

АГАТА КРИСТИ

Трагедия дел Арте

Селекта

**АГАТА КРИСТИ
ТРАГЕДИЯ ДЕЛ АРТЕ
РАННИТЕ СЛУЧАИ НА
ПОАРО. ЧАСТ ПЪРВА**

Превод: Христо Кънев

chitanka.info

Поаро беше вече поставил един стол пред полицата на камината и скочи на него като пъргава червеношийка. Над огледалото, на малка самостоятелна полица, стояха шест китайски фигури. Поаро ги огледа внимателно и сподели някои забележки с нас.

— *Les voila!* Старата италианска комедия. Три двойки! Арлекин и Коломбина, Пиеро и Пиерета — много изискани в бяло и зелено, а Пулчинело и Пулчинела — той с жабо и набори, с гърбица и с цилиндър. Да, както предполагах, много са изискани.

* * *

— Какво ще предприемем по-нататък? — попита Джап, когато забързахме по улицата. — Знаете, че трябва да докладвам в Скотланд Ярд.

— *Bien!* Няма да ви задържам. Има още нещичко, за което искам да се погрижа, а след това...

— Да?

— Случаят ще бъде приключен.

— Какво? Не може да бъде! Знаете вече кой е убил лорд Кроншоу?

— *Parfaitement.*

ТРАГЕДИЯ ДЕЛ АРТЕ

Причината моят приятел Еркюл Поаро, бивш шеф на белгийската полиция, да се обвърже със случая Стайлс, бе чисто случайна. Неговият успех му донесе известност и той реши да се посвети на проблемите на престъпността. След раняването ми при Сомма и освобождаването ми от армията поради инвалидност, аз в крайна сметка се установих на квартира с него в Лондон. Тъй като разполагах със сведения от първа ръка за повечето случаи, с които се заемаше той, беше ми внушена идеята да подбера някои от най-интересните и да ги запиша. Започнах да се занимавам с това и почувствах, че ще е най-добре да поставя началото с една странна и заплетена история, предизвикала широк обществен интерес навремето. А това е случката на бала в чест на победата.

Макар да не отразява напълно необикновените способности на Поаро да разрешава и най-заплетените загадки, сензационният характер на този случай, известните хора, замесени в него, както и широкият отзвук в печата го правят един истински *cause celebre*^[1]. Ето защо аз отдавна имах чувството, че участието на Поаро в разгадаването му заслужава да бъде огласено за света.

Беше прекрасна пролетна утрин и ние се намирахме в апартамента на Поаро. Моят дребен приятел, чист и спретнат както винаги, наклонил яйцевидната си глава на една страна, грижливо мажеше с нова помада мустаците си. Той притежаваше малка, безобидна суетност, която се съчетаваше добре с неговата любов към реда и методичността. Вестник „Дейли Нюзмангър“, който четях, отдавна се бе изплъзнал от ръцете ми и лежеше на пода, а аз бях потънал в размишления, когато гласът на Поаро ме върна към действителността.

— За какво сте се замислили така дълбоко, *mon ami*?

— Право да ви кажа — отвърнах аз, — блъсках си главата над непонятната история на бала на победата. Вестниците са пълни с нея. — Докато говорех, почуках вестника с пръст.

— Е, и?

— Колкото повече чета за нея, толкова по-малко разбирам! — разпалих се аз. — Кой е убил лорд Кроншоу? И дали смъртта на Коко Кортни същата вечер е чисто съвпадение? Или е злополука? Или тя нарочно е взела свръхдоза кокаин? — Спрях, а после добавих драматично: — Над това си блъскам главата!

Почувствах известно раздражение, когато Поаро не поде темата. Гледайки през прозореца, той само промърмори:

— Положително тази нова помада е чудо за мустаците! — Но като улови погледа ми, побърза да каже: — Безспорно... И как си отговаряте на тези въпроси?

Преди да успея да му отвърна, вратата се отвори и хазайката ни обяви за пристигането на инспектор Джап.

Човекът от Скотланд Ярд беше наш стар приятел и ние го посрещнахме сърдечно.

— О, добри ми Джап! — извика Поаро. — Какво ви води при нас?

— Ето какво, мосю Поаро — отвърна Джап, като седна и ми кимна за поздрав. — Разследвам случай, който, според мен, е много подходящ за вас, и дойдох да разбера дали ще се съгласите да се заемете с него.

Поаро имаше добро мнение за способностите на Джап, въпреки плачевната му липса на метод. Лично аз смятах, че най-големият талант на този детектив се крие в тънкото му умение да търси съдействие, като благосклонно предоставя случаите си на другите.

— Става дума за бала в чест на победата — започна предразполагащо Джап. — Сигурен съм, че с удоволствие ще се заемете с тази загадка.

Поаро ми се усмихна.

— Моят приятел Хейстингс — отговори той — ще бъде съгласен при всички случаи. Той току-що показва голям интерес към случая, *n'est-ce pas, mon ami*^[2]?

— Е, сър, вие няма да го изоставите сам — каза снизходително Джап. — По моему, въпрос на чест е да се заемете със случая като този. Но да пристъпим към работа. Предполагам, че знаете главните факти по случая, нали, мосю Поаро?

— Само това, което пишеше във вестниците... но въображението на журналиста понякога подвежда. Разкажете ми отново цялата история.

Джап кръстоса крака удобно и започна:

— Както е известно на всички, на мало и голямо в Лондон, миналия вторник имаше голям бал по случай победата. В наши дни на всяка дребна сбирка прикачват името „бал“, но този беше нещо истинско, организиран в „Кълосъс Хол“. Цял Лондон се изсипа там — включително въпросният лорд Кроншоу и трупата му.

— Какво е неговото досие? — прекъсна го Поаро. — Или неговият биоскоп... не, как наричате това... биография?

— Виктор Кроншоу беше петият виконт, дваисет и пет годишен, богат, неженен и много пристрастен към театралния свят. Носеха се слухове, че е сгоден тайно за мис Кортни от „Олбъни Тиътър“, известна за приятелите си под името „Коко“ и, както твърдят всички, много очарователна млада дама.

— Добре. Продължете!

— Трупата, на лорд Кроншоу се състояла от шест души: той, вуйчо му — достопочтеният Юстас Белтейн, симпатичната вдовица от Америка мисис Малаби, младият актьор Крис Дейвидсън, жена му и накрая, но не по важност, мис Коко Кортни. Балът, както знаете, е бил костюмиран и трупата на Кроншоу представила стара италианска комедия — каквото и да означава това.

— Да, разбирам — измънка Поаро. — Комедия дел арте.

— Костюмите били копия от един комплект китайски фигури, част от колекцията на Юстас Белтейн. Лорд Кроншоу е бил Арлекин, Белтейн — Пулчинело, мисис Малаби му партнирала като Пулчинела, семейство Дейвидсън изпълнявали ролите съответно на Пиеро и Пиерета, а мис Кортни, естествено, била Коломбина. Още доста рано същата вечер проличало, че нещо не е наред. Лорд Кроншоу бил увесил нос и се държал странно. Когато трупата се събрала на вечеря в малка стаичка, предоставена им от домакина, всички забелязали, че лордът и мис Кортни не си говорели. Очите ѝ били пълни със сълзи и явно се намирала на границата на истерията. Вечерята минала в напрежение, а когато всички станали от масата, мис Кортни се обърнала към Крис Дейвидсън на висок глас с молба да я изпрати до вкъщи, защото „се почувствала зле“. Младият актьор се поколебал,

погледнал лорд Кроншоу и после ги отвел пак в стаята, където вечеряли. Всичките му усилия да ги сдобри обаче останали напразни, така че той взел такси и придружил вече плачещата открито мис Кортни до жилището ѝ. Макар и много силно разстроена, тя не му доверила причината, а постоянно повтаряла, че „ще накара този Кронч да съжалява“. Това е единственият намек, с който разполагаме, че смъртта ѝ може би не е случайност. До този момент Дейвидсън успял да я поуспокои малко, било твърде късно да се връща в „Кълосъс Хол“, затова той се прибрал у дома си в Челси, където след малко пристигнала и жена му с новината за ужасната трагедия, която се разиграла по време на неговото отсъствие. Лорд Кроншоу ставал все по-мрачен на бала. Отделил се от трупата си и те почти не го видели повече през останалата част от вечерта. Към един и половина през нощта, точно преди последния танц, когато всеки трябвало да свали маската си, капитан Дигби, негов брат, офицер, който знаел как е маскиран Кроншоу, го забелязал да стои в една ложа и да гледа към сцената. „Ей, Кронч! — извикал той. — Ела долу да се веселиш! Не стой там горе да се пулиш като някакъв бухал! Слез в салона, след миг започва голямо веселие.“ „Добре! — отговорил му Кроншоу. — Чакай ме, иначе няма да мога да те открия в тълпата.“ След тези думи лордът се обърнал и напуснал ложата. Капитан Дигби и мисис Дейвидсън зачакали Кроншоу да дойде при тях. Минутите течали, но лорд Кроншоу не се появявал. Накрая Дигби изгубил търпение. „Този приятел да не си мисли, че ще го чакаме цяла нощ?“ — възкликнал той. В този момент при тях дошла мисис Малаби и те ѝ обяснили, че чакат Кроншоу, а той не идва. „Вижте — казала живо симпатичната вдовица, — тази вечер той е толкова нацупен, сякаш целият свят му е крив. Да отидем и да го измъкнем оттам.“ Търсенето започнало, но без никакъв успех, докато на мисис Малаби ѝ хрумнало, че може да го намерят в стаята, където са вечеряли преди час. Упътили се натам. И какво да видят! Техният Арлекин наистина бил там, но проснат на земята, със забит в сърцето нож за хранене!

Джап спря своя разказ, а Поаро кимна и изрече доволно:

— *Une belle affaire*^[3]! И няма никаква улика кой е извършил това нещо? А и не би могло да има!

— Е — продължи инспекторът, — останалото знаете. Трагедията е двойна. На другия ден всички вестници излязоха с големи заглавия и

кратко съобщение, че мис Кортни, известната актриса, е била намерена мъртва в леглото си и че смъртта ѝ се дължи на свръхдоза кокаин. Дали става дума за злополука или за самоубийство? Нейната прислужница, която била извикана да даде показания, признала, че мис Кортни е била пристрастена към наркотика, което потвърдило заключението за случайна смърт. Въпреки това ние не можем да се откажем от версията за самоубийство. Смъртта на актрисата е особено неблагоприятна, защото не ни подсказва нищо за причината за скарването предишната нощ между лорд Кроншоу и мис Кортни. У мъртвия лорд била намерена малка емайлирана кутийка. На нея с диаманти било изписано името „Коко“ и тя била наполовина пълна с кокаин. Прислужницата на мис Кортни удостоверила, че тази кутийка принадлежи на господарката ѝ и че тя почти винаги я носела със себе си, понеже тя съдържала запас от наркотика, на който тя бързо се превръщала в роб.

— Лорд Кроншоу бил ли е пристрастен към наркотика?

— Бил е много далеч от тази мисъл. Имал е необикновено строги възгледи по въпроса за опиатите.

Поаро кимна замислено.

— Но тъй като кутийката била намерена у него, той е знаел, че мис Кортни го е взимала. Намеква ли ви това за нещо или не, добри ми Джап?

— Е! — възкликна Джап доста двусмислено.

Аз се усмигнах.

— Ето — каза Джап, — аз ви изложих случая. Какво мислите за него?

— Да сте открили някаква улика, която да не е била съобщена?

— Има една такава. — И Джап извади малък предмет от джоба си и го подаде на Поаро. Това беше малък помпон от смарагдовозелена коприна, с няколко неравни нишки, стърчащи от него, сякаш е бил откъснат със сила.

— Намерихме го в ръката на мъртвеца, която го беше стиснала здраво — обясни инспекторът.

Поаро върна помпона без никакъв коментар и попита:

— Лорд Кроншоу имаше ли врагове?

— Не ни е известно. Имаше вид на общителен младеж.

— Кой печели от смъртта му?

— Неговият вуйчо, достопочтеният Юстас Белтейн, наследява титлата и имотите му. Против него има един-два подозрителни факта. Някои хора твърдят, че са чули страхотна кавга в малката стая за вечеря и че Юстас Белтейн е бил един от спорещите. Виждате ли, ножът, грабнат от масата, сочи възможност убийството да е било извършено в резултат на скарване.

— Какво казва мистър Белтейн по този въпрос?

— Твърди, че един от сервитьорите бил много пиян и той го смъмрил. А това било към един и половина. Виждате, че твърдението на капитан Дигби определя времето много точно. Само около десет минути са изминали от момента, в който той извикал на Кроншоу, и намирането на тялото.

— А ако допуснем, че мистър Белтейн като Пулчинело е носел гърбица и жабо?

— Не зная подробности за костюмите — отвърна Джап и хвърли любопитен поглед на Поаро. — Впрочем не разбирам какво общо има облеклото му с произшествието.

— Нима? — В усмивката на Поаро имаше тънък присмех. Но той продължи спокойно, а очите му заискриха със зеления си блясък, който аз бях свикнал да разпознавам толкова добре. — В тази малка стая за вечеря имало ли е завеса или не?

— Имаше, но...

— А зад нея достатъчно място, за да се скрие човек?

— Да... всъщност там имаше малка ниша, но как научихте за завесата? Не сте били на мястото, нали, мосю Поаро?

— Не, добри ми Джап, завесата се роди в главата ми. Без тази завеса драмата е лишена от логика. А винаги трябва да търсим логиката на нещата. Кажете ми, повикали ли са лекар?

— Веднага, разбира се. Но не можело нищо да се направи. Смъртта, изглежда, е настъпила моментално.

Поаро кимна малко нервно.

— Да, да, разбирам. А сега, кажете ми, лекарят даде ли показания при разследването?

— Да.

— Нищо ли не спомена той за някакъв необикновен симптом? Нещо в положението на тялото, което да му се е сторило неестествено?

Джап се вгледа в дребния човек.

— Да, мосю Поаро. Не зная за какво намекувате, но лекарят спомена, че има напрежение и вкочаняване на крайниците, което той не може да си обясни.

— Аха! — възкликна Поаро. — Аха! *Mon Dieu*^[4]! Джап, това ни дава материал за размисъл, не смятате ли?

Видът на Джап съвсем не подсказваше, че има върху какво да размишлява.

— Ако си мислите за отрова, мосю, кой ще реши първо да отрови човек, а после да го намушка с нож?

— Това наистина изглежда странно — съгласи се невъзмутимо Поаро.

— Има ли нещо, което искате да видите, мосю? Да разгледате стаята, където бе намерен мъртвият?

Поаро махна с ръка.

— Ни най-малко — отговори той. — Вие ми казахте единственото нещо, което ме интересува — възгледите на лорд Кроншоу по въпроса за наркотиците.

— Значи не желаете нищо да видите?

— Само едно.

— И какво е то?

— Искам да видя комплекта от китайски фигури, чиито костюми са взети за модел.

Джап се ококори.

— Странен човек сте вие! — възкликна той.

— Ще направите ли това за мен?

— Елате до „Баркли Скуеър“ още сега, ако искате. Мистър Белтейн, или негова милост лордът, както вече бих го нарекъл... няма да има нищо против.

Потеглихме веднага с такси. Новият лорд Кроншоу не беше вкъщи, но по молба на Джап бяхме въведени в така наречената „китайска стая“, където се пазеха всички бисери на колекцията. Джап се огледа безпомощно.

— Не виждам как ще намерите онези неща, които ви интересуват, мосю.

Но Поаро беше вече поставил един стол пред полицата на камината и скочи на него като пъргав червеношийка. Над огледалото,

на малка самостоятелна полица, стояха шест китайски фигури. Поаро ги огледа внимателно и сподели някои забележки с нас.

— *Les voila!* Старата италианска комедия. Три двойки! Арлекин и Коломбина, Пиеро и Пиерета — много изискани в бяло и зелено, а Пулчинело и Пулчинела — той с жабо и набори, с гърбица и с цилиндър. Да, както предполагах, много са изискани.

Постави внимателно фигурите на мястото им и скочи от стола.

Джап изглеждаше недоволен, но тъй като Поаро явно нямаше желание да обясни каквото и да било, детективът се помъчи да се престори на равнодушен. Когато се пригответе да си вървим, домакинът пристигна и Джап ни представи едни на други.

Шестият виконт Кроншоу беше мъж на около петдесет години, с приятни маниери и с красиво, но нерешително лице. Тази негова привидна апатия ми се стори по-скоро поза на човек, който явно искаше да внуши отегчение към удоволствията на висшето общество. Веднага ми стана неприятен. Посрещна ни доста благосклонно, обяви, че е слушал много за невероятните умения на Поаро и ни предложи всячески услугите си.

— Уверен съм, че полицията върши всичко възможно — каза Поаро.

— Но аз се опасявам, че причината за загадъчната смърт на моя племенник никога няма да бъде разкрита.

Поаро го наблюдаваше внимателно.

— Знаете ли дали вашият племенник е имал някакви врагове? — попита той.

— Никакви. Сигурен съм. — Замълча, а после продължи: — Ако има някакви въпроси, на които бихте искали да отговоря...

— Само един. — Гласът на Поаро прозвуча сериозно. — Костюмите... те са били възпроизведени *точно* по вашите фигурки, нали?

— До най-малката подробност.

— Благодаря ви, милорд. Това е всичко, в което исках да се уверя. Желая ви приятен ден.

— Какво ще предприемем по-нататък? — попита Джап, когато забързахме по улицата. — Знаете, че трябва да докладвам в Скотланд Ярд.

— *Bien!* Няма да ви задържам. Има още нещичко, за което искам да се погрижа, а след това...

— Да?

— Случаят ще бъде приключен.

— Какво? Не може да бъде! Знаете вече кой е убил лорд Кроншоу?

— *Parfaitement*^[5].

— Кой е тогава? Юстас Белтейн?

— О, *mon ami*, вие знаете малката ми слабост! Винаги изпитвам желание да запазя в тайна нишката, която държа в ръцете си, до последния момент. Но вие не се бойте. Ще разкрия всичко, когато му дойде времето. Нямам претенции за този случай — той ще бъде ваш при условие, че правото на *denouement*^[6] оставите на мен.

— Предложението ви е честно — отвърна Джап. — Ако, разбира се, вашата *denouement* изобщо настъпи! Но бих добавил, че сте прекалено мълчалив, същинска риба. — Поаро се усмихна. — Е, довиждане. Отивам в Скотланд Ярд.

Той се отдалечи, а Поаро даде знак на едно такси.

— Накъде сега? — попитах аз с живо любопитство.

— В Челси, при семейство Дейвидсън.

И Поаро даде адреса на шофьора.

— Какво мислите за новия лорд Кроншоу? — попитах аз.

— А какво казва за това добрият ми приятел Хейстингс?

— Инстинктът ми подсказва, че не трябва да му имаме доверие.

— Вие мислите, че той е „лошият вуйчо“ от разказите и романите, а?

— А не е ли такъв?

— Аз пък мисля, че той беше крайно мил към нас — отговори незаангажиращо Поаро.

— Защото има своите причини, затова! — отсякох аз.

Поаро ме погледна, поклати тъжно глава и измърмори нещо, което ми прозвуча като „никаква методичност“.

Семейство Дейвидсън живееше на третия етаж в един блок. Мистър Дейвидсън не беше вкъщи, както ни казаха, но мисис Дейвидсън беше налице. Въведоха ни в дълга стая с нисък таван и

крещящи ориенталски завеси. Въздухът беше застоял и потискащ, изпълнен с тежката миризма на ароматни китайски пръчици. Мисис Дейвидсън дойде при нас почти веднага — дребно, приятно същество, чиято крехкост би изглеждала вълнуваща и много привлекателна, ако не беше злобният и пресметлив поглед на бледосините ѝ очи.

Поаро обясни нашата връзка със случая и тя поклати тъжно глава.

— Бедният Кронч... бедната Коко! Ние толкова я обичахме и смъртта ѝ е ужасна покруса за нас. Какво желаете да ме питате? Нима отново трябва да си припомням онази ужасна нощ?

— О, мадам, повярвайте, че не бих си позволил да терзая чувствата ви без нужда. Инспектор Джап вече ми събщи най-важните неща. Аз просто искам да видя костюма, който сте носили на бала онази нощ.

Дамата остана малко изненадана и Поаро продължи със същия любезен тон:

— Вие разбирате, мадам, че аз работя по системата на моята страна. Там ние винаги „възстановяваме“ престъплението. Опитвам се да получа истинска *representation*^[7] и вие разбирате, че костюмите са от съществено значение.

Мисис Дейвидсън продължи да гледа с известно съмнение.

— Чувала съм за възстановяване на престъплението, разбира се — отвърна тя. — Но не знаех, че държите толкова на подробностите. Добре, ще ви донеса облеклото си.

Тя напусна стаята и се върна почти незабавно с фини одежди от бял и зелен атлаз в ръка. Поаро ги взе, разгледа ги и ѝ ги върна с поклон.

— *Merci, madame!* Виждам, че сте имали нещастieto да изгубите един от зелените си помпони, той е бил ей тук, на рамото ви.

— Да, скъса се по време на бала. Аз го взех и го дадох на бедния лорд Кроншоу да ми го запази.

— Това след вечеря ли беше?

— Да.

— Малко преди трагедията може би?

Слаб израз на тревога се появи в бледите очи на мисис Дейвидсън и тя побърза да отговори:

— О, не... дълго преди това. Но всъщност много скоро след вечерята.

— Разбирам. Е, това е всичко. Няма да ви безпокоя повече. *Bonjour, madame.*

— Хм, ето обяснението на загадката със зеления помпон — рекох аз, като излязохме от сградата.

— Питам се дали е така — отвърна Поаро.

— Какво искате да кажете?

— Видяхте ме да оглеждам дрехата, нали, Хейстингс?

— Да. И какво?

— *Eh bien*, помпонът, който липсваше, не е бил откъснат, както заяви дамата. Напротив, бил е *отрязан*, приятелю, отрязан с ножица. Нишките бяха съвсем равни.

— О, Господи! — възкликнах аз. — Става все по-заплетено.

— Тъкмо обратното — каза спокойно Поаро, — случаят става все по-прост.

— Поаро — извиках аз, — някой ден ще ви убия! Навикът ви да представяте всичко като много просто е ужасно досаден!

— Но когато го обясня, *mon ami*, не става ли винаги много просто?

— Да, но това толкова дразни! Винаги ми се струва, че и аз съм могъл да разреша случая.

— Наистина сте могъл, Хейстингс, наистина. Само трябва да поемете риска да подредите идеите си! Без метод...

— Да, да — изрекох бързо аз, защото знаех, че красноречието на Поаро ще се развихри, ако не прекъсна навреме любимата му тема. — Кажете ми, какво ще правим още? Наистина ли се готвите да възстановите престъплението?

— Едва ли. Можем да приемем, че драмата е приключила, но аз предлагам да добавим към нея една... арлекиниада, да?

Следващият вторник беше денят, определен от Поаро за изпълнение на загадъчното представление. Подготовката силно ме заинтригува. В единия ъгъл на стаята беше издигнат бял параван, а от двете му страни имаше тежки завеси.

След това се появи човек с някакъв осветителен апарат, а накрая — и група представители на театралното съсловие, които се затвориха в спалнята на Поаро, която трябваше да изпълнява ролята на съблекалня.

Малко преди осем часа пристигна и Джап в доста кисело настроение. Долових, че официалният детектив едва ли одобрява плана на Поаро.

— Малко е мелодраматично, като всичките му идеи. Но тук, в квартирата му, идеята му не може с нищо да навреди и, както казва той, може дори да ни спести доста неприятности. Той прояви доста находчивост по този случай. Аз, разбира се, бях поел по същата следа... (почувствах инстинктивно, че Джап злоупотреби с истината тук) но аз обещах — продължи детективът — да му позволя да изиграе положението по свой собствен начин. А! Ето я и публиката.

Негова милост лордът пристигна пръв, придружавайки мисис Малаби, която виждах за пръв път. Тя беше хубавичка, тъмнокоса жена и несъмнено доста нервна. След нея дойдоха съпрузите Дейвидсън. Виждах Крис Дейвидсън също за пръв път. Той беше натрапчиво красив, висок и мургав, със свободните маниери на актьор.

Поаро беше наредил столове за гостите срещу паравана, осветен от ярка светлина. Поаро изгаси всички други светлини и стаята потъна в мрак, като само параванът беше силно осветен. Гласът му прозвуча в тъмнината:

— *Messieurs, mesdames*, съвсем кратко обяснение. Шест фигури една след друга ще се появят пред този параван. Те са ви познати — Пиеро и неговата Пиерета, Пулчинело, шутът с елегантната Пулчинела, красивата танцуваща Коломбина и Арлекин — духът, невидим за човека!

С тези встъпителни думи представлението започна. Всяка фигура, която Поаро бе споменал, минаваше игриво пред паравана, оставаше за миг в неподвижна поза и после изчезваше. Светлините се запалиха и публиката въздъхна с облекчение. Всеки беше нервен, без да знае от какво. Според мен спектакълът бе преминал изключително посредствено. Ако престъпникът беше сред нас, а Поаро очакваше той да се издаде само като види познатата фигура, опитът се беше провалил напълно... както всъщност се предполагаше. Поаро обаче не изглеждаше ни най-малко смутен. Той пристъпи напред сияещ.

— Сега, *messieurs et mesdames*, бъдете така добри да ми кажете един по един какво е това, което току-що видяхме. Ще започнете ли пръв, милорд?

Джентълменът изглеждаше доста объркан.

— Боя се — каза той, — че не ви разбирам добре.

— Кажете ми само какво видяхте.

— Аз... ъ-ъ-ъ... бих казал, че видяхме шест фигури пред един параван, облечени като героите от старата италианска комедия... или... ъ-ъ-ъ... иначе казано, себе си от представлението онази нощ.

— Оставете онази нощ, милорд — намеси се Поаро. — Първата част от думите ви беше това, което исках. Мадам, съгласна ли сте с милорд Кроншоу?

Той се беше обърнал към мисис Малаби.

— Аз... ъ-ъ-ъ... да, разбира се.

— Съгласна ли сте, че сте видели шест фигури, които представляват италианската комедия?

— Да, без съмнение.

— Мосю Дейвидсън? Вие също ли?

— Да.

— Мадам?

— Да.

— Хейстингс? Джап? Всички ли сте съгласни с това?

Той ни огледа последователно, лицето му силно побледня, а зелените му очи напомняха очите на котка.

— И все пак... *вие всички грешите!* Вашите очи ви подведоха... също както през нощта на бала по случай победата. Да „видите“ нещата със своите очи, както казват, не значи винаги, че сте видели истината. Човек трябва да види нещата с очите на разума, да използва малките сиви клетки в главата си! Знайте впрочем, че тази вечер, както и в нощта на бала по случай победата, вие сте видели не шест фигури, а *пет!* Гледайте!

Светлините отново изгаснаха. Една фигура изскочи пред паравана — Пиеро!

— Кой е това? — поиска да знае Поаро. — Пиеро ли е?

— Да — извикахме в един глас.

— Вижте пак!

С бързо движение мъжът свали от себе си широките одежди на Пиеро. В светлината, която озаряваше паравана, застана един блестящ Арлекин! В същия момент се чу вик и шум от съборен стол.

— Проклет да сте — изруга гласът на Дейвидсън. — Проклет да сте! Как се сетихте?

Последва щракане на белезници и спокойният официален тон на Джап:

— Арестувам ви, Кристофър Дейвидсън, по обвинение в убийство на виконт Кроншоу... Всичко, което кажете, може да бъде използвано против вас.

Четвърт час по-късно бе поднесена лека, но изискана вечеря и Поаро, целият просиял, се показва като любезен домакин и отговаряше на нетърпеливите ни въпроси.

— Всичко беше много просто. Обстоятелствата, при които беше намерен зеленият помпон, намекваха на часа, че е бил откъснат от костюма на убиеца. Освободих мислено Пиерета от подозрения (иска се голяма сила, за да забиеш ножа за хранене в тялото на жертвата) и се насочих към Пиеро като извършител на престъплението. Но Пиеро е напуснал бала два часа преди убийството. Така че той можеше или да се е върнал на бала по-късно, за да убие лорд Кроншоу, или... *eh bien*, може да е извършил злодеянието, преди да си тръгне! Беше ли невъзможно това? Кой е видял лорд Кроншоу след вечеря онази нощ? Само мисис Дейвидсън, чиито твърдения, аз заподозрях, са обмислена лъжа, казана, с цел да ме заблуди за липсващия помпон, който тя, разбира се, беше отрязала от собствения си костюм, за да замени помпона, липсващ от костюма на съпруга ѝ. Но тогава появата на Арлекин, видян в ложата в един и половина часа, е била мнима. Миг преди това бях обмислял възможността мистър Белтейн да е виновен. Но със сложния си костюм беше явно невъзможно той да дублира ролите на Пулчинело и Арлекин. От друга страна, ако прехвърлим съмненията си върху Дейвидсън, нещата стават съвсем прости, защото младият мъж е почти толкова висок, колкото убитият, и освен това е актьор. Но едно нещо продължаваше да ме тревожи. Положително един лекар не можеше да не открие разликата между мъртвец, починал преди два часа, и такъв, който е умрял само преди

десет минути! *Eh bien*, лекарят го е забелязал! Само че той не е бил заведен до трупа с въпроса „Откога е мъртъв този човек?“ Напротив, той е бил информиран, че нещастникът е бил жив допреди десет минути и затова само споменал при разследването за неестественото вкочаняване на крайниците на мъртвия, което той не можел никак да си обясни! Оттук нататък доказателствата в подкрепа на моята теория просто заваляха едно след друго. Дейвидсън е убил лорд Кроншоу веднага след вечеря, когато, както си спомняте, е бил видян да го привиква в стаята, където преди това са вечеряли. После тръгва да изпраща мис Кортни, отвежда я до вратата на нейния апартамент (без да влиза вътре и да я утешава, както твърди, че е постъпил) и се връща с главоломна бързина в „Кълосъс“... но вече като Арлекин, а не като Пиеро — преобразяване, осъществено чрез свалянето на външния костюм.

Вуйчото на починалия се наведе напред със смаяни очи.

— Но ако е така, както твърдите вие — каза той, — той трябва да е дошъл на бала подготвен да убие жертвата си. Какъв мотив би могъл да има изобщо той? Мотивът, ето какво не мога да проумея.

— А! Навлизаме във втората трагедия... тази на мис Кортни. В нея има една малка подробност, която всеки изпуска от очи. Мис Кортни е починала от кокаиново отравяне... но запасът ѝ от наркотика е бил в емайлираната кутийка, намерена при трупа на лорд Кроншоу. Откъде тогава тя е получила дозата, която е предизвикала смъртта ѝ? Само един човек е могъл да ѝ я достави — Дейвидсън. И това обяснява всичко. То се дължи на приятелството ѝ със семейство Дейвидсън и желанието ѝ Дейвидсън да я изпрати до вкъщи. Лорд Кроншоу, почти фанатично настроен против употребата на наркотици, открива, че тя е пристрастена към кокаина, и подозира, че Дейвидсън я снабдява с опиата. Дейвидсън несъмнено отрича това, но лорд Кроншоу решава да изтръгне истината от мис Кортни на бала. Той е готов да прости на нещастното момиче, но положително не е склонен да оневини човека, който живее от търговия с наркотици. Дейвидсън бил изправен пред изобличение и провал. И той отива на бала с намерението да затвори завинаги устата на Кроншоу.

— Тогава смъртта на Коко случайна ли е?

— Предполагам, че е случайна, но умно замислена и осъществена от Дейвидсън. Мис Кортни е била ужасно сърдита на

Кроншоу, първо, за неговите упреци към нея и, второ, задето ѝ е отнел кокаина. Дейвидсън ѝ е дал друг кокаин и навярно я е посъветвал да увеличи дозата като предизвикателство към „този противен Кронч“!

— Искам да попитам нещо — обадих се аз. — За нишата и за завесата. Как разбрахте, че те са били използвани?

— *Mon ami*, това е най-простото от всичко. В малката стая влизали и излизали сервитьори, затова очевидно тялото не е могло да лежи там, където било намерено на пода. Трябвало е да има някакво място в стаята, където да се скрие. Аз реших, че това е завеса и ниша зад нея. Дейвидсън е завлякъл тялото там, а по-късно, след като привлякъл вниманието върху себе си в ложата, го изтеглил обратно на пода, преди да напусне „Кълосъс“. Това е едно от най-сполучливите му действия. Той е умно момче!

Ала в зелените очи на Поаро прочетох безпогрешно неизречените думи: „Но не толкова умен, колкото Еркюл Поаро!“

[1] Знаменит случай (фр.) — Бел.прев. ↑

[2] Нали, приятелю? (фр.) — Бел.прев. ↑

[3] Един хубав случай! (фр.) — Бел.прев. ↑

[4] Господи! (фр.) — Бел.прев. ↑

[5] Точно така! (фр.) — Бел.прев. ↑

[6] Развързка (фр.) — Бел.прев. ↑

[7] Тук: представа (фр.) — Бел.прев. ↑

ПРИКЛЮЧЕНИЕТО С ГОТВАЧКАТА ОТ КЛАПЪМ

По времето, когато наемахме обща квартира с приятеля ми Еркюл Поаро, имах навика да му чета заглавията в сутрешния вестник „Дейли Блеър“.

Този вестник използваше всяка възможност за сензационна новина. Кражбите и убийствата не се спотайваха скромно на задните му страници. Вместо това те грабваха окото на читателя, набрани с едър шрифт на първата страница:

БАНКОВ ЧИНОВНИК ОФЕЙКВА С ЦЕННИ
КНИЖА ЗА ПЕТДЕСЕТ ХИЛЯДИ ЛИРИ — прочетох аз.
— СЪПРУГ ПЪХА ГЛАВАТА СИ ВЪВ ФУРНАТА НА
ГАЗОВА ПЕЧКА. НЕЩАСТЕН СЕМЕЕН ЖИВОТ.
ИЗЧЕЗНАЛА МАШИНОПИСКА. КРАСИВОТО МОМИЧЕ
НА ДВАЙСЕТ И ЕДНА ГОДИНИ. КЪДЕ Е ЕДНА
ФИЙЛД?

— Ето ви, Поаро, пребогат избор. Офейкал банков чиновник, загадъчно самоубийство, изчезнала машинописка... Какво ще предпочетете?

Приятелят ми никак не се въодушеви, а само кротко поклати глава.

— Никое заглавие не ме привлича особено, *top at it*. Днес се чувствам настроен за спокоен живот. Трябва проблемът да е крайно интересен, за да ме заинтригува. Освен това се налага да се погрижа за собствените си проблеми.

— И какви са те?

— Гардеробът ми, Хейстингс. Ако не греша, има едно мазно петно на новия ми сив костюм... едно-единствено, но е достатъчно, за

да ме притеснява. После балтонът ми — трябва да го отделия и поръся с праха на „Кийтингс“. Мисля — да, действително е така, — че моментът е назрял да се погрижа за мустаците си... а след това да ги намажа с помада.

— Съмнявам се — отговорих аз, като отивах към прозореца, — че ще можете да изпълните тази умопомрачителна програма. Някой звъни. Сигурно е клиент за вас.

— Ако работата не е от национално значение, няма изобщо да се докосна до нея — заяви Поаро с достойнство.

След миг самотата ни беше нарушена от възпълна, червендалеста дама, която пъхтеше силно от бързото изкачване на стълбите.

— Вие ли сте мосю Поаро? — запита тя, като се отпусна в едно кресло.

— Аз съм Еркюл Поаро, да, мадам.

— Изобщо не приличате на това, което си представях за вас — каза дамата, като оглеждаше приятеля ми с неодобрение. — Сигурно сте платили на вестника, който ви нарича най-умния детектив, или вестникарите сами са си го измислили.

— Мадам! — възкликна строго Поаро и стана от стола си.

— Моля за извинение, но вие знаете какви са днес вестниците. Започват да четете нещо, озаглавено „Какво каза една млада съпруга на своята неомъжена приятелка“, а в него се говори само какви шампоани да си купувате от дрогерията. Пълни глупости, нищо друго. Вие не се обидихте, нали? Ще ви кажа какво искам да направите за мен. Искам да откриете готвачката ми.

Поаро я изгледа учудено. За пръв път не можеше дума да продума. Аз се извърнах настрана, за да скрия широката си усмивка от погледите на двамата.

— Всичко е заради тази налудничавя система за обезщетяване на безработните! — продължи дамата. — Да се втълпява на прислужниците, че те могат да станат машинописки и какви ли не още! Да престанат с тези неща, ето какво казвам аз. Бих искала да зная от какво ще се оплаче *моята* прислуга — следобед и вечер не ги държа на работа, всяка втора неделя са свободни, не ги карам да перат, ядат същата храна като мен... не употребявам никакъв маргарин, само най-хубаво масло.

Тя спря да си поеме дъх и Поаро се възползва, като стана от стола си и заговори с най-високомерния си тон:

— Боя се, че правите грешка, мадам. Аз не се занимавам с разследване на условията на домакинската работа. Аз съм частен детектив.

— Зная това — отговори посетителката. — Нали ви казах, че искам да намерите моята готвачка? Излезе от къщи в сряда, без да ми каже нито дума, и не се выясна повече.

— Съжалявам, мадам, но този вид работа не ме интересува. Желая ви всичко най-добро.

Нашата посетителка изпухтя от възмущение.

— А, такава била работата! Много сме горди, значи! Занимавате се само с държавни тайни и бижута на графини? Позволете да ви кажа, че за жена в моето положение една прислужница далеч не е помаловажна от една огърлица. Всички не можем да бъдем префърцунени дами, които се разхождат с колите си, окичени с диаманти и бисери. Добрата готвачка си е добра готвачка... и когато аз изгубя, тя се равнява на бисерите на някоя фръцла.

За миг-два ми се стори, че Поаро се колебае между достойнството си и чувството си за хумор. Накрая той се разсмя и отново седна.

— Мадам, вие сте права, а аз греша. Вашите забележки са справедливи и умни. Този случай ще бъде истинска рядкост. Никога досега не съм издирвал избягала прислужница. Наистина съдбата чу молбата ми за случай от национално значение малко преди да дойдете. Е, хайде! Казвате, че тази готвачка-бижу е излязла в сряда и не се е върнала. Значи онзи ден.

— Да, това беше свободният ѝ ден.

— Мадам, тя може да е претърпяла злополука. Проверихте ли в болниците?

— До вчера и аз си мислех това, но тази сутрин, моля ви се, тя изпрати човек да прибере сандъка ѝ. И не ми драсна нито ред! Ако си бях вкъщи, нямаше никога да се съглася да ѝ го върна... Да се отнася така с мен! Но аз тъкмо бях отскочила до месарницата.

— Ще ми опишете ли как изглежда тя?

— Жена на средна възраст, набита, с черна коса, започнала да побелява... Видът ѝ внушава доверие. На предишното си място е била

десет години. Казва се Илайза Дън.

— И вие не сте имали никакви разногласия с нея във въпросната сряда?

— Никакви. Затова постъпката ѝ е толкова странна.

— Колко прислужници държите, мадам?

— Две. Другата чисти стаите и прислужва по време на храна. Името ѝ е Ани, много добро момиче. Малко е забравана и главата ѝ е пълна с мисли за млади мъже, но е добра прислужница; ако съумеете да я държите строго, ще си върши добре работата.

— Тя спогаждаше ли се с готвачката?

— Имаха от време на време дразги... но, общо взето, се разбираха.

— Момичето не може ли да хвърли известна светлина върху загадката?

— Казва, че не знае нищо... но вие знаете какви са прислужниците — те винаги се държат една за друга.

— Добре, добре, ще проучим тази работа. Къде казвате, че живеете, мадам?

— В Клапъм, „Принс Албърт Роуд“ 88.

— *Bien*, мадам, желая ви всичко хубаво и можете да ме очаквате у вас още днес.

Мисис Тод, така се казваше нашата нова приятелка, си взе довиждане и тръгна. Поаро ме погледна малко тъжно.

— Е, Хейстингс, историята, която се очертава, е нова за нас. Изчезването на клапъмската готвачка! Приятелят ни инспектор Джап не бива да научи никога, *никога* за нея!

След тези думи Поаро нагорещи ютията и грижливо премахна мазното петно от сивия си костюм с късче попивателна хартия. Задължението към мустаците си със съжаление отложи за друг път и ние се упътихме за Клапъм.

„Принс Албърт Роуд“ се оказа улица с малки, спретнати къщи, всичките досущ еднакви, с кокетни дантелени пердета, които забулваха прозорците, и добре излъскани месингови чукчета по входните врати.

Достигнахме номер 88 и известихме за пристигането си. Вратата ни бе отворена от стегната прислужница със симпатично лице. Мисис Тод се появи в преддверието да ни посрещне.

— Стой тук, Ани — извика тя. — Господинът е детектив и ще иска да ти зададе някои въпроси.

Лицето на Ани придоби израз на нещо средно между тревога и приятно вълнение.

— Благодаря ви, мадам — каза Поаро с поклон. — Бих искал да разпитам вашата прислужница сега, но, ако е възможно, насаме.

Въведоха ни в малка гостна и когато мисис Тод напусна неохотно стаята, Поаро започна кръстосания си разпит.

— *Voyons, Mademoiselle Annie*^[1], всичко, което ще ни кажете, ще бъде от най-голяма важност. Само вие можете да хвърлите някаква светлина върху случая. Без ваша помощ аз не мога да направя нищо.

Тревогата изчезна от лицето на момичето и приятното му вълнение се засили.

— Бъдете сигурен, сър — започна тя, — че ще ви кажа всичко, което зная.

— Добре. — Поаро засия от одобрение по повод на нейните думи. — Сега най-напред ми кажете какво мислите вие за това изчезване? Вие сте момиче с подчертана интелигентност. Това личи още при пръв поглед! Какво е вашето обяснение за изчезването на Илайза?

Поощрена по този начин, Ани заговори възбудено:

— Търговци на бели робини, сър, винаги съм го казвала! Готвачката често ме предупреждаваше да внимавам с тях. „Да не си посмяла да подушиш някой парфюм или пък да опиташ сладкиш — няма значение какъв господинчо ти ги поднася!“ Това ми казваше тя. А попадна в лапите им! Сигурна съм. Като нищо са я качили на кораб за Турция или за някой град в Ориента, където съм чувала, че харесват дебеличките жени!

Поаро запази възхитително сериозността си.

— Но в такъв случай... каква прекрасна идея!... Тя ще е пратила някой да ѝ прибере сандъка?

— Как да ви кажа, сър... Тя ще има нужда от нещата си... дори в тези чужди места.

— Кой дойде за сандъка? Мъж?

— Картър Патерсън, сър.

— Вие ли приготвихте багажа?

— Не, сър, сандъкът беше готов и завързан.

— А! Това е интересно. То показва, че когато е напуснала къщата в сряда, вече е била решила да не се връща повече. Разбирате това, нали?

— Ами, сър... — Ани изглеждаше изненадана. — Не съм помислила за това. Но въпреки всичко то пак може да е работа на търговците на бели робини, нали, сър? — добави тя загрижено.

— Несъмнено! — изрече сериозно Поаро. И продължи: — Заедно ли живеете?

— Не, сър, имахме си отделни стаи.

— Изразявала ли е Илайза пред вас недоволство от сегашното си работно място? Бяхте ли доволни тук?

— Никога не е говорила за напускане. Мястото е хубаво... — каза Ани с известно колебание.

— Говорете свободно — поощри я любезно Поаро. — Няма да го съобщя на вашата господарка.

— Е, госпожата не си поплюва, но храната е добра. Винаги има достатъчно. Все има нещо топло за вечеря, сланина за пържене — колкото си щем. Ако Илайза е искала да си промени мястото, никога нямаше да постъпи така, сигурна съм. Щеше да си остане до края на месеца. Ами че госпожата като нищо може да й удържи заплатата за месеца, задето е напуснала без предупреждение.

— А работата ви трудна ли е?

— Госпожата е много придилична — все наднича по къшетата, все гледа дали не се е събрал прах. А още и квартирантът. Поднасяме му само закуска и вечеря, също като на господаря. Те са по цял ден в Сити.

— Обичате ли господаря си?

— Не е лош. Много тих, но мъничко стиснат.

— Ще можете ли да си спомните последните думи, които Илайза е казала, преди да си отиде?

— А, мога. „Ако е останало нещо от задушното в трапезарията — каза ми тя, — ще го изядем на вечеря, с малко бекон и пържени картофи.“ Илайза страшно обичаше задушено. Няма да се учудя, ако са я прилъгали с нещо такова.

— Сряда ли беше почивният ѝ ден?

— Да, тя почиваше в сряда, а аз в четвъртък.

Поаро зададе още няколко въпроса, а после обяви, че е доволен. Ани си отиде и мисис Тод довтаса бързо, със светнало от любопитство лице. Бях сигурен, че тя горчиво е съжалявала, задето сме я отстранили от стаята по време на нашия разговор с Ани. Поаро обаче се погрижи да успокои тактично чувствата ѝ.

— Трудно е — обясни той — за жена с изключителна интелигентност като вас, мадам, да понесе търпеливо заобиколните методи, които ние, бедните детективи, сме принудени да използваме. Да понасяш търпеливо глупостта е трудно за надарените с бърза мисъл.

Като смекчи по този начин всяко малко недоволство от страна на мисис Тод, Поаро насочи разговора към нейния съпруг и изтръгна информацията, че той работи в една фирма в Сити и няма да се прибере вкъщи преди шест.

— Той сигурно е много обезпокоен и разтревожен от тази необяснима постъпка на вашата прислужница, а? Така ли е?

— Никак не е разтревожен — заяви мисис Тод. — „Е, ще си намериш друга, скъпа“ — така ми каза той. Толкова е спокоен, че просто ме влудява понякога. „Неблагодарна жена — каза той за Илайза. — Добре, че се отървахме от нея.“

— Какво ще ми кажете за другите обитатели на вашия дом, мадам?

— Имате предвид мистър Симпсън, нашия квартирант? Е, докато продължава да си получава закуската и вечерята, няма да е недоволен.

— С какво се занимава той, мадам?

— Работи в банка. — Тя спомена името на банката и аз изтръпнах леко, като си спомних какво пишеше в „Дейли Блеър“ за офейкалия банков чиновник.

— Млад ли е?

— Мисля, че е на двайсет и осем години. Симпатичен и тих млад човек.

— Бих искал да разменя няколко думи с него, а също, ако може, и с вашия съпруг. Поради това ще намина пак довечера. Позволявам си да ви предложа да си починете малко, мадам, защото изглеждате уморена.

— Наистина съм уморена! Първо се разтревожих заради Илайза, сетне пазарувах през целия вчерашен ден, а вие знаете колко

изморително е това, мосю Поаро. А вкъщи трябва да се свърши ту едно, ту друго, домашната работа непрекъснато се трупа, а Ани не може да върши всичко сама... Ще вземе и тя да ме напусне, като я товаря по този начин... Е, кажете ми, как да не съм уморена!

Поаро промърмори съчувствено и ние се сбогувахме с домакинята.

— Странно съвпадение — казах аз. — Офейкалият чиновник, Дейвис, е от същата банка като Симпсън. Може ли да има някаква връзка, как мислите?

Поаро се усмихна.

— От една страна укрил се чиновник, а от друга — изчезнала готвачка. Трудно е да се намери някаква връзка между двамата, освен ако Дейвис е посещавал Симпсън, влюбил се е в готвачката и я е склонил да го придружи в бягството му!

Аз се разсмях, но Поаро остана сериозен.

— Но това не е толкова зле — добави Поаро с укор. — Помнете, Хейстингс, че ако решиш да бягаш, една добра готвачка е от по-голяма полза, отколкото едно миловидно лице! — Млъкна за момент, а после продължи: — Случаят е странен, пълен с противоречия. Аз съм заинтригуван... да, определено съм заинтригуван.

Същата вечер се върнахме на „Принц Албърт Роуд“ 88 и разпитахме Тод и Симпсън. Първият беше меланхоличен мъж на четиридесет и няколко години, с изпито лице.

— О! Да, да — изрече той разсеяно. — Илайза. Да. Добра готвачка според мен. И икономична. Аз много държа на икономииите.

— Можете ли да ми кажете някоя причина, поради която тя ви е напуснала внезапно?

— Е — продължи мистър Тод все така разсеяно, — прислужници, какво искате? Само дето жена ми се тревожи толкова много. Съсипва се от постоянните си тревоги. А всъщност целият проблем е много прост. „Вземи си друга, скъпа — казвам ѝ аз. — Вземи си друга.“ Това е решението на въпроса. Няма полза да се плаче за счупената стомна: станалото — станало.

Мистър Симпсън беше също толкова безполезен. Той беше тих, незабележителен младеж с очила.

— Май че съм я виждал — каза той. — Възрастна жена, нали? Аз, разбира се, виждах по-често другата прислужница, Ани. Хубаво момиче. Много любезно.

— Те двете бяха ли в добри отношения помежду си?

Мистър Симпсън отговори, че не би могъл да каже със сигурност. Но предполагал, че са се спогаждали.

— Е, не успяхме да изкопчим нищо интересно оттук, *mon ami* — заключи Поаро, когато напуснахме къщата.

Тръгването ни беше забавено от гласовито повторение от страна на мисис Тод на всичко, което ни беше казала сутринта, но много по-подробно.

— Разочарован ли сте? — попитах аз приятеля си, щом се озовахме на улицата. — Очаквахте ли да научите нещо?

Поаро поклати глава.

— Имаше обаче една възможност — добави той. — Но вероятността беше малка.

Следващото развитие на драмата беше едно писмо, което Поаро получи на другата сутрин. Той го прочете, стана моравочервен от възмущение и ми го подаде.

Мисис Тод съжалява, че след всичко случило се тя няма да използва услугите на мистър Поаро. След като е обсъдила въпроса със съпруга си, тя съзнава, че е глупаво да ангажира детектив с чисто домашен проблем. Мисис Тод прилага една гвинея^[2] за предоставената услуга.

— Аха! — извика сърдито Поаро. — И мислят, че ще се отърват така лесно от Еркюл Поаро! Аз сметнах жалкия им случай като голяма услуга от моя страна за тях — наистина голяма услуга, — а те ме освобождават *сотте са*^[3]! Тук се чувства ръката на мистър Тод, сигурен съм. Но аз казвам „Не“!... Трийсет и шест пъти не! Ще похарча от собствените си гвинеи, ако се наложи, и сто пъти по трийсет и шест, но ще стигна до дъното на тази история!

— Да — казах аз. — Ала как?

Поаро се успокои малко.

— *D'abord*^[4] — каза той — ще дадем обява във вестниците. Да помисля малко... да... нещо като това: „Ако Илайза Дън се обади на този адрес, ще научи сведение от голяма полза за нея.“ Дайте го във всички вестници, за които се сетите, Хейстингс. После ще направя някои мои малки проучвания. Вървете, вървете — всичко трябва да се направи колкото може по-бързо!

Не го видях до вечерта, когато той благоволи да ми каже какво е вършил.

— Поразпитах във фирмата на мистър Тод. Той не е отсъствал в сряда и имал добър характер — толкова за него. А Симпсън в четвъртък е бил болен и не е ходил в банката, но в сряда е бил там. Бил е в умерени приятелски отношения с Дейвис. Нищо особено в тези отношения. Не можем да разчитаме да изникне нещо от това. Ще трябва да се надяваме на обявата.

Тя наистина се появи в главните ежедневници. Поаро ми беше наредил обявата да се повтаря всеки ден в продължение на седмица. Енергичността, която проявяваше в тази безинтересна история с избягалата готвачка, беше изключителна, но аз разбихах, че в случая се касае за запазване на чест и това караше Поаро да постои, докато накрая успее. Няколко изключително интересни случая му бяха предложени по същото време, но той отказа да ги поеме. Всяка сутрин тичаше към писмата си, разглеждаше ги подробно и после ги оставяше с въздишка.

Но нашето търпение най-после биде възнаградено. В сряда след посещението на мисис Тод нашата хазайка ни уведоми, че ни търси лице на име Илайза Дън.

— *Enfin*^[5]! — извика Поаро. — Кажете ѝ да се качи веднага! Незабавно. Още сега.

След тези думи на Поаро хазайката ни бързо излезе и след миг-два въведе мис Дън. Нашият улов отговаряше на описанието си: висока, възпълна и крайно внушителна с външността си.

— Дойдох в отговор на вашата обява — обясни тя. — Реших, че може да възникне някаква бъркотия, затова трябва да ви кажа, че си осигурих наследството.

Поаро я оглеждаше внимателно. С широк жест ѝ предложи стол.

— Истината по тази работа е — обясни той, — че последната ви господарка, мисис Тод, е много загрижена за вас. Тя се бои да не ви се е случила някаква злополука.

Илайза Дън го изгледа крайно учудена.

— Тогава тя не е получила писмото ми?

— Не е получавала нито дума от когото и да било. — Поаро направи пауза, за да добави увещаващо: — Разкажете ми, ако обичате, цялата история.

Илайза Дън не се нуждаеше от ново напомняне. Тя веднага се впусна в дълъг разказ:

— Прибирах се дома в сряда вечерта и почти бях стигнала до къщи, когато един господин ме спря. Той беше висок, с брада и голяма шапка. „Мис Илайза Дън?“ — попита ме той. „Да“ — отвърнах аз. „Питах за вас на номер 88 — продължи той. — Казаха ми, че сигурно ще ви срещна на улицата, като се прибирате. Мис Дън, дошъл съм от Австралия специално заради вас. Случайно да знаете моминското име на вашата баба по майчина линия?“ „Джейн Емът“ — казах аз. „Точно така — отвърна той. — Сега, мис Дън, ето какво: макар че сигурно никога не сте очаквали това, вашата баба имаше голяма приятелка, Илайза Лийч. Тази приятелка отишла в Австралия, където се омъжила за много богат заселник. Двете ѝ деца умрели още в детска възраст и тя наследила цялата собственост на мъжа си. Умря преди няколко месеца и по силата на нейното завещание вие наследявате къщата в Англия и значителна сума.“ Бях напълно зашеметена — продължи мис Дън. — За миг ме обзе съмнение и той може би го е забелязал, защото се усмихна. „Имате право да бъдете предпазлива, мис Дън — каза той. — Ето моите акредитиви.“ И ми показа едно писмо от някакви адвокати в Мелбърн — Хърст и Крочет, и визитна картичка. Оказа се мистър Крочет. „Нашата клиентка — каза по-нататък той — беше малко ексцентрична. Завещанието изисква вие да влезете във владение на къщата (тя е в Къмбърланд) преди дванайсет часа утре. Другото условие не е съществено... то просто гласи, че не бива да бъдете домашна прислужница.“ Лицето ми помръкна. „О, мистър Крочет — казах аз. — Аз съм готвачка. Не ви ли казаха, като попитахте за мен?“ „Боже мой! — рече мистър Крочет. — Изобщо не можех да си помисля такова нещо. Смятах ви по-скоро за компаньонка или гувернантка в дома. Това е много нещастно

обстоятелство... наистина много нещастно.“ „И сега ще изгубя всичките тези пари?“ — попитах аз обезпокоена. Той се замисли за една-две минути. „Има винаги начини да се заобиколи закона, мис Дън — рече той след това. — Ние, адвокатите, сме наясно по този въпрос. Изходът е следният: напуснете работата си още сега.“ „А заплатата ми за месеца?“ — попитах аз. „Драга мис Дън — каза ми той с усмивка. — Всеки служител може да се откаже от заплатата си при подобен случай. Вашата господарка ще разбере обстоятелствата, които са ви принудили да постъпите така. Трудното в случая е времето! Наложително е да вземете влака в единайсет и половина от гара «Кингс Крос» в северна посока. Ще ви дам в аванс десетина лири за билет, а на гарата може да напишете писмо до вашата работодателка. Аз ще ѝ го занеса лично и ще обясня обстоятелствата“. Аз, разбира се, склоних, и един час по-късно бях във влака толкова развълнувана, че просто не бях на себе си. Докато пристигна в Карлайл, все си мислех, че цялата тази работа може да се окаже и измама, за каквито четем във вестниците и книгите. Но като отидох на адреса, който ми бе даден, адвокатите бяха там и всичко бе наред. Наследявах хубава малка къща и годишен доход от триста лири. Адвокатите знаеха малко подробности, те само ми връчиха писмо от един господин в Лондон, който ги е инструктирал да предадат къщата в мое владение и да ми дадат сто и петдесет лири за първите шест месеца. Мистър Крочет ми изпрати нещата, но от госпожата не получих нито дума. Предположих, че ми е сърдита и ми завижда за добрия късмет. Тя задържа сандъка ми и ми изпрати дрехите в книжни пакети. Но ако тя не е получила писмото ми, може наистина да се е обидила.

Поаро изслуша внимателно дългия ѝ разказ. Накрая той кимна, сякаш беше напълно удовлетворен.

— Благодаря ви, мадмоазел — заключи той. — Наистина, както казахте вие, е имало малка бъркотия. Позволете ми да ви се отплатя за вашите безпокойства. — И ѝ подаде един плик. — Веднага ли се връщате в Камбърлънд? Чуйте един полезен съвет: *не забравяйте как се готви*. Винаги е добре да се разчита на нещо, когато късметът ни изневери.

— Доверчива жена — измърмори Поаро, когато нашата посетителка си тръгна, — но може би не повече от другите, които упражняват нейната професия. — Лицето му стана сериозно. — Хайде,

Хейстингс, няма време за губене. Вземете такси, а аз ще напиша бележка за Джап.

Поаро ме чакаше на прага, когато се върнах с таксито.

— Къде отиваме? — попитах го нетърпеливо.

— Първо, ще изпратим бележката по специален човек.

Това бе направено и като влезе отново в таксито, Поаро даде адреса на шофьора.

— „Принц Албърт Роуд“ 88, Клапъм.

— Значи отиваме там?

— *Mais oui*. Макар, откровено казано, да се боя, че ще бъде твърде късно. Нашата птичка ще е отлетяла, Хейстингс.

— Коя е тази наша птичка?

Поаро се усмихна.

— Незабележимият мистър Симпсън.

— Какво? — извиках аз.

— О, Хейстингс, не ми казвайте, че нищо не сте разбрали досега!

— Готвачката е била отстранена съзнателно, разбирам това — отвърнах аз леко обиден. — Но защо? *Защо* трябва Симпсън да желае да я отстрани от къщи? Дали тя не знае нещо за него?

— Нищо не знае.

— Е, тогава...

— Но той е искал нещо, което тя притежава.

— Пари? Наследството от Австралия?

— Не, приятелю... нещо съвсем различно. — Замълча за миг и после добави тежко: — Очукан ламаринен сандък...

Погледнах го с крайчеца на окоето. Твърденията му изглеждаха толкова фантастични, че бях сигурен — той ме занася. Но беше много внушителен и сериозен.

— Не може ли Симпсън да си купи нов сандък, щом му трябва? — извиках аз.

— Той изобщо не е искал нов сандък. Този му е вдъхвал увереност с произхода си, със сигурната си достопочтеност.

— Вижте какво, Поаро — казах аз, — лъжата ви наистина е дебела. Не ме будалкайте.

Поаро ме изглежда.

— Вие нямате мозъка и въображението на мистър Симпсън, Хейстингс. Слушайте внимателно: в сряда вечерта Симпсън примамва готвачката. Фалшива визитна картичка и напечатан лист хартия може да си поръча всеки твърде лесно, а той е бил готов, освен това да плати сто и петдесет лири и годишния наем на къща, за да осигури успеха на плана си. Мис Дън не го е познала — брадата, шапката и лекият колониален акцент напълно са я заблудили. Така завършва срядата... с изключение на дребния факт, че Симпсън се е добрал до петдесетте хиляди от ценните книжа.

— Симпсън... Нали беше Дейвис...

— Позволете ми спокойно да продължа, Хейстингс! Симпсън знае, че кражбата ще бъде открита в четвъртък следобед. Той не отива в банката в четвъртък, но причаква Дейвис, когато той отива на обед. Може да му е казал, че знае за кражбата и е посъветвал Дейвис да му даде ценните книжа... и някак успява да го убеди да отиде с него в Клапъм. Това е почивният ден на прислужницата Ани, мисис Тод е на пазар и в къщата няма никой. Когато кражбата е разкрита и Дейвис го няма, заплитането е изумително. Дейвис е крадецът! Мистър Симпсън ще бъде идеално прикрит и може да се върне на работа сутринта като честен чиновник, за какъвто всички го смятат.

— А Дейвис?

Поаро направи изразителен жест и бавно поклати глава.

— Много е страшно да си го помисли човек, но какво друго обяснение може да има тук, *top at it*? Единствената трудност за убиеца е как да се отърве от трупа... а Симпсън е обмислил това предварително. Веднага ме порази фактът, че въпреки желанието на Илайза Дън да се завърне тази вечер вкъщи, след като е излязла (припомнете си забележката ѝ за задушното), *нейният сандък вече е бил готов, когато идват да го вземат*. Симпсън известява на Картър Патерсън да се обади в петък и пак той е завързал с въже сандъка в четвъртък следобед. Какво подозрение би могло да възникне? Прислужницата напуска и праща човек да ѝ вземе сандъка, той е с етикет, на който пише нейното име, адресиран вероятно до някоя железопътна гара, до която лесно се достига от Лондон. В събота следобед Симпсън, предрешен като австралиец, иска сандъка, залепва му нов етикет с нов адрес и го пренасочва някъде другаде, като отново пише сандъкът да бъде предаден „до поискване“. Когато властите се

усъмнят поради сериозни основания и отворят сандъка, всичко, което могат да извлекат от тази история, ще бъде, че един брадат човек от колониите го е изпратил от някакъв железопътен възел край Лондон. И няма да има никаква връзка с „Принц Албърт Роуд“ 88. А! Ето че пристигнахме.

Предвижданията на Поаро се оправдаха. Симпсън бе напуснал квартирата преди няколко дни. Но не можа да избегне последствията от престъплението си. С помощта на безжичния телеграф той беше открит на борда на „Олимпия“, на път за Америка.

Ламаринен сандък, адресиран до мистър Хенри Уинтъргрийн, привлякъл вниманието на железопътните служители в Глазгоу. Отворили го и установили, че той съдържа трупа на нещастния Дейвис.

Чекът на мисис Тод за една гвинея не бе осребрен. Вместо това Поаро го постави в рамка и го закачи на стената в нашата всекидневна.

— Нека той да ми напомня, Хейстингс. Да ми напомня никога да не презирам обикновеното, недостолепното. От една страна — изчезнала домашна прислужница, а от друга — жестоко предумишлено убийство. За мен това е един от най-интересните ми случаи.

[1] Ето какво, мадмоазел Ани (фр.) — Бел.прев. ↑

[2] Някогашна златна английска монета с малко по-висока стойност от обикновената лира — Бел.прев. ↑

[3] По такъв начин (фр.) — Бел.прев. ↑

[4] Веднага; отначало (фр.) — Бел.прев. ↑

[5] Най-последно! (фр.) — Бел.прев. ↑

КОРНУОЛСКАТА ЗАГАДКА

— Мисис Пенджли — обяви нашата хазайка и се оттегли дискретно.

Много неприятни хора идваха да се консултират с Поаро, но според мен жената, която бе застанала сковано до вратата и нервно попипваше перата на яката си, беше най-неприятната от всички. Тя имаше изключително безинтересна, външност — слаба, повехнала, около петдесетгодишна жена, облечена в обточени по краищата сако и пола, с някакво златно бижу на врата и с побеляла коса, върху която беше сложила изключително неподходяща шапка. По улиците на малките провинциални градове срещате стотина като мисис Пенджли всеки ден.

Поаро пристъпи напред и я поздрави любезно, забелязал очевидното ѝ смущение.

— Мадам! Вземете стол, моля ви. Това е моят колега капитан Хейстингс.

Дамата седна и замърмори колебливо:

— Вие сте мосю Поаро, детективът?

— На вашите услуги, мадам.

Но посетителката ни още не се беше съвзела. Тя въздъхна, зачупи пръсти и ставаше все почервена.

— Какво мога да направя за вас, мадам?

— Ами... аз мислех... това... виждате ли...

— Продължете, мадам, моля ви, продължете.

Мисис Пенджли, като получи това поощрение, най-сетне се овладя:

— Работата е там, мосю Поаро... че аз не искам да имам нищо общо с полицията. Не бих отишла в полицията за нищо на света! Но не по-малко се тревожа и за друго нещо. И все пак не зная дали трябва...

— Тя рязко спря.

— Аз нямам нищо общо с полицията. Моите разследвания са строго лични — отвърна Поаро.

Мисис Пенджли се хвана за думите.

— Лични... ето какво искам аз. Не желая излишни приказки или шумотевица, не искам и писане във вестниците. Лошо е това, което се пише там и оклеветеното семейство не може да се оправи никога вече. Аз още не съм сигурна, че трябва да ви занимая с това... просто ужасна идея се роди в главата ми и не мога да я забравя. — Пое си дъх. — През всичкото време аз може би жестоко съм се отнасяла с клетия Едуард. Това е страшна мисъл за всяка съпруга. Но вие четете достатъчно ужасни неща днес, предполагам.

— Позволете ми... за съпруга си ли говорите?

— Да.

— И го подозирате в... какво?

— Не мога дори да го изрека, мосю Поаро. Но вие непременно четете за такива неща... и за клетите души, които не подозират нищо.

Бях започнал да се отчайвам, че дамата някога ще достигне до същността на въпроса, но търпението на Поаро беше безгранично.

— Говорете, без да се страхувате, мадам. Помислете каква радост ще е за вас, ако успеем да докажем, че подозренията ви са неоснователни.

— Прав сте. Всичко останало е по-добро от тази мъчителна несигурност. О, мосю Поаро, аз ужасно се страхувам, че ме *отравят*.

— Какво ви кара да мислите така?

Сдържаността напусна мисис Пенджли и тя се впусна в подробен разказ, по-подходящ за ушите на нейния лекар.

— Болки и прилошаване след храна, а? — каза Поаро и се замисли. — Имате ли лекар, който да се грижи за вас, мадам? Какво казва той?

— Той казва, че имам остър гастрит, мосю Поаро. Но виждам, че е озадачен и се притеснява. Постоянно променя лекарството, което трябва да вземам, но аз не се чувствам по-добре.

— Споделихте ли с него вашите... страхове?

— Не, не съм, мосю Поаро. Може да се разчуе в града. А може би наистина страдам от *гастрит*. Така или иначе много е странно, че когато Едуард отсъства от къщи за уикендите, състоянието ми се подобрява. Дори Фрида забелязва това — моята племенница, мосю Поаро. А после отново се появява шишето с хербицид, за което

градинарят казва, че никога не се използва, макар да е наполовина празно.

Мисис Пенджли погледна умолително Поаро. Той ѝ се усмихна окуражително и посегна за молива и бележника си.

— Нека бъдем делови, мадам. Значи вие и вашият мъж живеете... къде?

— В Полгъруит, малък пазарен град в Корнуол.

— Отдавна ли живеете там?

— От четиринайсет години.

— И вашето семейство се състои от вас и вашия съпруг? Имате ли деца?

— Не.

— Но имате племенница. Мисля, че споменахте за нея.

— Да, Фрида Стантън, дете на единствената ми зълва. От осем години живее при нас... по-точно допреди седмица.

— О, и какво се случи преди седмица?

— Нещата не се развиваха добре от известно време, не зная какво бе прихванало Фрида. Тя стана много груба и нагла, държанието ѝ просто беше безобразно. Един ден тя отново избухна, излезе и си намери квартира в града. Оттогава не съм я виждала. „Най-добре я оставете да дойде на себе си“, така ме съветва мистър Раднор.

— Кой е мистър Раднор?

Мисис Пенджли възвърна част от първоначалното си смущение.

— О, той е... един приятел. Много приятен младеж.

— Има ли нещо между него и вашата племенница?

— Абсолютно нищо — отвърна Пенджли категорично.

Поаро промени темата.

— Вие и вашият съпруг, предполагам, сте в добри отношения?

— Да, много добре се разбираме.

— Парите ваши ли са или на мъжа ви?

— О, всичките са на Едуард. Аз нямам нищо мое.

— Вижте, мадам, ако искаме да бъдем делови, трябва да бъдем по-безпардонни. Трябва да търсим мотива. Вашият мъж няма да иска да ви отрови просто за удоволствие! Знаете ли някаква причина защо би желал той да ви премахне от пътя си?

— Настройва го русата мръсница — изрече мисис Пенджли ядосано. — Съпругът ми е зъболекар, мосю Поаро, и държи

непременно да си има оперено момиче с къса косичка и бяла престилка да му урежда приема и да му размесва пълнежа за пломбите. Подочух, че има нещо между тях, но той, разбира се, се къльне, че ми е верен.

— Това шише с хербицида, мадам, кой го поръча?

— Мъжът ми... преди около година.

— Вашата племенница има ли собствени пари?

— Около петдесет лири годишно, мисля. Тя с радост ще се върне да поддържа къщата на Едуард, ако аз го напусна.

— Вие възнамерявате да го напуснете, така ли?

— Нямам намерение да му позволя да си разиграва коня. Жените не са вече предишните жалки робини, мосю Поаро.

— Поздравявам ви за волния дух, мадам, но нека бъдем практични. Днес ли се връщате в Полгъруит?

— Да, дойдох с влака в шест тази сутрин и той заминава обратно в пет следобед.

— *Bien!* В момента нямам нищо съществено като ангажимент. Мога да се посветя на вашия малък случай. Утре ще бъда в Полгъруит. Да си позволим ли да представим приятеля ми Хейстингс за ваш далечен роднина, син на ваша втора братовчедка? А аз — негов ексцентричен приятел от чужбина? Междувременно яжте само храна, която вие сте си приготвили, или която е приготвена под ваше наблюдение. Имате ли доверена прислужница?

— Джеси е много добро момиче, сигурна съм.

— Тогава довиждане до утре, мадам, и бъдете смела.

Поаро се поклони на дамата и се върна замислен на стола си. Но не беше се умислил толкова дълбоко, защото забеляза две дребни перца от шарфа, изтръгнати от възбудените пръсти на посетителката. Той ги взе грижливо и ги хвърли в кошчето за отпадъци.

— Какво ще кажете за този случай, Хейстингс?

— Отвратителна история, според мен.

— Да, ако това, което подозира дамата, е вярно. Но дали е така? Беда очаква всеки съпруг, който поръчва шишенце хербицид в наши дни. Ако жена му страда от гастрит и има истеричен темперамент, работата е лоша.

— Мислите ли, че това е всичко?

— А, *voila*, не зная, Хейстингс. Но случаят ме заинтригува... много ме заинтригува. Защото, виждате ли, в него положително липсват нови черти. Следва теорията за истерия, макар мисис Пенджли да не ми изглежда истерична жена. Да, ако не греша, тук имаме случай на много зловеща човешка драма. Кажете ми, Хейстингс, какво мислите за чувствата на мисис Пенджли към съпруга ѝ?

— Вярност, примесена със страх — предположих аз.

— Въпреки това обикновено жената е способна да обвини всеки мъж... ала не и съпруга си. Тя ще пази вярата си в него упорито.

— „Другата жена“ усложнява въпроса.

— Да, привързаността може да се превърне в омраза под влияние на стимулите на ревността. Но омразата щеше да я отведе в полицията — не при мен. Тя ще търси външен изблик... скандал. Не, не, да прибегнем отново до помощта на нашите малки сиви клетки. Защо дойде при мен тази жена? За да се увери, че подозренията ѝ са погрешни? Или — *да ги докаже*? Тук имаме нещо, което не мога да разбера, един непознат фактор. Дали нашата мисис Пенджли е превъзходна артистка? Не, тя беше искрена, готов съм да се закълна в това, и следователно аз съм заинтригуван. Проверете влаковете за Полгъруит, моля ви.

Най-подходящият влак за деня беше този, който тръгваше в един и петдесет от Падингтън и пристигаше в Полгъруит малко след седем часа. По време на пътуването не се случи нищо особено и като се пробудих от приятната си дрямка, слязох на перона на невзрачна малка гара. Отнесохме багажа си в хотел „Дачи“ и след като похапнахме малко, решихме да се разтъпчем и посетим след вечеря моята така наречена братовчедка.

Къщата на семейство Пенджли, със старомодна градинка отпред, се намираше малко встрани от шосето. Миризмата на летния шибой и на резедата се разнасяше приятно от вечерния ветреца. Изглеждаше невъзможно да свържем мислите за насилие с това старовремско очарование. Поаро позвъни и почука. Когато никой не се отзова, той позвъни отново. Този път след малка пауза вратата ни отвори една раздърпана прислужница. Очите ѝ бяха зачервени и тя подсмърчаше силно.

— Искаме да видим мисис Пенджли — обясни Поаро. — Можем ли да влезем?

Момичето се облеци. После с необикновена прямота то отговори:

— Не знаете ли? Тя е мъртва. Умря тази вечер — преди около половин час.

Ние я гледахме потресени.

— От какво почина тя? — попитах аз най-сетне.

— Не е за разправяне. — Тя погледна бързо през рамото си. — Ако не трябваше някой да стои при госпожата, щях да си събера нещата и да се омета тозчас. Но не мога да оставя госпожата мъртва, без някого при нея. Не ми е работа да ви казвам повече неща и няма да ви ги кажа... ама всеки ги знае. Говори се в целия град. И ако мистър Раднор не пише на министъра на вътрешните работи, някой друг трябва да го стори. Докторът може да си приказва каквото ще. Нали видях със собствените си очи как господарят взе хербицида от полицата същата тази вечер. И не подскочи ли той, когато се обърна и ме видя, че го гледам? А овесената каша на госпожата беше там на масата, готова да ѝ бъде отнесена? Няма да сложа вече нищо в уста, докато съм в тази къща! Ако ще да пукна от глад!

— Къде живее докторът, който се грижи за вашата госпожа?

— Доктор Адамс. Ей там, на главната улица. Втората къща.

Поаро се обърна бързо. Беше много блед.

— Научихме доста от това момиче, макар да заяви, че няма да ни съобщи нищо — отбелязах сухо аз.

Поаро удари юмрук в дланта си.

— Аз съм пълен идиот — рече той, — престъпен малоумник, ето това представлявам, Хейстингс. Хваля се с моите малки сиви клетки, а току-що изгубих човешки живот, живот, който дойде при мен, за да го спася. Никога не съм предполагал, че нещата ще се развият толкова бързо. Нека добрият Бог ми прости, но никога не съм вярвал, че изобщо нещо ще се случи. Историята на тази жена ми се стори изкуствена. Но ето че стигнахме до лекаря. Нека видим какво ще ни каже той.

Доктор Адамс беше типичен добросърдечен червендалест провинциален лекар, какъвто срещаме в романите. Той ни прие достатъчно любезно, но като разбра за какво го търсим, червендалестото му лице стана мораво.

— Долни глупости! Долни глупости, от край до край! Нали аз съм лекувал покойната? Страдаше от гастрит... най-елементарен гастрит. Този град е разсадник на клюки... скандални измислици, които си разправят старите жени, като се съберат, и измислят Бог знае какво. Четат мръсотии по вестниците и много ще се радват, ако някоя тяхна съгражданка също бъде отровена. Виждат бутилка хербицид на полицата — и готово, заработва им въображението, а езикът им мели ли, мели! Познавам Едуард Пенджли... той няма да отрови дори кучето на баба си. И защо трябва да отрови жена си? Кажете ми!

— Има едно нещо, господин докторе, което може би не ви е известно.

И Поаро много набързо очерта главните факти от посещението на мисис Пенджли при него. Изумлението на доктор Адамс не можеше да се опише. Очите му почти излязоха от орбитите.

— Боже мой! — възкликна лекарят. — Клетата жена се е побъркала. Защо не е говорила с мен? Това щеше да бъде най-правилната ѝ постъпка.

— И да осмеее страховете ѝ?

— Съвсем не, съвсем не. Аз съм непредубеден човек.

Поаро го изгледа и се усмихна. Лекарят очевидно беше по-смутен, отколкото искаше да признае. Когато напуснахме дома му, Поаро избухна в смях.

— Този доктор е упорит като муле. Щом е казал, че това е гастрит, трябва непременно да бъде гастрит! Но същевременно нещо гложди съзнанието му.

— Каква ще бъде следващата ни стъпка?

— Ще се върнем в странноприемницата и ни предстои една ужасна нощ в провинциално легло, *top ami*. Плачевно е това евтино английско легло!

— А утре?

— *Rien a faire*^[1]. Трябва да се върнем в Лондон и да изчакаме развитието на събитията.

— Много спокойна програма — казах аз разочарован. — А ако няма никакво развитие?

— Непременно ще има! Обещавам ви това. Нашият доктор може да издава колкото си иска удостоверения. Той не може да накара да замлъкнат няколкостотин езика. А те няма да замлъкнат, бъдете сигурен!

Нашият влак за Лондон потегляше в единадесет часа на другата сутрин. Преди да тръгнем за гарата, Поаро изрази желание да се види с мис Фрида Стантън, племенницата, която ни бе спомената от покойницата. Намерихме къщата, където тя си живееше доста безгрижно. При нея беше един висок, мургав младеж, когото тя ни представи с известно смущение като мистър Джейкъб Раднор.

Мис Фрида Стантън се оказа изключително хубаво момиче от стария корнуолски тип — тъмнокоса, черноока и с розови бузи. Тези хубави черни очи обаче подсказваха, че прикриват характер, с който ще е по-добре да се съобразяваш.

— Бедната леля — каза тя, когато Поаро ѝ се представи и ѝ обясни целта на своето посещение. — Ужасно ми е мъчно за нея. Цялата сутрин си мисля, че трябваше да бъда по-любезна и по-търпелива...

— Ти издържа доста, Фрида — прекъсна я Раднор.

— Да, Джейкъб, но аз имам сприхав характер, зная. В края на краищата това беше просто глупост от страна на леля ми. Трябваше да го посрещна със смях и да не му обръщам повече внимание. Разбира се, чиста глупост е да си мисля, че вуйчо иска да я отрови. Тя се чувстваше зле след всяка храна, която той ѝ даваше... Но съм сигурна, че се чувстваше така, защото си беше втълпила, че я отравят. А щом си го е втълпила, наистина ще ѝ бъде зле.

— Коя беше истинската причина за вашите разногласия, мадмоазел?

Мис Стантън се поколеба и погледна Раднор. Младият господин веднага възприе намека.

— Трябва да си вървя, Фрида. Ще ти се обадя довечера. Довиждане, господа, към гарата ли отивате?

Поаро отговори, че е наистина така и Раднор си отиде.

— Сгодена ли сте, ако мога да ви попитам? — поиска да знае Поаро с лукава усмивка.

Фрида Стантън се изчерви и призна, че Поаро е отгатнал.

— От това всъщност идва и цялото неразбирателство с леля —
добави тя.

— Тя не одобряваше ли годежа ви?

— Е, не чак толкова. Но, вижте, тя... — И момичето млъкна.

— Да? — любезно я подкани да продължи Поаро.

— Изглежда почти ужасно да го кажа сега... след като тя е мъртва. Но никога няма да го разберете, ако не ви го кажа. Леля беше абсолютно увлечена по Джейкъб.

— Така ли?

— Да, не е ли странно? Тя беше над петдесетгодишна, а той няма още трийсет! Но такава бе работата. Тя беше луда по него! Трябваше накрая да ѝ кажа, че той обича мен... но тя не желаше да ме чуе. Не искаше да повярва на думите ми и беше толкова груба, такива обиди сипеше, че аз, нищо чудно, изтървах нервите си. Говорих по този въпрос с Джейкъб и решихме, че най-доброто нещо ще бъде да се махна за малко от очите ѝ, докато тя дойде на себе си. Бедната леля... предполагам, че е била в особено състояние.

— Така изглежда. Благодаря ви, мадамозел, задето така ми изяснихте нещата.

Останах малко учуден, че Раднор ни чакаше долу на улицата.

— Досещам се безпогрешно какво ви е разказала Фрида — отбеляза той. — Това е най-нещастното събитие и много деликатно за мен, както можете да си представите. Трябва дебело да подчертая, че случилото се няма никаква връзка с мен. Отпърво се радвах на вниманието на тази жена към мен, защото си въобразявах, че старицата ще помага за отношенията ми с Фрида. Цялата история беше абсурдна... и изключително неприятна.

— Кога смятате да се ожените за мис Стантън?

— Скоро, надявам се. А сега, мосю Поаро, искам да бъда откровен с вас. Зная малко повече от Фрида. Тя вярва, че вуйчо ѝ е невинен. Аз не съм толкова сигурен. Мога да ви кажа едно нещо със сигурност: смятам да държа устата си затворена за това, което зная. Не искам да повдигам неприятни въпроси. Не желая вуйчото на бъдещата ми съпруга да бъде съден и обесен за убийство.

— Защо ми казвате всичко това?

— Защото съм чувал за вас и зная, че сте умен човек. Твърде е възможно да надушите следата към него. Но аз ще ви кажа: каква полза от това? На клетата жена не може да се помогне, а тя беше последната, която щеше да иска скандал... ще се обърне в гроба си само при мисълта за това.

— Вероятно имате право. И искате от мен... да потуля работата, така ли?

— Такава е идеята ми. Искрено признавам, че в случая проявявам егоизъм. Имам си собствен път... започвам малък изгоден бизнес като моделиер и търговец на готови дрехи.

— Повечето от нас сме егоисти, мистър Раднор. Но не всички го признават с вашата готовност. Ще направя това, за което ме молите... но и аз ще ви кажа откровенно, че няма да успеете да потулите тази работа.

— Защо?

Поаро вдигна показалец. Денят беше пазарен и ние минавахме покрай пазара, откъдето се носеше голям шум.

— Гласът на народа — ето защо, мистър Раднор. О, трябва да побързаме, че ще изпуснем влака.

— Много интересно, нали, Хейстингс? — рече Поаро, когато влакът напусна гарата.

Детективът бе извадил малък гребен от джоба си и мъничко огледалце. Той грижливо решише мустаците си, чиято симетрия леко се беше нарушила по време на тичането за влака.

— За вас, изглежда, е така — отвърнах аз. — За мен то е по-скоро долна, неприятна история. И няма никаква загадка около нея.

— Съгласен съм с вас. Загадка няма.

— Предполагам, че можем да приемем необикновената история на девойката за увлечението на леля й, нали? Това ми се стори единственото неправдоподобно нещо в цялата история. Покойната беше толкова добра, порядъчна жена.

— Няма нищо странно в това... съвсем обичаен случай. Ако четете внимателно вестниците, ще установите, че често добра и порядъчна жена на тази възраст оставя съпруга си, с когото е живяла двайсет години, а понякога и цял куп деца, за да свърже живота си с

мъж, значително по-млад от нея. Вие се възхищавате от жените, Хейстингс; готов сте да паднете в краката им, стига да са хубавички и да притежават добрия вкус да ви се усмихват; психологически обаче не знаете нищо за тях. В есента на живота на жената винаги настъпва един безумен момент, когато тя копнее за романтична любов, за приключение... преди да е станало твърде късно. И този момент настъпва, независимо че жената е съпруга на уважаван зъболекар в провинциален град!

— Значи вие смятате...

— Че един хитър мъж ще се възползва от този момент.

— Не смятам, че мистър Пенджли е толкова умен — казах умислено аз. — Целият град не спира да го разправя. Но все пак мисля, че сте прав. Единствените двама, които знаят нещо, Раднор и докторът, желаят да потулят случая. А Пенджли по някакъв начин е успял да ги накара да мълчат. Трябваше да се срещнем с него.

— Можете да осъществите желанието си. Върнете се със следващия влак и се престорете, че ви боли кътник.

Погледнах приятеля си с интерес.

— Бих искал да зная какво тогава смятате за интересно в този случай?

— Моят интерес, Хейстингс, се съдържа в една ваша забележка. След като говорихме с прислужницата, вие казахте, че в сравнение с човек, който няма намерение да ни каже нито дума, тя ни е казала доста неща.

— О! — възкликнах не много убеден. После се върнах към първоначалното си недоумение: Защо вие не направихте опит да се видите с Пенджли?

— *Mon ami*, давам му само три месеца. Тогава ще го виждам колкото си искам... на подсъдимата скамейка.

За пръв път мислех, че предвижданията на Поаро ще се окажат погрешни. Времето течеше и нищо не излизаше наяве по нашия корнуолски случай. Други неща ни занимаваха и аз бях почти забравил за трагедията Пенджли, когато ненадейно тя ми беше напомнена от кратко съобщение във вестника, в което се казваше, че е дадена

заповед за ексхумирането на тялото на мисис Пенджли от министъра на вътрешните работи.

След няколко дни „Корнуолската загадка“ стана главна тема във всеки вестник. Изглежда мълвата изобщо не бе замряла и когато бил обявен годежът на вдовеца за мис Маркс, неговата помощничка, злите езици отново заговорили, и то по-силно отвсякога. Накрая била изпратена петиция до министъра на вътрешните работи; тялото било ексхумирано; били открити големи количества арсеник; мистър Пенджли бил арестуван и обвинен в убийството на жена си.

Поаро и аз присъствахме на предварителното съдопроизводство. Доказателствата бяха повече, отколкото можеше да се очаква. Доктор Адамс призна, че симптомите на отравянето с арсеник може лесно да бъдат сметнати погрешно за гастрит. Специалистът от Вътрешното министерство даде също показания; прислужницата Джеси изля поток от бърлива информация, повечето от която бе отхвърлена. Но това, което бе прието от нейните показания, бе достатъчно, за да засили уликите срещу обвиняемия. Фрида Стантън каза, не леля й се е чувствала зле, когато ядяла храна, приготвена от мъжа й. Джейкъб Раднор разказа как в деня на смъртта на мисис Пенджли се е отбил случайно в дома й и видял как Пенджли, съпругът й, връща бутилката с хербицид на полицата в килера, а овесената каша на жена му се намирала на близката маса. После бе призована мис Маркс, русокосата помощничка на зъболекаря, която се разплака, изпадна в истерия и призна, че е имало „любовни моменти“ между нея и нейния работодател и че той й обещал да се ожени за нея, в случай че нещо стане с жена му. Мистър Пенджли си запази правото на защита и бе изправен пред съда.

Джейкъб Раднор си тръгна с нас по пътя за нашата квартира.

— Виждате ли, мистър Раднор — каза Поаро, — че бях прав. Гласът на народа заговори... и то решително. Не можеше да се потули случаят.

— Бяхте напълно прав — въздъхна Раднор. — Виждате ли възможност мистър Пенджли да се отърве?

— Той си запази правото на защита. Може да има нещо в запас, както казвате вие англичаните. Ще дойдете с нас, нали?

Раднор прие поканата му. Аз поръчах две уискита със сода и чаша горещ шоколад. Последната част от поръчката предизвика почуда

и аз се попитах дали някога ще бъде приета сериозно.

— Разбира се — продължи Поаро, — аз имам богат опит в такива работи. Виждам само една възможност за измъкване на нашия приятел.

— Коя е тя?

— Ако се съгласите да подпишете този документ.

С бързината на фокусник Поаро извади лист хартия, целият изписан.

— Какво е това?

— Признание, че сте убили мисис Пенджли.

Настъпи моментна тишина, после Раднор се разсмя.

— Вие трябва да сте луд!

— Не, не, приятелю, не съм луд. Вие дойдохте тук; започнахте малък бизнес; парите не ви достигаха. Мистър Пенджли беше много заможен човек. Запознахте се с племенницата му; тя ви се усмихна благосклонно. Но малката сума, която щеше да ѝ даде Пенджли в деня на сватбата ѝ, не беше достатъчна за вас. Вие трябваше да се отървете и от вуйчото, и от вуйната; сетне всичките пари на вуйчото щяха да бъдат притежание на племенницата като единствена негова наследница. Колко умно сте го замислили! Въртяхте любов с тази обикновена жена на средна възраст и тя се превърна във ваш роб. Внушихте ѝ съмнения към нейния съпруг. Тя първо открива, че мъжът ѝ я мами... а после под ваше въздействие си внушава, че мъжът ѝ се опитва да я отрови. Били сте често у дома ѝ; имали сте възможност да ѝ слагате арсеник в храната. Но сте внимавали това да не става, когато съпругът не е вкъщи. Бидейки жена, тя не пази в тайна подозренията си. Споделя го с племенницата си; несъмнено е говорела и пред свои приятелки. Единственото ви затруднение е било да поддържате отделни връзки с двете жени, но дори това не е толкова трудно, колкото изглежда на пръв поглед. Обяснили сте на вуйната, че за да не събудите подозренията на съпруга ѝ, вие трябва да ухажвате нейната племенница. А по-младата дама нямала нужда от големи увещания — Фрида никога не е смятала вуйна си за сериозна съперница. Но после мисис Пенджли премислила и без да ви каже нищо, дойде да се посъветва с мен. Ако тя би могла наистина да се увери, без нито капка съмнение, че нейният съпруг се опитва да я отрови, тя щеше да има оправдание да го напусне и да обвърже живота си с вас... което тя си е

въобразявала, че вие искате от нея. Това обаче никак не е отговаряло на вашите намерения. Не сте искали и детектив да души наоколо. Идва благоприятен момент. Вие сте в къщата на мисис Пенджли, когато мъжът ѝ приготвя нейната овесена каша, и слагате в храната ѝ фаталната доза. Останалото е лесно. Нетърпелив да потулите работата, вие тайно я разпалвате. Но сте пресметнали всичко без Еркюл Поаро, умни ми млади приятелю.

Раднор беше смъртно блед, но още се опитваше да овладее положението.

— Много интересно и остроумно от ваша страна, но защо ми казвате всичко това?

— Защото, мосю, аз представлявам не закона, а мисис Пенджли. И заради нея ви давам шанс да се измъкнете. Подпишете този документ и ще имате предимство от двацет и четири часа... двацет и четири часа, преди да го връча в ръцете на полицията.

Раднор се поколеба.

— Не можете нищо да докажете.

— Не мога ли? Аз съм Еркюл Поаро. Погледнете през прозореца, мосю. Ще видите двама мъже на улицата. Те имат заповед да не ви изпускат от очи.

Раднор отиде до прозореца и откря пердето, след което се дръпна назад, изричайки проклетие.

— Виждате ли, мосю? Подпишете... това е най-добрият ви шанс.

— Каква гаранция имам аз...

— Че ще спазя думата си? Думата на Еркюл Поаро. Ще подпишете ли? Добре. Хейстингс, бъдете така добър да вдигнете лявото перде наполовина. Това е сигнал, че мистър Раднор може да си отиде необезпокояван.

Пребледнял и мърморейки проклетия, Раднор изтича от стаята. Поаро кимна леко.

— Страхливец! Винаги съм знаел, че е такъв.

— Струва ми се, Поаро, че вие действате по престъпен начин — извиках гневно аз. — Винаги проповядвате против чувствата. А сега позволявате на един опасен престъпник да избяга по чисто сантиментални подбуди.

— Това не е сантименталност... това е професионално изискване — отговори Поаро. — Не разбирате ли, приятелю, че нямаме и сянка

от доказателство срещу него? Нима ще се изправя пред дванайсет безчувствени корнуолски съдебни заседатели с това, което аз, Еркюл Поаро, зная? Те ще ми се изсмеят в лицето. Единственият шанс беше да наплаша Раднор и да получа признание от него по начина, който използвах. Онези двама скитници, които забелязах отвън, свършиха много полезна работа. Дръпнете пак пердето надолу, Хейстингс. Нямаме причина то да е повдигнато. Повдигането му беше част от нашата мизансцена. Но непременно трябва да удържим думата си. Двайсет и четири часа ли казах? Толкова са достатъчни за клетия мистър Пенджли... Той не заслужава повече, защото е мамил жена си. Аз, както знаете, много държа семейният живот да бъде чист. Да, двайсет и четири часа... а после? Имам голямо доверие в Скотланд Ярд. Те ще го хванат, *top at it*, ще го хванат.

[1] Нищо няма да вършим (фр.) — Бел.прев. ↑

ПРИКЛЮЧЕНИЕТО НА ДЖОНИ УЕЙВЪРЛИ

— Вие разбирате чувствата на една майка — каза мисис Уейвърли може би за шести път.

Тя погледна умолително Поаро. Дребният ми приятел, винаги съчувствен към майките в беда, жестикулира окуражително.

— Да, да, напълно ви разбирам. Имайте вяра в татко Поаро.

— Полицията... — започна мистър Уейвърли.

Жена му отклони предложението на мъжа си, като махна с ръка.

— Не искам да имам нищо общо повече с полицията — добави тя. — Доверихме им се, а вижте какво се случи! Но аз съм чувала толкова много за мосю Поаро и за прекрасните му дела, че почувствах — той би могъл да ни помогне. Чувствата на майката...

Поаро възпря повторението с красноречив жест. Вълнението на мисис Уейвърли бе очевидно искрено, ала то беше в странно несъответствие с хитрите, дори сурови черти на лицето ѝ. Когато покъсно научих, че тя е дъщеря на виден производител на стомана, пробил си път в живота от куриер до сегашното си именито положение, реших, че дъщерята е наследила много от качества на баща си.

Съпругът, мистър Уейвърли, беше едър, румен и добродушен на вид човек. Стоеше широко разкрячен и приличаше на провинциален земевладелец.

— Предполагам, че знаете всичко за тази история, нали, мосю Поаро? — попита бащата.

Въпросът беше почти излишен. От няколко дни вестниците бяха пълни със съобщения за сензационното отвличане на малкия Джони Уейвърли, тригодишния син и наследник на Маркъс Уейвърли от Уейвърли Корт, Съри, принадлежащ към една от най-старите фамилии в Англия.

— Зная, разбира се, главните факти, но моля ви, разкажете ми цялата история, мосю. И с подробности, ако обичате.

— Ами — започна бащата — цялата история започна отпреди десетина дни, когато получих анонимно писмо, пълно с чудовищни неща, от които не разбрах нищо. В крайна сметка неговият автор имаше нахалството да иска от мен двайсет и пет хиляди лири... двайсет и пет хиляди, мосю Поаро! Ако не изпълнех искането му, той ме заплашваше, че ще отвлече Джони. Разбира се, хвърлих писмото в кошчето за отпадъци, без да се интересувам повече от него. Помислих, че някой си прави глупава шега с мен. Пет дни по-късно получих друго писмо. „Ако не платите исканата сума, вашият син ще бъде отвлечен на двайсет и девети“. Това беше на двайсет и седми. Ейда се разтревожи, но аз не вярвах, че заплахата е сериозна. По дяволите, та ние живеем в Англия. Тук никой не отвлича деца заради откуп.

— Тази практика наистина не е обичайна, мосю — съгласи се Поаро.

— Ейда обаче не ми даваше мира и — чувствайки се малко като глупак — аз се съгласих да уведоим Скотланд Ярд. Те, изглежда, не погледнаха на случая много сериозно, повлияха се от мнението ми, че това е някаква глупава шега. На двайсет и осми получих трето писмо. „Вие не платихте — гласеше писмото. — Вашият син ще бъде отвлечен утре в дванайсет часа на обяд, двайсет и девето число от месеца. За да го откупите, ще са ви нужни вече петдесет хиляди лири“. Отидох повторно в Скотланд Ярд. Този път те бяха по-силно впечатлени. Бяха склонни да мислят, че писмата са работа на луд човек и че има вероятност да се направи опит за отвличане в посочения час. Увериха ме, че ще вземат необходимите мерки. Инспектор Макнийл ще дойде сутринта в Уейвърли с достатъчно полицаи и ще осигурят охраната. Прибрах се вкъщи много успокоен. Но въпреки всичко ние вече имахме чувството, че сме в положението на обсадени. Дадох нареждания да не се допускат непознати и никой да не напуска къщата. Вечерта премина без никакъв инцидент, но на сутринта жена ми се почувства зле. Разтревожен от нейното състояние, изпратих да повикат доктор Дейкърс. Оплакванията ѝ, изглежда, го озадачиха. Той се колебаеше дали тя не е отровена, а аз бях сигурен, че състоянието ѝ се дължи по-скоро на психическо разстройство. „Няма опасност за живота ѝ — увери ме лекарят, — но ще трябва ден-два да остане в леглото.“ Когато се върнах в моята спалня, бях стреснат и учуден — намерих една бележка, забодена с карфица за възглавницата ми. Беше

написана със същия почерк като предишните писма и съдържаше само четири думи: „Днес в дванайсет часа.“ Признавам, мосю Поаро, че ми причерня пред очите! Някой от моята къща е замесен в това — един от прислужниците. Събрах ги всички, наругах ги здравата, направо ги разпердушиних. Те не издадоха кой е виновен за това; мис Колинс обаче, компаньонката на жена ми, заяви, че е видяла как бавачката на Джони се е измъкнала по автомобилната алея рано тази сутрин. Притиснах я до стената и тя си призна. Оставила Джони на прислужницата на детето и отишла тайно да се срещне с един свой приятел — мъж! Хубава работа! Отрече да е слагала бележката на възглавницата ми — изглежда казваше истината, не зная. Почувствах, че не мога да поема риска бавачката на детето ми да участва в заговора. Замесена бе поне една от прислугата — в това бях сигурен. Накрая се разгневих много и уволних цялата прислуга, в това число и бавачката. Дадох им един час време да си съберат багажа и да се махнат от къщата ми.

При спомена за тогавашния ад мистър Уейвърли не можа да остане спокоен и лицето му стана още по-червено.

— Това не беше ли малко неразумно, мосю? — попита Поаро. — Защото, както излиза, вие сте играли по свирката на противника.

Мистър Уейвърли се вгледа учудено в него.

— Не виждам такова нещо — рече той. — Изпратих всички да си съберат багажа, това беше моето намерение. Телеграфирах в Лондон да ми бъдат изпратени вечерта нови прислужници. Междувременно единствените хора, в които можех да имам доверие, бяха мис Колинс, секретарката на жена ми, и икономът Тредуел — той служи при нас откакто се помня.

— А тази мис Колинс? Откога служи при вас?

— Само от една година — обади се мисис Уейвърли. — Тя се оказа безценна като моя секретарка, а също е и много добра домакиня.

— Какво ще ми кажете за бавачката?

— Тя е от шест месеца при мен. Дойде с отлични препоръки. Но въпреки това аз не я одобрявам много, въпреки че Джони доста се привърза към нея.

— Доколкото разбирам, тя вече е била напуснала, когато е станало нещастieto. Мосю Уейвърли, бъдете така любезен да продължите.

И мистър Уейвърли поднови разказа си.

— Инспектор Макнийл пристигна около десет и половина. До това време цялата прислуга си беше отишла. Той заяви, че е доволен от предприетите мерки вкъщи. Водеше няколко полицаи, които постави в парка, за да охраняват всички подстъпи към къщата, и ме увери, че ако цялата работа не е само сплашване, ние несъмнено ще заловим загадъчния автор на писмата. Джони беше с мен. Той, аз и инспекторът влязохме в стаята, която наричаме съвещателна зала. Инспекторът заключи вратата. Там има голям часовник и когато стрелките му наближиха дванайсет, ще ви призная, че бях вече луд от нерви. Чу се бръмчене и часовникът започна да бие. Аз стиснах Джони здраво в ръцете си. Имах чувството, че някой ще се спусне просто от небето. Последният удар отзвъня и веднага във настъпи голяма суматоха. Инспекторът бързо отвори прозореца и към него дотича един полицай от парка. „Хванахме го, сър — каза задъхано той. — Прокрадваше се в храстите. Носеше нещо за упояване.“ Изтичахме на терасата, където двама полицаи държаха един човек с грубиянска външност, облечен в опърпани дрехи. Той се извиваше и гърчеше в ръцете на полицаите, опитвайки се напразно да се освободи. Един от тях ни подаде неразвит пакет, отнет от техния пленник. Пакетът съдържаше памук и шише хлороформ. Кръвта ми кипна, като видях това. Имаше и бележка, адресирана до мен. Разтворих я. В нея пишеше следното: „Трябваше да ми платите, за да откупите сина си, сега това ще ви струва петдесет хиляди лири. Въпреки предпазните мерки, той беше отвлечен на двайсет и девети, както ви писах по-рано.“ Разсмях се облекчено, но в това време чух шум на кола и вик. Обърнах глава. По автомобилната алея към южния изход се носеше с бясна бързина ниска, дълга, сива кола. Бе извикал мъжът, който я шофираше, но не това предизвика ужаса ми. Встрещих се, защото видях лепенорусите къдрици на Джони. Детето беше в колата до мъжа на волана. Инспекторът изруга. „Детето беше тук допреди миг! — извика той. Очите му обходиха лицата ни. Ние всички бяхме там: аз, Тредуел, мис Колинс. — Кога видяхте за последен път сина си, мистър Уейвърли?“ Върнах се назад в мислите си, опитвайки се да си спомня. Когато полицаят от парка ни извика, аз изтичах навън с инспектора, съвсем забравил за Джони. Отекна звук, който ни стресна. Това бе часовникът на селската черква. Като възкликна изненадано, инспекторът извади джобния си часовник —

беше точно дванайсет часът. Като по даден знак всички изтичахме в съвещателната зала; часовникът там показваше дванайсет и десет. Някой го беше превъртял напред, защото никога дотогава не бях забелязвал той да избързва или изостава. Винаги беше много точен.

Мистър Уейвърли замълча. Поаро се усмихна и оправи една от поставките за чаши, която притесненият баща беше изместил.

— Приятен малък проблем, тайнствен и очарователен — промърмори Поаро. — Ще го изследвам за вас с удоволствие. Чудесно планиране.

Мисис Уейвърли го погледна укоризнено.

— Но детето ми е отвлечено — изплака тя.

Поаро бързо смени изражението си и отново придоби съчувствен вид.

— Той е в безопасност, мадам, нищо не му е сторено. Бъдете спокойна, тези мерзавци ще се отнасят най-грижливо с детето. То не е ли пуйката... пардон, гъската... която снася златни яйца?

— Мосю Поаро, сигурна съм, че само едно нещо може да помогне: да платя сумата. Отпърво бях решително против това... но сега! Майчините чувства... — обади се мисис Уейвърли.

— Но ние прекъснахме историята, която ни разказваше мосю — извика припряно Поаро.

— Предполагам, че знаете останалата част от нея доста добре от вестниците — продължи мистър Уейвърли. — Инспектор Макнийл веднага грабна телефона. Описанието на колата и мъжа беше разпространено надлъж и шир и на първо време изглеждаше, че всичко ще свърши добре. Кола, отговаряща на описанието, с мъж и малко момченце, преминала през редица села в посока към Лондон. На едно място спрели и там хората забелязали, че момченцето плаче и очевидно се страхува от спътника си. Когато инспектор Макнийл ми съобщи, че колата е била спряна и мъжът и момчето задържани, аз почти се поболях от облекчение. Знаете обаче какво последва. Момчето не беше Джон, а мъжът се оказа запален автомобилист, обичащ децата. Той взел едно малко момче, което си играло на улицата в Идънсуел, село на около двадесетина километра от нас, с цел да го поразходи. Поради пълната заблуда на полицията всички следи бяха заличени. Ако полицията не беше така упорито следвала погрешната кола, може би досега щеше да открие момчето.

— Успокойте се, мосю. Полицията е храбра и интелигентна сила. Грешката, която е допуснала, е много естествена. А и планът на престъпниците е хитър. Разбирам, че човекът, заловен в парка ви, упорито е отричал всякакво участие в плана за отвличането. Твърдял е, че бележката и пакета са му били дадени, за да ги предаде в Уейвърли Корт. Мъжът, който му ги връчил, му дал десетшилингова банкнота и му обещал още една, ако даде нещата в Уейвърли Корт точно в дванайсет без десет. Той трябвало да се приближи до къщата през парка и да почука на задната врата.

— Не вярвам на нито една дума от това — заяви разгорещено мисис Уейвърли. — Всичко е куп лъжи.

— *En verite*^[1] обяснението е твърде неубедително — изрече замислено Поаро. — Но досега никой не го е оборил. Разбирам също, че той е отправил определено обвинение, нали?

Погледът му изпитваше мистър Уейвърли. Последният отново се изчерви.

— Онзи тип имаше нахалството да твърди, че Тредуел бил човекът, който му дал пакета. Само че сега си бил обръснал мустаците. Представете си, Тредуел, човекът, който се е родил в нашето имение!

Поаро леко се усмихна на възмущението на провинциалния джентълмен.

— И все пак вие самият подозирахте един обитател на къщата ви като съучастник в отвличането.

— Да, но не Тредуел.

— А вие, мадам? — попита Поаро, обръщайки се изведнъж към нея.

— Тредуел не би могъл да даде на този скитник писмото и пакета... ако това изобщо е вярно, в което много се съмнявам. Казва, че пакетът му бил предаден в десет часа. В десет часа Тредуел беше със съпруга ми в пушалнята.

— Успяхте ли да видите лицето на човека в колата, мосю? Той напомняше ли с нещо на Тредуел?

— Човекът беше много далеч от мен и не можах да разпозная лицето му.

— Тредуел има ли брат?

— Няколко братя, но те всички са покойници. Последният от тях загина във войната.

— Все още не познавам разположението на някои неща във вашето имение. Колата се е отправила за Южната порта. Има ли Уейвърли Корт друг вход?

— Да, наричаме го Източната порта. Тя се вижда отвсякъде в къщата.

— Струва ми се необичайно, че никой не е видял колата да влиза в имението.

— По този път може да се преминава свободно, защото по него се отива до малък параклис. Много коли минават оттам. Мъжът може да е спрял колата си на удобно място и да е изтичал до къщата точно когато тревогата бе дадена и вниманието привлечено другаде.

— Ако не е бил вече в къщата — рече замислено Поаро. — Има ли място, където той би могъл да се скрие?

— Нямахме възможност да направим предварително пълен оглед на къщата. Не сметнахме за необходимо. Предполагам, че той е могъл да се укрие някъде, но кой ще го пусне вътре?

— По-късно ще стигнем и до този момент. Нека разглеждаме нещата последователно... да бъдем методични. Няма ли някакво специално място за скриване в къщата? Уейвърли Корт е старо имение и понякога в такива постройки има „тайници“, както се наричат те.

— За Бога, имаме такова укритие. То се намира зад един плот на ламперията в салона.

— Близо до съвещателната зала?

— Току до вратата ѝ.

— *Voila!*

— Но никой не знае за съществуването му, освен жена ми и аз.

— А Тредуел?

— Той... може да е чувал за укритието.

— Мис Колинс?

— Никога не съм ѝ споменавал за него.

Поаро помисли за миг.

— Е, мосю, следващата моя грижа е да дойда в Уейвърли Корт. Удобно ли ще бъде, ако пристигна днес следобед?

— О, елате колкото може по-скоро, мосю Поаро! — извика мисис Уейвърли. — Прочетете това още веднъж.

Тя тикна в ръцете му последното послание на врага, получено от семейство Уейвърли тази сутрин, което я беше накарало да дойде

светкавично при Поаро. То даваше ясни и точни нареждания как да се плати сумата и завършваше със заплахата, че за всяко вероломство момчето ще заплати с живота си. Ясно беше, че любовта към парите воюва с майчината любов на мисис Уейвърли и че последната в крайна сметка удържа победа.

Поаро задържа мисис Уейвърли за малко след като мъжът ѝ си тръгна.

— Мадам, кажете ми истината, ако обичате. Споделяте ли вярата на съпруга си в иконома Тредуел?

— Нямам нищо против него, мосю Поаро. Не виждам как той би се замесил в това, но... хм... никога не ми е бил симпатичен... никога!

— Още едно нещо, мадам — можете ли да ми дадете адреса на бавачката на детето?

— „Недърол Роуд“ 149, Хамърсмит. Не можете да си представите...

— Аз никога не си представям. Използвам само моите малки сиви клетки. И понякога, само понякога имам и някаква скромна идея.

Вратата се затвори и Поаро се върна при мен.

— Значи, мадам никога не е харесвала иконома. Това е интересно, нали, Хейстингс?

Аз отказах да бъда въввлечен. Поаро толкова често ме бе подмамвал, че този път реших да бъда предпазлив. Все някъде щеше да има уловка.

След като се преоблякохме грижливо, се отправихме за „Недърол Роуд“. Имахме щастието да намерим Мис Джеси Уидърс вкъщи. Тя беше жена на тридесет и пет години, с приятно лице, способна и с превъзходни качества. Не можех да повярвам, че е замесена в отвлечането. Бе страшно обидена от начина, по който е уволнена, но призна, че е допуснала грешка. Била сгодена за един художник-декоратор, който живеел в околността, и тя изтичала да се срещне с него. Всичко изглеждаше напълно естествено. Съвсем не можех да разбера Поаро. Въпросите му ми изглеждаха доста неуместни. Те касаеха главно ежедневието на бавачката в Уейвърли Корт. Бях наистина отегчен и се зарадвах, когато Поаро се сбогува.

— Отвлечането на деца е проста работа, *mon ami* — отбеляза той, когато направи знак на едно такси на „Хамърсмит Роуд“ и нареди на шофьора да ни откара в Уотърлу. — Това дете е могло да бъде

откраднато с най-голяма лекота всеки произволно избран ден от последните три години.

— Аз не виждам това да ни приближава много към разрешаването на загадката — отбелязах студено.

— *Au contraire*^[2], то ни приближава главоломно към успеха, главоломно! Ако трябва да носите игла на вратовръзката си, Хейстингс, тя трябва да бъде точно по средата на връзката ви. А сега тя е най-малко с половин сантиметър изместена надясно.

Уейвърли Корт беше хубаво старо кътче, наскоро ремонтирано с вкус и старание. Мистър Уейвърли ни показа съвещателната зала, терасата и всички места, които имаха отношение към случая. Накрая, по молба на Поаро, той натисна една пружина в стената, плотът се отмести встрани и пред очите ни се откри къс коридор, който водеше към „тайника“.

Мъничката стая беше съвсем гола, на пода нямаше дори следи от стъпки. Присъединих се към Поаро, който се беше навел и разглеждаше внимателно нещо в ъгъла.

— Какво мислите за това, приятелю?

Там имаше четири отпечатъци близо един до друг.

— От куче — извиках аз.

— Много малко куче, Хейстингс.

— Сигурно е померанец.

— По-дребно от померанец.

— Грифон? — рекох наслука аз.

— По-дребно дори от грифон. Вид неизвестен за Киноложкия клуб.

Погледнах го. Лицето му грееше от възбуда и задоволство.

— Бях прав — измърмори Поаро. — Знаех, че съм прав. Елате, Хейстингс.

Когато излязохме от коридора и плотът се затвори зад нас, една млада дама излезе от близката врата. Мистър Уейвърли ни представи.

— Мис Колинс.

Мис Колинс беше на около тридесет години, бърза и жива в движенията си. Тя имаше тъмноруса коса и носеше пенсне.

По молба на Поаро минахме в малка столова в съседство с кухнята и той я разпита подробно за прислугата и главно за Тредуел. Тя призна, че не харесва иконома.

— Прави се на много важен — обясни тя.

След това минаха на въпроса за храната, която е поднесена на мисис Уейвърли вечерта на двадесет и осми. Мис Колинс заяви, че е яла от същите ястия горе във всекидневната си стая, но не се е почувствала зле. Когато тя си тръгваше, аз сръчках Поаро.

— Кучето — прошепнах му аз.

— А, да, кучето! — Той се усмихна широко. — Случайно да имате тук куче, мадмоазел?

— Има две ловджийски кучета в колибките отвън.

— Не, аз питам за малко кученце-играчка.

— Нямаме такава.

Поаро ѝ разреши да си отиде. После, като натисна звънеца, той направи следната забележка:

— Тя лъже, тази мадмоазел Колинс. Може би и аз щях да излъжа, ако бях на нейно място. Сега да се заемем с иконома.

Тредуел беше възвишена личност. Той ни разказа историята си с идеален апломб, а тя беше в общи линии същата, която ни представи мистър Уейвърли. Икономът призна, че знае за тайното укритие.

Когато накрая той се оттегли, претендиращ за непогрешимост докрай, аз срещнах изпитателните очи на Поаро.

— Какъв извод правите от всичко това, Хейстингс?

— А какъв е вашият? — отбих атаката аз.

— Много предпазлив сте станали. Сивите ви клетки никога, никога няма да функционират, щом не ги стимулирате. Е, нямам намерение да ви дразня! Нека направим изводите си заедно. Кои неща ще представляват по-особена трудност?

— Има едно нещо, което не мога да проумея — отвърнах аз. — Защо човекът, отвлякъл детето, се измъква през Южната порта, вместо през Източната, където никой няма да го види?

— Много добре, Хейстингс, отлично. Аз ще прибавя към този ваш пункт още един. Защо предупреждават предварително съпрузите Уейвърли? Вместо просто да отвлекат детето и да го освободят срещу откуп?

— Защото се надяват да вземат парите, без да бъдат принудени да действат.

— Сигурно е щяло да бъде много невероятно парите да бъдат платени при една гола заплаха.

— И друго — те искат да привлекат вниманието към дванайсет часа, та когато скитникът бъде заловен, другият да може да излезе от скривалището си и да се измъкне с детето незабелязан.

— Това не променя факта, че те полагат големи усилия да превърнат едно свършено лесно нещо в много по-трудно. Ако те не бяха определили време или дата, нищо нямаше да бъде по-лесно от това да изчакат благоприятен момент и някой ден да отвлекат детето с кола, когато то е навън с бавачката си.

— Д... да — признах със съмнение аз.

— Всъщност тук се разиграва умишлено един фарс! Нека сега подходим към въпроса от друга страна. Всичко е устроено така, че да показва участието на вътрешен човек в заговора. Пункт първи: тайнственото отравяне на мисис Уейвърли. Пункт втори: бележката, забодена с карфица за възглавницата. Пункт трети: превъртане на часовника с десет минути напред... всички тези неща са дело на вътрешен човек. И един допълнителен факт, който вие може би не сте забелязали. Нямаше прах в тайното укритие. То беше пометено с метла. Да видим сега колко хора обитават къщата. Те са четирима. Можем да изключим бавачката, защото тя не би могла да помете тайното укритие, въпреки че би могла да извърши другите три неща. Та казах, че живеещите в къщата са четирима: мистър и мисис Уейвърли, икономът Тредуел и мис Колинс. Избирам първо мис Колинс. Не знаем за нея друго, освен че очевидно е интелигентна млада жена и че е в имението от една година.

— Тя излъга за кучето, вие го казахте — напомних му аз.

— А, да, кучето. — Поаро се усмихна особено. — Нека сега преминем на Тредуел. Срещу него има няколко подозрителни факта. Единият от тях е този, че скитникът обвинява Тредуел да му е дал пакета в селото.

— Но Тредуел има алиби по този пункт.

— Дори да има алиби, той може да е отровил мисис Уейвърли, да е забол с карфица бележката за възглавницата, да е превъртял часовника напред и да е помел тайното укритие. От друга страна, той е роден и отрасъл в имението и е служил на семейство Уейвърли. Изглежда крайно неправдоподобно той да участва в отвличането на сина на господарите си. Той не се помества в тази картина!

— Е, тогава?

— Трябва да продължим да разсъждаваме логично — колкото и абсурдно да изглежда това. Нека за малко спрем поглед на мисис Уейвърли. Но тя е богата, има пари. С нейните пари е ремонтирано обеднялото имение. Няма логично основание тя да отвлече собствения си син и да плати парите на себе си. Съпругът ѝ обаче е в по-различна позиция. Той има богата жена. Не е същото като да е сам богат... всъщност малко вероятно е дамата да желае да се раздели с парите си, освен при много сериозен повод. Но мистър Уейвърли, напротив, и това личи от пръв поглед, е *bon viveur*^[3].

— Невъзможно — изпелтечих аз.

— Съвсем не е така. Кой отпраща прислугата? Мистър Уейвърли. Той може да напише бележките, да упои жена си, да превърти часовника напред и да осигури чудесно алиби за верния си подчинен иконом. Тредуел никога не е обичал мисис Уейвърли. Той е предан на господаря си и е готов да изпълнява безусловно заповедите му. Замесените са трима — Уейвърли, Тредуел и някакъв приятел на Уейвърли. Тук е грешката, която прави полицията, защото тя не продължава да издирва мъжа, шофирал сивата кола с другото дете в нея. Този е третият човек. Той взема едно дете в съседното село, дете с лепеноруси къдрици. Влиза през Източната порта и излиза през Южната в подходящия момент, като размахва ръка и вика. Никой не вижда нито лицето му, нито номера на колата, очевидно никой не може да види и лицето на детето. После шофьорът създава фалшива следа към Лондон. В същото време Тредуел извършва своята част, като се погрижва да даде пакета и бележката на един мъж с грубиянски вид. Неговият господар може да му осигури алиби, ако грубиянинът скитник го познае въпреки изкуствените мустаци, които е носел. Колкото до мистър Уейвърли, веднага щом отвън възниква суматохата и инспекторът хуква да види какво става, той бързо скрива детето в тайното убежище и едва тогава е последвал навън инспектора. По-късно през деня, когато инспекторът си е отишъл, а мис Колинс е в стаята си, за него става съвсем лесно да откара детето си на някое безопасно място със собствената си кола.

— Но какво става с кучето? — попитах го аз. — И с лъжата на мис Колинс?

— Това беше моя малка шега. Аз я попитах дали има кученце-играчка в къщата, а тя каза, че няма... но несъмнено е имало някога...

в детската стая! Защото мистър Уейвърли е оставил няколко играчки в тайното укрите, за да може Джони да се забавлява и да си мълчи.

— Мосю Поаро — каза мистър Уейвърли, като влезе в стаята, — открихте ли нещо? Имате ли някакви улики къде е било отвлечено детето?

Поаро му подаде лист хартия.

— Тук е написан адресът — каза той.

— Но това е празен лист.

— Празен е, защото чакам вие да напишете адреса.

— Какво означава... — не довърши фразата си мистър Уейвърли, а лицето му стана мораво.

— Зная всичко, мосю. Давам ви двайсет и четири часа да си върнете момчето. Вашата находчивост ще ви помогне да обясните как детето се е появило отново. В противен случай мисис Уейвърли ще бъде осведомена за истинското положение на нещата.

Мистър Уейвърли се отпусна на един стол и зарови лице в ръцете си.

— Джони е у моята някогашна бавачка, на петнадесет километра оттук — изрече той. — Той се чувства добре, за него се грижат там.

— Не се съмнявам в това — отговори Поаро. — Ако не вярвах, че можете да бъдете добър баща, нямаше да ви дам този шанс.

— Да се избегне скандалът...

— Точно така. Носите името на стар род, почитан от всички. Не го подлагайте на подобно изпитание. Довиждане, мистър Уейвърли. А, искам да ви дам един полезен съвет. Винаги измитайте и ъглите!

[1] Наистина, в действителност (фр.) — Бел.прев. ↑

[2] Напротив (фр.) — Бел.прев. ↑

[3] Прахосник (фр.). — Бел.прев. ↑

ДВОЙНАТА УЛИКА

— Но преди всичко — никаква разгласа — заяви мистър Маркър Хардмън може би за четиринадесети път.

Думата „разгласа“ беше нещо като лайтмотив на речта му. Мистър Хардмън беше дребен човек, леко закръглен, със свършен маникюр на ръцете и тъжен теноров глас. Той беше посвоему знаменит и светският живот му беше професия. Беше богат, но не прекалено и харчеше парите си ревностно в преследване на обществени удоволствия. Имаше за хоби колекционерството. Беше по душа колекционер. Стара дантела, стари ветрила, антични бижута — нищо грубо или съвременно не можеше да хване окото на Маркър Хардмън.

Поаро и аз, извикани спешно, бяхме пристигнали веднага и заварихме дребния човечец да се измъчва от нерешителност какво да предприеме. При дадените обстоятелства да извести полицията за него беше отвратително. От друга страна, да не ѝ съобщи значеше, че се примирява със загубата на някои скъпоценности от колекцията си. Затова като компромисен вариант беше решил да се обади на Поаро.

— Няма ги моите рубини, мосю Поаро, смарагдената огърлица, която, казват, е принадлежала на Катерина Медичи! Ох, огърлицата ми!

— Бихте ли ме запознали с обстоятелствата, при които са изчезнали вашите скъпоценности? — скромно попита Поаро.

— Ще се опитам да го направя. Вчера следобед имах у дома събиране на чай — съвсем неофициално, бях поканил само пет-шест души. Правя подобни събирания един-два пъти всеки сезон и макар те да не са, според мен, нещо особено, радват се на доста добър успех. В голямото студио осигурявам хубава музика — пианистът Накора, австралийският алт Катрин Бърд. Рано същия следобед аз показах на гостите си моята колекция от средновековни бижута. Държа ги ей там, в малкия сейф в стената. Той прилича на шкафче, облечен е в цветно кадифе в дъното, за да изпъкват по-ясно скъпоценните камъни. След това разгледахме ветрилата — в една витрина на стената. После

всички отидохме в студиото да слушаме музика. Чак след като всички си тръгнаха, открих, че сейфът ми е обран! Сигурно съм забравил да го затворя хубаво и някой се е възползвал от възможността да го опразни от съдържанието му. Да ми отнеме рубините, мосю Поаро, смарагдената огърлица... събираното цял живот! Бих дал всичко, за да си го възвърна! Но не трябва да има никаква разгласа! Напълно разбирате това, нали, мосю Поаро? Да го извършат моите гости, моите лични приятели! Ще избухне страшен скандал!

— Кой последен напусна тази стая, когато отидохте в студиото?

— Мистър Джонстън. Може би го познавате? Южноафрикански милионер. Наскоро нае къщата на семейство Абътбъри на Парк Лейн. Той се забави там за няколко минути. Но сигурно, о, сигурно не би могъл да бъде той!

— Върна ли се някой от вашите гости в тази стая през следобеда под някакъв предлог?

— Очаквах такъв въпрос от вас, мосю Поаро. Трима от тях направиха това: графиня Вера Росакоф, мистър Бърнард Паркър и лейди Ранкорн.

— Искам да чуя за тях.

— Графиня Росакоф е много очарователна рускиня, привърженичка на стария режим в Русия. Пристигнала е наскоро в Англия. Беше се сбогувала с мен и аз малко се учудих, като я намерих в тази стая да гледа прехласната витрината с моите ветрила. Знаете ли, мосю Поаро, колкото повече мисля по това, толкова по-подозрително ми се струва то. Не сте ли съгласен е мен?

— Крайно подозрително. Но нека чуя и за другите.

— Паркър просто дойде тук да донесе кутията с миниатюри, която исках непременно да покажа на лейди Ранкорн.

— Разкажете ми сега и за лейди Ранкорн.

— Доколкото зная, лейди Ранкорн е жена на средна възраст с доста силен характер; тя посвещава по-голямата част от времето си на благотворителни комитети. Върна се да си потърси чантата, която беше оставила някъде тук.

— *Bien*, мосю. И така, имаме четирима заподозрени — руската графиня, английската *grande dame*, южноафриканския милионер и мистър Бърнард Паркър. Кой е, впрочем, мистър Паркър?

Въпросът изглежда затрудни значително мистър Хардмън.

— Ами... той е... един млад човек. Да, всъщност това е единственото, което зная за него.

— Успях да го установя и сам — отговори строго Поаро. — С какво се занимава този мистър Паркър?

— Той е светски човек, но не съвсем от моя тип, бих казал.

— Как е станал той ваш приятел, ако мога да ви попитам?

— Ами... ъ-ъ-ъ... направи ми една-две дребни услуги.

— Продължете, мосю — каза Поаро.

Хардмън го погледна умолително. Очевидно никак не му се искаше да продължи. Но тъй като Поаро запази непреклонно мълчание, той капитулира.

— Вижте, мосю Поаро... известно е, че аз се интересувам от старинни скъпоценности. Случва се понякога стара семейна вещ, от която някой иска да се отърве, да не може никога да бъде продадена на пазара или на посредник. Паркър урежда подробностите за такива неща и е в контакт с двете страни. По този начин се избягват и най-малките затруднения. Той ме осведомява за всичко от подобен характер. Например графиня Росакоф донесе от Русия семейни бижута. Тя иска бързо да ги продаде. Бърнард Паркър трябваше да извърши сделката.

— Разбирам — изрече замислено Поаро. — Имате ли непоколебимо доверие в мистър Паркър?

— Нямам причини да се съмнявам в него.

— Мистър Хардмън, кого от тези четиримата подозирате?

— О, мосю Поаро, какъв въпрос! Те са мои приятели, както ви казах. Не подозирам никого от тях... или всички, както бихте се изразили вие.

— Не съм съгласен с вас. Вие подозирате един от тези четирима. Това не е графиня Росакоф. Не е и мистър Паркър. Тогава виновната не е ли лейди Ранкорн или пък мистър Джонстън?

— Притискате ме в ъгъла, мосю Поаро, наистина. Аз упорито се стремя да избегна скандала. Лейди Рънкорн принадлежи към една от най-старите фамилии в Англия, но е вярно, за голямо съжаление е вярно, че леля ѝ, лейди Каролайн, страда от страшно неприятно заболяване. Всичките ѝ приятели научиха, разбира се, за това, а прислужницата ѝ връща лъжичките за чай или другото, което бива задигнато, възможно най-бързо. Оттук произхожда моето затруднение!

— Значи лейди Ранкорн има леля, която е клептоманка? Много интересно. Ще позволите ли да прегледам сейфа ви?

Мистър Хардмън се съгласи. Поаро отвори вратата на сейфа и разгледа вътрешността му. Срещу нас зинаха празните, облечени в кадифе рафтове на сейфа.

— Дори сега вратата не се затваря добре — измърмори Поаро, като я раздвижи назад-напред. — Питам се защо? А, какво имаме тук? Една ръкавица, закачила се на пантата. Мъжка ръкавица.

Той я подаде на мистър Хардмън.

— Това е моя ръкавица — заяви последният.

— Аха! Още нещо! — Поаро се наведе пъргаво и взе един малък предмет от дъното на сейфа. Това беше плоска табакера от черно моаре.

— Моята табакера! — извика мистър Хардмън.

— Така ли? Едва ли, мосю. Тези инициали не са вашите.

Поаро му посочи монограм от две преплетени букви, изработени от платина.

Хардмън я взе в ръка.

— Прав сте — съгласи се той. — Прилича много на моята, но инициалите са различни. Буквите тук са *B* и *P*. Боже Господи... Паркър!

— Така изглежда — каза Поаро. — Доста разсеян младеж... особено ако и ръкавицата е негова. Това ще бъде двойна улика, нали?

— Бърнард Паркър! — избъбри Хардмън. — Какво облекчение! Е, мосю Поаро, оставям на вас грижата да ми възвърнете скъпоценностите. Ако смятате за уместно, възложете тази работа на полицията... стига да сте напълно сигурен за извършителя на престъплението.

— Виждате ли, приятелю — каза ми Поаро, като напуснахме заедно къщата, — той има един закон за титулуваните и друг за обикновените хора. Що се отнася до мен, аз още нямам титла, затова съм на страната на обикновените хора. Имам симпатии към този младеж. Цялата история е малко странна, нали? Хардмън подозираше лейди Ранкорн, аз подозирам графинята и Джонстън, а през цялото време е трябвало да подозираме тайнствения мистър Паркър.

— Защо заподозряхте другите двама?

— Що за въпрос! Толкова просто нещо е да си руски бежанец или южноафрикански милионер. Всяка жена може да се нарече руска графиня; всеки може да купи къща на „Парк Лейн“ и да се представи за южноафрикански милионер. Кой би могъл да им противоречи? Забелязвам обаче, че минаваме по „Беъри Стрийт“. Нашият небрежен млад приятел живее тук. Нека, както вие казвате, да ковим желязото, докато е горещо.

Мистър Бърнард Паркър си беше вкъщи. Намерихме го облегат на възглавници, облечен в странен халат в пурпурно и оранжево. Рядко съм изпитвал по-голяма неприязън към някого, както към този млад човек с бяло, женствено лице и престорено фъфлене.

— Добро утро, мосю — каза бързо Поаро. — Идвам от мистър Хардмън. Вчера, на неговия прием, някой е откраднал всичките му скъпоценности. Позволете да ви попитам, мосю... това вашата ръкавица ли е?

Мисловните процеси на мистър Паркър не изглеждаха много енергични. Той загледа ръкавицата, сякаш съсредоточаваше вниманието си.

— Къде я намерихте? — попита най-сетне той.

— Ваша ли е ръкавицата, мосю?

Мистър Паркър като че се замисли.

— Не, не е — заяви той.

— А табакерата ваша ли е?

— Съвсем не. Аз винаги нося сребърна.

— Много добре, мосю. Отивам да предам случая в ръцете на полицията.

— О, на ваше място не бих постъпил така! — извика мистър Паркър със загриженост в гласа. — Полицията, това са ужасно несимпатични хора. Почакайте малко. Ще отида да се видя с Хардмън. Вижте... изчакайте ме.

Но Поаро даде сигнал за решително отстъпление.

— Дадохме му материал, върху който да мисли, нали? — закиска се Поаро. — Утре ще разберем какво е станало.

Съдбата обаче бе решила да ни напомни за случая Хардмън още същия следобед. Без никакво предупреждение вратата се разтвори и една върхушка с формата на човек наруши уединението ни, донасяйки

със себе си полъх на самурена кожа (денят беше студен, както това може да се случи само в Англия през юни) и на шапка с настръхнали по нея пера от морски орел. Малцина можеха да си позволят да не забележат графиня Вера Росакоф.

— Вие ли сте мосю Поаро? Какво сте направили вие? Обвинявате онова клето момче! Недостойна постъпка. Скандална. Аз го познавам. Той е пиленце, агне... никога не би дръзнал да краде. Той прави всичко за мен. Нима очаквате да стоя безучастно, да гледам как го измъчват и убиват?

— Кажете ми, мадам, това неговата табакера ли е? — И Поаро ѝ показва черната табакера от моаре.

Графинята млькна за миг, докато разглеждаше предмета.

— Да, негова е. Познавам я. И какво от това? В стаята ли я намерихте? Ние бяхме всички там, сигурно я е изпуснал на пода. О, вие, полицаите, сте по-лоши от червените...

— А това негова ръкавица ли е?

— Откъде да знам? Ръкавиците си приличат. Не се опитвайте да ме прекъсвате... той трябва да бъде оставен на свобода. Трябва да опази честното си име. Вие ще направите това. Ще продам моите скъпоценности и ще ви дам много пари.

— Мадам...

— Споразумяхме се, нали? Не, не, недейте да спорите. Клетото момче! Дойде при мен със сълзи на очи. „Аз ще те спася — казах му. — Ще отида при този тип... този човекоядец, това чудовище! Остави работата на Вера.“ Уредихме всичко и си отивам.

Със същата липса на официалност, както при влизането си, тя се измъкна от стаята, оставяйки след себе си ухание на силен парфюм от екзотичен вид.

— Каква жена! — възкликнах аз. — И какви кожи!

— А, да, те бяха съвсем истински. Може ли една фалшива графиня да носи истински кожи? Позволявам си малка шега, Хейстингс... Не, тя е истинска рускиня, предполагам. Добре, добре, значи малкият Бърнард е отишъл да ѝ хленчи.

— Табакерата е негова. Питам се дали и ръкавицата е също...

Усмихнат, Поаро извади от джоба си втора ръкавица и я постави до първата. Нямахше съмнение, че ръкавиците са от един и същ комплект.

— Откъде взехте втората, Поаро?

— Беше захвърлена на масата в хола на „Беъри Стрийт“ заедно с един бастун. Мосю Паркър наистина се оказва един доста небрежен младеж. Но ние, *top ati*... трябва да бъдем грижливи. Сега чисто формално ще направим малка визита на „Парк Лейн“.

Излишно е да казвам, че придружих приятеля си. Джонстън беше излязъл, но ние се видяхме с частния му секретар. Разбрахме, че Джонстън наскоро е пристигнал от Южна Африка. Никога преди не е бил в Англия.

— Той се интересува от скъпоценни камъни, нали? — реши да пробва почвата с този въпрос Поаро.

— По-скоро го интересува добивът на злато — разсмя се секретарят.

Поаро остана замислен след този разговор. Късно същата вечер за моя пълна изненада аз го видях да изучава руската граматика много усърдно.

— За Бога, Поаро! — възкликнах. — Да не би да учите руски, за да разговаряте с графинята на родния ѝ език?

— Тя положително няма да слуша моя английски, приятелю!

— Но, Поаро, нали русите от добри семейства неизменно говорят френски?

— Вие сте безценен с вашата информираност, Хейстингс! Веднага преставам да блъскам главата си над сложностите на руската азбука.

Той захвърли книгата с драматичен жест. Но аз не бях напълно задоволен. Имаше пламъче в очите му, което отдавна познавах. То неизменно показваше, че Еркюл Поаро е доволен от себе си.

— Може би — казах мъдро аз — вие се съмнявате, че тя не е рускиня. И се готвите да проверите това.

— А, не, не, не се съмнявам, че е истинска рускиня.

— Тогава какво?...

— Ако наистина желаете да се отличите в този случай, Хейстингс, препоръчвам ви книгата „Първи стъпки в руския език“ — тя много ще ви помогне.

После той се разсмя и не каза нито дума повече. Аз вдигнах книгата от пода и се задълбочих в нея с любопитство, но нищичко не можех да проумея от забележките на Поаро.

На другата сутрин не получихме никаква новина, ала това, изглежда, не разтревожи дребния ми приятел. На закуска той обяви намерението си да се обади рано този ден на мистър Хардмън. Намерихме възрастния бляскав светски мъж вкъщи като че малко по-спокоен, отколкото предишния ден.

— Е, мосю Поаро, някакви новини? — запита жадно той.

Поаро му подаде лист хартия.

— Това е лицето, което е взело скъпоценностите, мосю. Да предам ли въпроса в ръцете на полицията? Или вие ще предпочетете аз да ви открия скъпоценностите, без да намесваме полицията?

Мистър Хардман се взря в листа. Накрая можа да проговори.

— Изумително! Предпочитам да няма скандал по този случай. Давам ви *carte blanche*, мосю Поаро. Сигурен съм във вашата дискретност.

Нашата следваща процедура беше да вземем такси, на което Поаро нареди да ни откара до Карлтън. Там той се осведоми за графиня Росакоф. След няколко минути се озовахме в апартамента на дамата. Тя ни посрещна с протегнати ръце, нагиздена с чудесна огърлица от екзотични корали с различна големина.

— Мосю Поаро! — извика тя. — Вие успяхте? Вие избавихте от беда клетото дете?

— Госпожо графиньо, вашият приятел мистър Паркър е напълно свободен.

— О, вие сте толкова умен мъничък човек! Превъзходно! И толкова бързо!

— От друга страна, аз обещах на мистър Хардман, че скъпоценностите ще му бъдат върнати днес.

— Така ли?

— Следователно, мадам, ще ви бъда безкрайно задължен, ако ги получа в ръцете си без никакво забавяне. Съжалявам за тази припряност, но таксито ме чака... Иначе ще бъда принуден да ида в Скотланд Ярд, а ние, белгийците, мадам, много ценим времето си.

Графинята беше запалила цигара. Няколко секунди тя остана съвсем неподвижна, като правене кръгчета от дим и не сваляше очи от Поаро. После избухна в смях и стана. Отиде до бюрото си, отвори едно чекмедже и извади оттам черна копринена чанта. Подхвърли я леко на Поаро. Тонът ѝ, когато заговори, беше съвсем непринуден и спокоен.

— Ние пък, русите, предпочитаме прахосничеството — каза тя.
— А за да бъдем такива, трябва, за жалост, да имаме пари. Няма нужда да проверявате чантата. Те всички са там.

Поаро стана.

— Поздравявам ви, мадам, за бързата ви съобразителност и акуратност.

— О! Но тъй като таксито ви чака, кажете какво още мога да направя за вас?

— Много сте мила, мадам. Оставате ли за дълго в Лондон?

— Боя се, че не... благодарение на вас.

— Приемете моите извинения.

— Може би ще се срещнем отново някъде другаде.

— Надявам се.

— Но аз... не се надявам! — възкликна графинята със смях. — Правя ви голям комплимент — не са много хората, от които се страхувам. Довиждане, мосю Поаро.

— Довиждане, госпожо графиньо. О, извинете, щях да забравя! Позволете да ви върна табакерата.

И като се поклони, той ѝ подаде малката табакера от черно моаре, която беше намерил в сейфа. Тя я прие, без да промени изражението си, само повдигна едната си вежда и промърмори:

— Разбирам!

— Каква жена! — извика ентузиазирано Поаро, когато заслизахме по стълбите. — *Mon Dieu, quelle femme*^[1]! Нито дума в спор... никакъв протест, никакъв блъф! Един бърз поглед и тя оцени правилно положението. Казвам ви, Хейстингс, жена, която приема поражението си по този начин — с безгрижна усмивка — ще отиде далеч! Тя е опасна, има нерви от стомана, тя... — Тук той се спъна.

— Няма да е зле, ако гледате къде стъпвате — изкоментирах аз. — Кога за пръв път я заподозряхте?

— *Mon ami*, обезпокоиха ме ръкавицата и табакерата... да го наречем двойната улика. Бърнард Паркър би могъл като нищо да изпусне единия или другия предмет... но едва ли и двата. Не, в никакъв случай, това би било *твърде* небрежно от негова страна. Също така, ако някой друг ги е поставил там, за да уличи Паркър, единият предмет щеше да бъде достатъчен — табакерата *или* ръкавицата... но отново само едното. Бях принуден да заключа, че едно от двете неща

не принадлежи на Паркър. Представих си първо, че табакерата е негова, а ръкавицата не е. Но когато открих другата ръкавица, видях нещата от друг ъгъл. На кого тогава е табакерата? Ясно е, че тя не можеше да принадлежи на лейди Ранкорн. Инициалите не съвпадат. Да е на мистър Джонстън? Само ако фигурира в Англия с фалшиво име. Разпитах секретаря му и веднага стана ясно, че всичко там е наред. Нямахше нищо подозрително в миналото на мистър Джонстън. Тогава графинята? За нея се предполагаше, че е донесла скъпоценности от Русия; стигаше само да махне обковките на камъните и щеше да бъде почти невъзможно те да бъдат разпознати. А какво по-лесно за нея да вземе една от ръкавиците на Паркър от антрето този ден и да я пхне в сейфа? Но със сигурност тя не е имала намерение да изпускат своята табакера.

— Ако приемем обаче, че табакерата е нейна, защо на нея стоят буквите „ВР“? Инициалите на графинята са „VR“.

Поаро ми се усмихна кротко.

— Правилно, *mon ami*, но в руската азбука латинското „V“ е „В“, а „R“ е „Р“.

— Е, вие не очаквахте да се досетя за това. Аз не зная руски.

— Нито аз, Хейстингс. Ето защо си купих малката книжка... и ви я предоставих.

Поаро въздъхна.

— Забележителна жена. Имам чувството, приятелю — много определено чувство, — че ще я срещна отново. Питам се къде ли?

[1] Господи, каква жена! (фр.) — Бел.прев. ↑

ПОП СПАТИЯ

— Истината е по-страшна от измислицата! — отбелязах аз, като оставих броя на „Дейли Нюзмангър“.

Навярно забележката ми не беше оригинална. Тя видимо подразни моя приятел. Наклонил на една страна яйцевидната си глава, дребният човек грижливо чистеше с пръст една въображаема пращинка от безупречно изгладения си панталон и каза:

— Колко проникновено! Какъв мислител е приятелят ми Хейстингс!

Без да покажа обида от тази с нищо непредизвикана подигравка, аз потупах вестника, който бях оставил настрана.

— Четохте ли тазсутрешния вестник?

— Четох го. И след като го прочетох, пак го сгънах правилно. Не го захвърлих на пода, както направихте вие с вашето плачевно отсъствие на ред и методичност.

(Това е най-лошата черта на Поаро. Редът и методичността са неговите богове. Той дори стига дотам да твърди, че дължи всичките си успехи на тях.)

— Тогава сте видели съобщението за убийството на Хенри Рийдбърн, импресариото? Това породила моята забележка. Истината не само е по-странна от измислицата, тя е по-драматична. Помислете си за тази солидна английска фамилия от средната класа, Огландър. Баща и майка, син и дъщеря, типични за хилядите семейства, пръснати из цялата страна. Мъжете ходят в Сити всеки ден, жените си гледат къщната работа. Живеят тихо и съвсем монотонно. Снощи те седели в тяхната спретната гостна в предградието на Дейзимийд, Стретам, и играели бридж. Изведнъж, най-неочаквано, френският прозорец се отваря и една жена влиза залитайки в стаята. Сивата ѝ атлазена рокля е обагрена с тъмноръчно петно. Тя произнася само думата „Убийство!“ и се свлича на пода безчувствена. Възможно е те да са я познали от снимките като Валери Сейнтклеър, прочутата танцорка, която напоследък направи фурор в Лондон!

— Това ваше красноречие ли е или сте го заимствали от „Дейли Нюзмангър“? — запита Поаро.

— „Дейли Нюзмангър“ е трябвало да се отпечата по-скоро и се е задоволил само с голи факти. А драматичните възможности на тази история ме поразиха на часа.

Поаро кимна замислено.

— Където има човешка природа, има и драма. Но... тя не се съдържа винаги там, където човек очаква да я намери. Помнете това. Въпреки всичко аз също съм заинтригуван от този случай, а е много вероятно да се занимаю с него.

— Наистина ли?

— Да. Един господин ми позвъни тази сутрин и ми назначи среща с принц Пол от Морания.

— Какво общо има това със случая?

— Вие не четете нашите малки скандални английски вестничета. Тези със смешните истории и другите, които започват с „една малка мишка е чула“ или „малкото птиченце би искало да знае“... Вижте тук.

Проследих късия му, месест пръст по пасажа: „дали чуждестранният принц и прочутата танцьорка са *наистина* близки! И дали дамата харесва своя нов диамантен пръстен!“

— А сега да резюмирам драматичния ви разказ — продължи Поаро. — Както си спомняте, мадмоазел Сейнтклеър припада веднага на килима в гостната стая в Дейзимийд.

Аз повдигнах рамене:

— Щом мадмоазел изговаря първите си неясни думи, когато идва на себе си, двамата мъже от семейство Огландър излизат навън: единият, за да повика лекар, който да се погрижи за дамата, очевидно преживяла ужасен шок, а другият — в полицейския участък... и след като разказва какво се е случило, придружава полицаите до „Мон Дезир“, великолепната вила на мистър Рийдбърн. А тя не е далеч от Дейзимийд. Там те намират великия човек, който впрочем има малко неприятна слава, да лежи в библиотеката с пукнат като яйчена черупка тил.

— Аз похабих стила ви — изрече Поаро любезно. — Простете ми, моля ви... А, ето че идва мосю принцът!

Бележитият ни посетител бе представен като граф Фьодор. Той беше млад, със странен вид, висок, енергичен; имаше слабоволева

брадичка, типичната моранска уста и тъмни, огнени очи на фанатик.

— Мосю Поаро?

Моят приятел се поклони.

— Мосю — каза принцът, — аз съм в ужасна беда, по-голяма, отколкото мога да изразя...

Поаро махна с ръка.

— Разбирам безпокойството ви. Мадмоазел Сейнтклеър ви е много скъпа приятелка, нали?

Принцът отговори просто:

— Възнамерявам да я направя моя съпруга.

Поаро се изопна на стола си с широко отворени очи.

Принцът продължи:

— Аз няма да бъда първият от моето семейство, който сключва морганатичен брак^[1]. Брат ми Александър също не се подчини на императора. Сега живеем в по-просветено време, свободно от старите кастови предразсъдъци. Освен това мадмоазел Сейнтклеър всъщност отговаря напълно моя ранг. Вие навярно сте чули намеци за нейната история.

— Съществуват множество разкази за нейния произход... и това не е нещо необикновено за прочутите танцорки. Чух, че тя е дъщеря на чистачка ирландка, а също и историята, според която майка ѝ е велика руска княгиня.

— Първата история е, естествено, голяма глупост — отговори младият човек. — Но втората е достоверна. Валери, която е много потайна, допусна да се досетя за това. А и я доказва несъзнателно по хиляда начина. Вярвам в наследствеността, мосю Поаро.

— Аз също — потвърди замислено Поаро. — Виждам съм странни неща във връзка с нея — *moi qui vous parle*^[2]... Но да бъдем делови, мосю принц. Какво желаете от мен? От какво се страхувате? Мога да говоря свободно, нали? Има ли нещо, което свързва мадмоазел Сейнтклеър с престъплението? Тя познава ли наистина Рийдбърн?

— Да. Преструва се на влюбен в нея.

— А тя?

— Тя не може да му отвърне с нищо.

Поаро го гледаше с интерес.

— Има ли тя някаква причина да се страхува от него? — попита Поаро.

Младият мъж се поколеба.

— Случи се едно нещо — отвърна той. — Познавате ли гадателката Зара?

— Не.

— Тя е чудесна. Трябва да я посетите някой ден. Валери и аз отидохме при нея миналата седмица. Тя ни гледа на карти и каза на Валери, че я очаква неприятност — събират се облаци против нея; после обърна последната карта, похлупващата карта, както я наричат. Тя беше поп спатия. И каза на Валери: „Пази се. Има един човек, който те държи в своята власт. Ти се боиш от него... грози те голяма опасност. Знаеш ли за кого говоря?“ Валери беше страшно пребледняла. Тя кимна и каза: „Да, да, зная“. След малко си тръгнахме. Последните думи на Зара към Валери бяха: „Пази се от попа спатия. Грози те опасност!“ Аз разпитах Валери. Тя не ми каза нищо, увери ме, че всичко е наред. Но сега, след миналата нощ, аз съм повече от сигурен, че в попа спатия Валери видя Рийдбърн и че той е мъжът, от когото тя се страхува.

Принцът изведнъж спря, а после добави:

— Сега разбирате моето вълнение, когато разтворих вестника тази сутрин. Дали Валери в пристъп на безумие... о, то е невъзможно!

Поаро стана от мястото си и потупа младия мъж леко по рамото.

— Не се разстройвайте, моля ви — успокой го той. — Оставете тази работа на мен.

— Ще отидете в Стретам? Допускам, че тя е още там, в Дейзимийд... лежи поразена от шока.

— Ще отида веднага.

— Аз уредих някои неща — чрез посолството. Ще имате свободен достъп навсякъде.

— В такъв случай ние тръгваме... Хейстингс, ще ме придружите ли? Довиждане, мосю принц.

„Мон Дезир“ беше изключително изискана вила, съвсем модерна и удобна. Къса алея за коли водеше до вилата от шосето, а зад къщата, на няколко акра площ, се простираха прекрасни градини.

Като споменахме името на принц Пол, икономът, който ни отвори вратата, веднага ни отведе на мястото на трагедията.

Библиотеката беше великолепна стая, простираща се по цялата напречна част на къщата — от задната стена до фасадата, — с по един прозорец във всеки край: единият гледаше към предната алея за колите, а другият — към градината. В нишата на последния бе лежал трупът. Той беше вдигнат отдавна, след като полицията завършила огледа.

— Досадно — прошепнах аз на Поаро. — Кой знае колко улики са били унищожени!

Дребният ми приятел се усмихна.

— Ех, ех! Колко пъти трябва да ви казвам, че улуките произлизат *отвътре*? Решението на всяка загадка се крие в малките сиви клетки на мозъка.

Той се обърна към иконома:

— Предполагам, че като изключим изнасянето на трупа оттук, стаята не е била докосвана.

— Да, сър. В такова състояние я завариха и господата от полицията снощи.

— Тези завеси, например. Виждам, че те закриват прозоречната ниша. Те са същите и на другия прозорец. Бяха ли те придърпани миналата вечер?

— Да, сър, аз закривам прозорците с тях всяка вечер.

— Тогава Рийдбърн трябва сам да ги е отдръпнал.

— Мисля, че да, сър.

— Знаете ли дали вашият господар е очаквал посетител миналата нощ?

— Не ми е казал такова нещо, сър. Но той даде нареждания никой да не го смуцава след вечеря. Вижте, сър, една врата води от библиотеката към страничната тераса. Би могъл да приеме всеки през тази врата.

— Имаше ли той навика да върши това?

Икономът се покашля дискретно.

— Така смятам, сър.

Поаро отиде към въпросната врата. Тя беше отключена. Той мина през нея и се озова на терасата, която излизаше на алеята за коли вдясно от къщата; вляво тя достигаше до червена тухлена стена.

— Това е овощната градина, сър. Има врата, която води към нея, но тя винаги се заключва след шест часа.

Поаро кимна и влезе отново в библиотеката, а икономът го следваше.

— Нищо ли не чухте от снощните събития? — попита го Поаро.

— Чухме гласове в библиотеката, сър, малко преди девет. Но това не беше необикновено, особено когато гласът е женски. Разбира се, след като всички се събрахме в помещението за прислугата, точно от другата страна, не можехме вече да чуваме нищо. А после, към единайсет, дойде полицията.

— Колко гласа чухте вие?

— Не мога да кажа, сър. Дочух само глас на жена.

— А!

— Моля за извинение, сър, но доктор Райън е още тук, ако желаете да го видите.

Веднага приехме това предложение и след няколко минути лекарят — приветлив човек на средна възраст — се присъедини към нас и запозна Поаро с всичко, от което той се нуждаеше. Рийдбърн лежал до прозореца, с глава край мраморната седалка. Имал две рани, едната между очите, а другата, фаталната, в тила.

— По гръб ли лежеше той?

— Да. Тук има следа. — Той показва малко, тъмно петно на пода.

— Би ли могъл ударът върху тила му да е причинен от падането върху пода?

— Не е възможно. Каквото и да е било оръжието, то е проникнало на известна дълбочина в черепа.

Поаро се загледа замислено пред себе си. В отвора на всеки прозорец имаше издялана мраморна седалка, като облегалките им за ръце бяха изваяни във формата на лъвска глава. Очите на Поаро заблестяха.

— Да предположим — каза той, — че Рийдбърн е паднал назад върху тази стърчаща лъвска глава и се е плъзнал оттам на пода. Би ли могло това да предизвика рана като тази, която описвате?

— Да, би могло. Но ъгълът, под който той лежеше на пода, опровергава тази теория. А освен това щеше да има следи от кръв по мраморната седалка.

— Те обаче могат да бъдат изтрити.

Докторът повдигна рамене:

— Това е малко вероятно. Никому няма да е от полза да представи злополуката като убийство.

— Да — съгласи се Поаро. — Как мислите, дали някой от ударите е бил нанесен от жена?

— О, бих казал, че това е напълно изключено. Имате предвид мадмоазел Сейнтклеър, нали?

— Нямам предвид никого, докато не съм напълно сигурен — отвърна Поаро любезно.

Той насочи вниманието си към отворения френски прозорец, а лекарят продължи:

— Оттук е избягала мадмоазел Сейнтклеър. Между дърветата може да съзрете, макар и неясно, Дейзимийд. Разбира се, има много къщи, които са по-близо от Дейзимийд, но въпреки това се оказва, че Дейзимийд е единствената къща, която се вижда от тази страна.

— Благодаря ви за любезността, докторе — каза Поаро. — Елате, Хейстингс, ще последваме стъпките на мадмоазел.

Поаро тръгна през градината, през една желязна порта стъпи върху къса морава, а оттам през градинската врата се озова в Дейзимийд, която беше непретенциозна малка къща с около половин акър земя. Къси стълби водеха към един френски прозорец. Поаро кимна към тях.

— Това е пътят, по който е минала мадмоазел Сейнтклеър. Не ни се налага да минаваме оттук, затова ще бъде по-добре, ако заобиколим и влезем през входната врата.

Отвори ни една прислужница и ни заведе в гостната, а после отиде да намери мисис Огландръ. Стаята очевидно не беше докосвана от предишната нощ. Пепелта беше още в камината, а масата за бридж си стоеше в средата на стаята със свалените карти на мора и с останалите карти, оставени на масата. Мястото беше претрупано с евтини украшения и огромно количество безкрайно грозни семейни портрети по стените.

Поаро се загледа в тях доста по-бегло от мен и оправи един-два от тях, които висяха малко накриво.

— *La famille*^[3] е силна връзка, нали? Чувствата заместват красотата.

Аз се съгласих, а през това време очите ми бяха устремени към една семейна група, съставена от господин с бакенбарди, дама с високо вдигната отпред коса, яко, набито момче и две малки момичета, натруфени с твърде много излишни кордели. Според мен това бе семейство Огландър в ранните дни на съществуването си; разгледах портрета с интерес.

Вратата се отвори и влезе една млада жена. Тъмната ѝ коса беше прилично сресана и носеше тъмнокафяво спортно сако и пола от туид.

Тя ни изгледа въпросително. Поаро пристъпи напред.

— Мис Огландър? Съжалявам, че ви обезпокоих... особено след всичко, което сте преживели. Сигурен съм, че сте били дълбоко разтревожена.

— Да, наистина — призна предпазливо младата дама. Започнах да си мисля, че стихията на драмата не се е отразила на мис Огландър, че липсата на въображение в нея превишава въздействието на всякаква трагедия. И се убедих още повече в преценката си, когато тя продължи със следните думи: — Трябва да ви се извиня за състоянието на тази стая. Прислугата се изплаши много глупаво.

— Вие снощи седяхте тук, *n'est-ce pas?*

— Да, играехме бридж след вечеря, когато...

— Извинете... колко време бяхте играли до този момент?

— Ами... — Мис Огландър се замисли. — Не мога да ви кажа всъщност. Предполагам, че беше станало към десет часа. Бяхме изиграли няколко робера, това си спомням добре.

— А вие седяхте... къде?

— С лице към прозореца. Бяхме партньорки с майка ми и играехме на едно без коз. Изведнъж, съвсем ненадейно, прозорецът се разтвори и мис Сейнтклеър влезе, залитайки, в стаята.

— Познахте ли я?

— Бях я виждала бегло преди.

— Тя е все още тук, нали?

— Да, но отказва да види, когото и да било. Все още лежи.

— Мисля, че ще приеме да ме види. Ще ѝ кажете ли, че аз съм тук по изричната молба на принц Пол от Морания?

Стори ми се, че споменаването на принца наруши невъзмутимото спокойствие на мис Огландър. Но тя се зае да изпълни поръката без

коментар и се върна почти веднага с известието, че мадмоазел Сейнтклеър ще ни приеме в стаята си.

Последвахме мис Огландръ по стълбите нагоре и после до обширна светла спалня. На един диван до прозореца лежеше жена, която обърна глава при нашето влизане. Контрастът между двете жени веднага ме порази въпреки приликата в чертите и в тена... но, о, каква разлика! Нито в погледа, нито в жестовете на Валери Сейнтклеър личеше някакъв драматизъм. От нея като че ли струеше романтичност. Аленочервен фланелен халат покриваше краката ѝ — обикновена домашна изработка; ала чарът на нейната личност сякаш го изпълваше с екзотика и простишкият халат се превръщаше в източна роба с блестящ цвят.

Големите ѝ тъмни очи се спряха на Поаро.

— Изпратени сте от Пол? — Гласът съответстваше на вида ѝ — беше звучен и спокоен.

— Да, мадмоазел. Аз съм тук, за да му служа... а също и на вас.

— Какво искате да узнаете?

— Всичко, което се случи снощи. *Абсолютно всичко!*

Тя се усмихна малко уморено:

— Мислите ли, че ще лъжа? Не съм глупава. Добре разбирам, че фактите не бива да се укриват. Той знаеше една тайна за мен — мъжът, който умря. Заплашваше ме с нея. Заради Пол се опитах да се споразумея с него. Не можех да рискувам да изгубя Пол... Сега, когато този мъж е мъртъв, аз съм спасена. Но въпреки всичко не съм го убила.

Поаро поклати глава с усмивка:

— Не е необходимо да ми казвате това, мадмоазел. Разкажете ми сега какво се случи снощи.

— Аз му предложих пари. Той се престори, че е готов да преговаря с мен. Посочи девет часа за начало на нашата среща. Трябваше да отида в „Мон Дезир“. Знаех мястото; била съм там преди. Трябваше да заобиколя къщата и да вляза в библиотеката през задната врата, за да не ме видят слугите.

— Извинете, мадмоазел, но не се ли страхувахте да отидете там сама късно вечер?

Не зная дали така ми се стори, ала танцърката забави малко отговора си.

— Може би се страхувах — отвърна тя. — Но ще се съгласите, че нямаше кой, когото да помоля да ме придружи. И бях отчаяна. Рийдбърн ме прие в библиотеката. О, този човек! Щастлива съм, че е мъртъв! Той си игра с мен като котка с мишка. Той ми се подиграваше. Аз го молах, умолявах го горещо, паднала на колене пред него. Предложих му всичките си скъпоценности. Напразно! Тогава той обяви своите условия. Навярно се досещате какви бяха те. Аз отказах. Казах му какво мисля за него. Бях побесняла от гняв. Той остана спокойно усмихнат. А после, когато накрая млъкнах, отекна звук — иззад завесите на прозореца... Той също го чу. Отиде до завесите и ги разтвори широко. Там имаше някакъв мъж, който се криеше... мъж с ужасен вид, приличаше на скитник. Той удари мистър Рийдбърн... после го удари повторно и мистър Рийдбърн политна на пода. Скитникът ме сграбчи с окървавената си ръка. Аз се изтръгнах от него, проврях се през прозореца и побягнах, за да спася живота си. Като бягах, забелязах светлините на тази къща и се насочих насам. Транспарантите бяха вдигнати и аз видях, че няколко души играят бридж. Почти паднах в стаята. Успях само да изпъшкам „Убийство!“ и после всичко потъна в мрак...

— Благодаря ви, мадмоазел. Трябва да е било голям шок за нервната ви система. Колкото до скитника, можете ли да го опишете? Помните ли как беше облечен?

— Не... всичко стана много бързо. Но ще мога да позная този мъж, където и да го видя. Лицето му се запечата в съзнанието ми.

— Само още един въпрос, мадмоазел. Завесите на другия прозорец, този, който гледа към алеята за колите, бяха ли придърпани?

За пръв път на лицето на танцорката се изписа учудване. Тя като че се мъчеше да си спомни.

— *Eh bien, mademoiselle?*

— Мисля... почти съм сигурна... да, напълно съм сигурна! Те не бяха придърпани.

— Това е интересно, защото другите са били придърпани. Няма значение. Това, бих казал, не е от голяма важност. Ще останете ли дълго тук, мадмоазел?

— Лекарят смята, че ще мога още утре да се върна в града. — Танцорката огледа стаята. Мис Огландър беше си отишла. — Тези

хора се оказаха много любезни... но не са от моя свят. Аз ги шокирах!
А колкото до мен... е, аз не съм привързана към *bourgeoisie*!

Някаква горчивина прозвуча в думите и.

Поаро кимна.

— Разбирам — каза той. — Надявам се, че не съм ви изморил прекалено с моите въпроси.

— Ни най-малко, мосю. Много ми се иска Пол да научи всичко колкото може по-скоро.

— Тогава да ви пожелаая всичко хубаво, мадмоазел!

Когато Поаро напускаше стаята, се спря и посочи чифт лачени пантофки.

— Ваши ли са, мадмоазел?

— Да, мосю. Току-що са ги почистили и са ги донесли.

— О! — изрече Поаро, когато слизахме по стълбите. — Изглежда прислугата не е толкова уплашена да чисти обувки, но е забравила пепелта в камината. Е, *mon ami*, отпърво като че ли изглеждаше, че ще има едно-две неща от интерес за мен, но се боя, много се боя, че трябва да гледаме на този случай като на приключен. Всичко изглежда напълно праволинейно.

— А убиецът?

— Еркюл Поаро не преследва скитници — отвърна надутото приятелят ми.

Мис Огландр ни посрещна в преддверието.

— Ако почакате една минута в гостната, мама би искала да говори с вас.

Стаята беше още недокосната и Поаро лениво събра картите и ги разбърка с малките си, грижливо поддържани ръце.

— Знаете ли какво мисля, приятелю?

— Не — отговорих живо аз.

— Мисля, че мис Огландр е направила грешка, като е играла на едно без коз. Трябвало е да отиде на три пики.

— Поаро! Вие прекалявате.

— Не мога да говоря само за убийства!

Изведнъж той се скова.

— Хейстингс... *Хейстингс*. Гледайте! Попът спатия липсва от колодата!

— Зара! — извиках аз.

— А? — Той, изглежда, не разбра моята догадка. Механично събра картите и ги върна в кутията им. Лицето му беше много сериозно.

— Хейстингс — обади се той най-после, — аз, Еркюл Поаро, за малко не направих голяма грешка... много голяма грешка.

Аз го погледнах впечатлен, но нищо не разбих.

— Трябва да започнем отново, Хейстингс. Да, трябва да започнем отново. Този път обаче няма да сгрешим.

Той бе прекъснат от влизането на една хубава дама на средна възраст. Тя носеше в ръка домакински книги. Поаро ѝ се поклони.

— Доколкото разбирам, сър, вие сте приятел на... ъ-ъ-ъ... мис Сейнтклеър, така ли е?

— Идвам от името на един неин приятел, мадам.

— О, да. Мислех, че може би...

Поаро изведнъж махна рязко към прозореца.

— Вашите транспаранти не са били спуснати миналата нощ!

— Да... Предполагам, че затова мис Сейнтклеър е видяла така ясно светлината.

— Миналата нощ имаше луна. Питам се как не сте видели мадмоазел Сейнтклеър от мястото си, щом сте били срещу прозореца?

— Предполагам, че сме били погълнати от играта. Такова нещо не ни се е случвало преди.

— Почти ви вярвам, мадам. И ще мога да ви успокоя. Мадмоазел Сейнтклеър си отива утре.

— О! — Лицето на добрата дама се проясни.

— Желая ви всичко най-добро, мадам.

Една прислужница чистеше стълбите, когато излязохме през входната врата. Поаро я запита:

— Вие ли почистихте обувките на младата дама, която е горе?

Момичето поклати глава.

— Не, сър — отвърна то. — Не мисля, че те са били чистени.

— Кой ги е почистил тогава? — попитах аз Поаро, като тръгнахме по пътя.

— Никой. Не е имало нужда да бъдат чистени.

— Аз допускам, че ако вървиш по пътека в хубава нощ, няма да си изцапаш обувките. Но след дълго ходене сред висока трева в градина те ще се измърсят и изцапат.

— Да — каза Поаро със странна усмивка. — В този случай, съгласен съм, те ще бъдат изцапани.

— Но...

— Имайте половин час търпение, приятелю. Връщаме се в „Мон Дезир“.

Икономът се учуди на новата ни поява, ала не възрази, когато пожелахме да влезем отново в библиотеката.

— Хей, това не е прозорецът, който ни интересува, Поаро! — извиках аз, когато той се отправи към прозореца, който гледаше към алеята за коли.

— Не мисля така, приятелю. Гледайте тук. — Той посочи лъвската глава. На нея имаше слабо, обезцветено петно. После насочи пръста си към едно подобно петно върху излъскания под. — Някой е ударил Рийдбърн с юмрук между очите. Рийдбърн е политнал назад и се е ударил в тази изпъкнала част на мрамора, а после се е свлякъл на пода. След това е бил извлечен по пода до *другия* прозорец и оставен там, но не под същия ъгъл, както заяви и лекарят.

— А защо? Това изглежда напълно излишно.

— Напротив, много е необходимо. Освен това то е ключът към установяване самоличността на убиеца... макар че всъщност той не е имал намерение да убива Рийдбърн, затова едва ли е уместно да го наричаме убиец. Той навярно е много силен мъж!

— Защото е влачел тялото по пода?

— Не съвсем. Случаят е интересен. Ала аз почти се показах идиот.

— Искате да кажете, че случаят е приключен, че знаете всичко?

— Да.

Един спомен ме порази.

— Не — извиках аз. — Има нещо, което не знаете!

— Какво е то?

— Не знаете къде е липсващият поп спатия!

— А! О, това е смешно! Това е много смешно, приятелю!

— Защо?

— *Защото тази карта е в джоба ми!* — Той извади попа спатия с енергично движение.

— О! — възкликнах аз унило. — Къде го намерихте? Тук?

— Няма нищо сензационно в тази карта. Тя просто не е била извадена с другите карти. Беше си в кутията.

— Хм! Въпреки това тя ви подсети, нали?

— Да, приятелю. Дължа моите почитания на негово височество.

— И на мадам Зара!

— А, да... също и на дамата.

— Какво ще правим сега?

— Ще се върнем в града. Но преди това трябва да разменя няколко думи с една дама от Дейзимийд.

Вратата ни отвори същата малка прислужница.

— Всички са на обед, сър... с изключение на мис Сейнтклеър, а тя си почива.

— Ще бъда доволен, ако мисис Огландър ми отдели няколко минути. Ще я повикате ли?

Поканиха ни да чакаме в гостната стая. На минаване зърнах в столовата измежду останалите двама едри, солидни на вид мъже — единият с мустаци, а другият и с брада.

След няколко минути мисис Огландър дойде при нас и изглежда въпросително Поаро, който се поклони.

— Мадам, ние в нашата страна се отнасяме много вежливо и с голямо уважение към майката. *La mere de la famille*^[4] е всичко за нас!

Мисис Огландър погледна много учудено при тези встъпителни думи.

— Точно поради тази причина се върнахме... да успокоим тревогите на майката. Убиецът на мистър Рийдбърн няма да бъде открит. Не бива да се боите. Еркюл Поаро ви казва това. Прав съм, нали? Или по-скоро трябва да успокоя съпругата?

Настъпи моментна пауза. Мисис Огландър като че изучаваше Поаро с очи. А после изрече спокойно:

— Не зная как научихте това... но да, вие сте прав.

Поаро важно кимна:

— Това е всичко, мадам. Но не се чувствайте неудобно. Вашите английски полицаи нямат очите на Еркюл Поаро. — И почука семейния портрет на стената с нокът.

— Някога сте имали и друга дъщеря. Тя мъртва ли е, мадам?

Отново настъпи пауза, през която мисис Огландър пак бе насочила очи към Поаро. После отговори:

— Да, тя е мъртва.

— А! — възкликна бързо Поаро. — Трябва да се прибираме в града. Позволете ми да върна попа спатия в колодата. Той беше единствената ви неволна грешка. Разбирате, че да се играе бридж цял час и нещо само с петдесет и една карти... това ще е невероятно за всеки, който има поне малка представа от играта! *Bon jour!*

— А сега, приятелю — каза Поаро, докато вървяхме към гарата, — всичко вече ви е ясно, надявам се!

— Нищо не ми е ясно! Кой уби Рийдбърн?

— Джон Огландър — син. Аз не бях съвсем сигурен дали това е бащата или синът, но се спрях на сина като по-силен и по-млад от двамата. Убиецът трябваше да бъде един от тях поради прозореца.

— Защо?

— Има четири изхода от библиотеката — две врати, два прозореца, но очевидно един е достатъчен. Три изхода водят към фасадата, пряко или не. Трагедията е трябвало да се разиграе на задния прозорец, за да изглежда, че Валери Сейнтклеър е дошла случайно в Дейзимийд. Фактически обаче тя припада и Джон Огландър я пренася на гръб до другата къща. Затова аз казах, че той трябва да е силен мъж.

— Значи те са отишли дотам заедно?

— Да. Помните ли колебанието на Валери, когато я попитах дали не се е страхувала да върви сама? Джон Огландър е бил с нея... което никак не се е понравило на Рийдбърн, както предполагам. Те са се скарали и навярно някаква обида, отправена към Валери, е накарала Огландър да го удари. Останалото знаете.

— Но защо са играли бридж?

— Бриджът изисква четирима играчи. Един прост факт като този поражда много убедително доказателство. Кой ще предположи, че в онази стая са били само трима играчи цялата вечер?

Аз се озадачих още повече.

— Има нещо, което не разбирам. Какво общо имат семейство Огландър с танцьорката Валери Сейнтклеър?

— О, аз пък се учудвам, че не виждате връзката. А гледахте достатъчно дълго портрета на стената — по-дълго от мен. Другата

дъщеря на мисис Огландър може да е мъртва за своето семейство, но светът я познава като Валери Сейнтклеър!

— Какво?

— Не забелязахте ли приликата в момента, в който видяхте двете сестри заедно?

— Не — признах аз. — Само си помислих колко необикновено различни са те.

— Това е, защото сте прекалено романтичен, драги ми Хейстингс. Чертите на двете сестри са почти еднакви. Косите и лицата им имат еднакъв цвят. Интересното тук е това, че Валери се срамува от семейството си, а семейството ѝ се срамува от нея. Но въпреки всичко, в момент на опасност, тя се обръща за помощ към брат си и когато изпаднат в беда, те всички се държат един за друг по забележителен начин. Силата на семейството е вълшебна неща. Всички в това семейство са готови да действат. Ето откъде Валери е взела артистичния си талант. И аз като принц Пол вярвам в наследствеността! Тези хора успяха да заблудят *мен*! Но една щастлива случайност и коварният въпрос, зададен на мисис Огландър, с който аз я принудих да влезе в противоречие с твърдението на дъщеря си за местата им на масата за бридж, осуети опасността семейство Огландър да спечели срещу Еркюл Поаро.

— Какво ще кажете на принца?

— Това, че Валери не би могла да извърши престъплението и че се съмнявам онзи скитник да бъде открит някога. А също и да предаде почитанията ми на Зара. Какво странно съвпадение е това! Мисля, че трябва да наречем тази малка история „Приключението с поп спатия“. Как мислите, приятелю?

[1] Брак на лице от монархичен род с лице от немонархичен род, при който лицето с неравен ранг и децата не придобиват титла и наследствени права — Бел.прев. ↑

[2] Убеден съм в това (фр.) — Бел.прев. ↑

[3] Семейството (фр.). — Бел.прев. ↑

[4] Майката в семейството (фр.) — Бел.прев. ↑

НАСЛЕДСТВОТО НА ЛЪМЕЖЪРЪР

В компанията на Поаро аз разследвах множество странни случаи, но мисля, че никой от тях не може да се сравнява с онази изключителна серия от събития, която поддържаше интереса ни жив много години наред и която завърши с уникалния проблем, който Поаро трябваше да разреши. Нашето внимание беше привлечено в началото от семейната история на Лъмежърър една вечер през време на войната. Поаро и аз бяхме отскоро заедно, подновявайки старото си приятелство от Белгия. Поаро тогава се занимаваше с един малък проблем за Военното министерство — който Поаро, за голямо удоволствие на хората от Министерството, разреши отлично; вечеряхме в „Карлтън“ с един голям началник, който обсипваше приятеля ми с комплименти през интервалите между ястията. Накрая началникът се разбърза за среща с някого и ние завършихме вечерята с кафе в приятно разположение на духа, преди да последваме неговия пример.

Когато напускахме салона, някакъв глас, който ми се стори познат, ме извика; обърнах се и видях капитан Винсънт Лъмежърър — млад човек, когото познавах от Франция. Той беше с един по-възрастен мъж, а приликата помежду им подсказваше, че принадлежат към едно и също семейство. Това се оказа вярно и той ми бе представен като мистър Хюго Лъмежърър, чичо на младежа.

Аз всъщност не познавах капитан Лъмежърър кой знае колко, но той беше приятен млад човек, малко мечтател по природа и си припомних това, което се говореше — че той спада към стар, изключителен род с имоти в Нортамбърлънд, род, който водеше началото си от времето преди Реформацията. Ние не бързахме с Поаро и когато младият човек ни покани, заехме маса с новите си приятели и побъбрихме приятно за най-различни неща. По-възрастният Лъмежърър беше на около четиридесет години и прегърбените рамене издаваха, че той е учен. Занимаваше се в момента с изследователска работа по един химически проект за правителството.

Нашият разговор бе прекъснат от един висок и мургав младеж, който се доближи до масата ни очевидно силно развълнуван.

— Слава Богу, че ви намирам и двамата! — възкликна той.

— Какво има, Роджър?

— Господин управителят, Винсънт. Лошо падане. Млад кон. — Останалата част от думите на новодошлия не чухме, защото той дръпна компаньоните ни настрана.

След няколко минути двамата ни приятели набърже се сбогуваха с нас. Бащата на Винсънт Лъмежърър претърпял сериозна злополука, когато пробвал един млад кон и нямало да доживее до сутринта. Винсънт ужасно пребледня и остана потресен от новината. Аз също бях изненадан, защото от малкото думи, които бяхме разменили във франция, бях подразбрал, че отношенията с баща му не са много сърдечни и сегашната му проява на синовно чувство беше непонятна за ден.

Мургавият младеж, който ни бе представен като техен братовчед, мистър Роджър Лъмежърър, остана при нас и ние си тръгнахме заедно.

— Доста странна история — отбеляза младежът. — Тя може би ще заинтересува мосю Поаро. Знаете ли, мосю Поаро, аз съм чувал за вас — от Хигинсън (Хигинсън беше нашият приятел, военният началник.) Той твърди, че сте вещ психолог.

— Аз изследвам психологията, да — призна предпазливо приятелят ми.

— Видяхте ли лицето на братовчед ми? Той беше ужасно слисан, нали? Знаете ли защо? Това е едно много старо фамилно проклетие! Искате ли да ви разкажа за него?

— Ще бъде много любезно, ако го сторите.

Роджър Лъмежърър погледна часовника си.

— Имам много време. Ще се срещна с тях на Кингс Крос. Е, мосю Поаро, Лъмежърър са стар род. В Средновековието у един Лъмежърър се появили съмнения спрямо жена му. Заварил я в компрометираща ситуация. Тя се заклела, че е невинна, но старият барон Хюго не искал да я слуша. Тя имала едно дете, син — и баронът се врекъл, че момчето няма да се смята вече за негов син и няма никога да получи наследство. Забравил съм вече какво направил той — нещо вълнуващо като например да зазида жива жена си и сина си; сигурното обаче е това, че той ги убил, а жена му, умирайки, твърдяла, че е

невинна и проклела завинаги рода Лъмежърър — никога първороден син на Лъмежърър да не получи наследство. Минали години и невинността на покойната била установена безспорно. Вярвам, че Хюго е надянал власеница и е свършил живота си на колене в монашеска килия. Но любопитното е, че от този ден досега никой първороден син не е наследявал имението. То е минавало в ръцете на братя, на племенници, на втори синове — но никога на най-стария син. Бащата на Винсънт е вторият от петима синове, най-старият, от които почина като дете. По време на войната Винсънт беше убеден, че е обречен, независимо от съдбата на братята си. Но странно — двамата му по-малки братя загинаха, ала той бе пощаден от смъртта.

— Интересна фамилна история — каза замислено Поаро. — Сега обаче баща му умира, а той, най-големият син, е още жив и здрав.

— Точно така. Проклятието явно е остаряло — то не може да издържи напрежението на съвременния живот.

Поаро поклати глава, сякаш не приемаше ироничния тон на другия. Роджър Лъмежърър пак погледна часовника си и заяви, че трябва да си тръгва.

Продължението на историята узнахме на сутринта, когато научихме за трагичната смърт на капитан Винсънт Лъмежърър. Той пътувал на север с шотландския пощенски влак; през нощта, изглежда, отворил вратата на купето си и скочил на линията. Шокът от нещастieto с баща му, ведно с шока от контузията, получена на бойното поле, явно предизвикали временно умопомрачение. Споменаваше се за странното суеверие на фамилията Лъмежърър и се посочваше името на новия наследник, чичо му Роналд Лъмежърър, чийто единствен син бил убит в сраженията при река Сома.

Предполагам, че случайната ни среща с младия Винсънт през последната вечер от живота му засили нашия интерес към всичко, което се отнася до рода Лъмежърър, защото две години по-късно със същия голям интерес посрещнахме новината за смъртта на Роналд Лъмежърър, вече болен по времето, когато наследи фамилните имоти. Наследи го брат му Джон — здрав, сърдечен човек, чийто син учеше в Итън.

Безспорно зла съдба тегнеше над рода Лъмежърър. През следващата ваканция момчето се застреля. Смъртта на баща му, дошла ненадейно поради ужилване от оса, предаде имението във владение на

по-малкия брат от петимата — Хюго, за когото си спомнихме, че го видяхме през фаталната вечер в „Карлтън“.

Освен коментарите върху необикновената серия от нещастия, сполетели рода Лъмежърър, ние не проявихме по-голям интерес във връзка с това, но вече приближаваше времето, когато щяхме да играем по-активна роля.

Една сутрин ни обявиха за появата на „мисис Лъмежърър“. Тя беше висока, енергична жена, навярно около тридесетгодишна, чието поведение излъчваше голяма решителност и силен, здрав разум. Говореше с лек американски акцент.

— Мосю Поаро? Радвам се да ви видя. Съпругът ми, Хюго Лъмежърър, се е срещнал с вас преди много години и вие едва ли си спомняте за тази среща.

— Спомням си я чудесно, мадам. Тя се състоя в „Карлтън“.

— Това е прекрасно. Мосю Поаро, аз съм много разтревожена.

— От какво, мадам?

— Тревожа се за големия ми син — имам двама сина: Роналд е осемгодишен, а Джералд на шест.

— Продължавайте, мадам: защо сте разтревожена за малкия Роналд?

— Мосю Поаро, през последните шест месеца той на три пъти се избави на косъм от смъртта. Единият път щеше да се удави — когато бяхме в Корнуол това лято; друг път падна от прозореца на детската стая; третия път се отрови с птомаин^[1].

Може би лицето на Поаро показва доста изразително, че е дълбоко замислен, но мисис Лъмежърър бързаше в разказа си, без да спре дори за миг:

— Разбира се, аз зная, че ме смятате за кръгла глупачка, която прави от мухата слон.

— Нищо подобно, мадам. Всяка майка може да бъде извинена, задето се разстройва от такива неща, но аз не виждам с какво мога да ви бъда полезен. Аз не съм *le bon Dieu*^[2] да държа във властта си вълните; за прозореца на детската стая бих ви препоръчал желязна решетка; за храната — има ли нещо по-сигурно от майчините грижи?

— Но защо тези неща се случват все на Роналд, а не и на Джералд?

— Това е шанс, мадам — *le hasard*^[3]!

— Така ли мислите?

— Кажете ми какво мислите вие, мадам — вие и вашият съпруг.

Лицето на мисис Лъмежърър се помрачи.

— Няма смисъл да ходите при Хюго, той няма да ви изслуша. Както може би сте чули, върху фамилията тегне проклятие — нито един първороден син не може да оцелее. Хюго вярва в това. Той е погълнат всецяло от фамилната история и е суеверен до крайност. Когато му доверявам моите страхове, той просто казва, че това е проклятието и че не можем да го избегнем. Но аз съм от Щатите, мосю Поаро, а там не вярваме много в проклетия. Нравят ни се само като романтична окраска на някой старинен род — проклетията създават нещо като, да кажем, *cachet*^[4]. Аз бях скромна артистка в музикална комедия с малка роля в нея, когато Хюго ме срещна и реших, че неговото фамилно проклятие е просто една забавна измислица. Такова нещо е подходящо за разказване около камината в някоя зимна вечер, но когато то заплашва собствените ти деца... Аз обожавам децата си, мосю Поаро. Готова съм да направя всичко за тях.

— Да разбирам ли, че вие отказвате да повярвате във фамилната легенда, мадам?

— Може ли една легенда да пререже бръшляново стъбло?

— Какво говорите, мадам? — извика Поаро с израз на голямо недоумение на лицето си.

— Казах, може ли една легенда — или един дух, ако предпочитате така да се изразя, — да пререже бръшляново стъбло? Не казвам нищо за Корнуол. Всяко момче може да отиде твърде далеч в морето и да изпадне в затруднение... макар че Роналд знае да плува от четиригодишна възраст. Но историята с бръшляна е съвсем друга. И двете момчета са много палави. Те откриха, че могат да се катерят и да слизат по бръшляна и го правеха редовно. Един ден — Джералд не беше тогава при нас — Роналд прекалил с качването по стъблото, то се отчупило и той падна. За щастие не се нарани сериозно. Но аз излязох и проверих стъблото; то беше прерязано, мосю Поаро — прерязано нарочно.

— Това, което ми казвате, мадам, е много сериозно нещо. Твърдите, че по-малкият ви син бил далеч от къщи в момента?

— Да.

— А по време на отравянето с птомаин той пак ли не беше вкъщи?

— Не, тогава бяха и двамата.

— Странно — прошепна Поаро. — Сега, мадам, кажете ми кой живее във вашето имение.

— Мис Сондърс, гувернантката на децата, и Джон Гардинър, секретарят на съпруга ми...

Мисис Лъмежърър млъкна, сякаш леко се смути.

— И още кой, мадам?

— Майор Роджър Лъмежърър, с когото също сте се срещнали онази вечер, живее при нас от доста време.

— А, да... Той е братовчед на мъжа ви, нали?

— Далечен братовчед. Той не принадлежи към нашия клон от фамилията. Но въпреки това според мен сега майорът е най-близкият роднина на мъжа ми. Той е приятен човек и всички много го харесваме. Децата просто го обожават.

— Той ли ги е научил да се катерят по бръшляна?

— Би могъл и да е той. Доста често ги учи да вършат пакости.

— Мадам, извинявам се за това, което ви казах по-рано. Опасността е реална и аз вярвам, че ще мога да ви бъда от полза. Предлагам да ни поканите и двамата на гости у вас. Съпругът ви нали няма да има нищо против?

— О, не. Той обаче смята, че всичко ще бъде безполезно. Вбесявам се, като го гледам да си седи спокойно и да очаква смъртта на детето.

— Успокойте се, мадам. Нека подготвим нещата методично.

Подготовката бе извършена своевременно и на следния ден вече летяхме на север. Поаро беше потънал в мисли. Той се откъсна от тях само за да отбележи рязко:

— От един такъв влак ли е паднал Винсънт Лъмежърър?

И наблегна на думата „паднал“.

— Не подозирате мръсна игра в този случай, нали? — попитах аз.

— Не ви ли е минало през ума, Хейстингс, че някои от рода Лъмежърър умират по начин, който намирисва на инсценировка? Вземи тази на Винсънт например. После на момчето от Итън — злополука с огнестрелно оръжие винаги допуска двойно тълкуване. Да предположим, че детето пада от прозореца на детската стая и се наранява до смърт — какво по-естествено и неподозрително нещо? Но защо само едното дете, Хейстингс? Кой печели от смъртта на по-голямото дете? По-малкият му брат, седемгодишно дете! Абсурдно!

— Те смятат да се отърват от другото дете по-късно — предложих аз, макар че имах много неясна представа кои биха могли да бъдат „те“.

Поаро поклати глава, сякаш беше недоволен.

— Отравяне с птомаин — продължи да размишлява той — Атропинът би предизвикал почти същите симптоми. Да, има нужда от нашето присъствие.

Мисис Лъмежърър ни посрещна много възторжено. После ни отведе в кабинета на мъжа си и ни остави с него. Той се беше променил доста от времето, когато го видяхме. Раменете му бяха още по-прегърбени, а лицето му имаше странен бледосив цвят. Заслуша обясненията на Поаро за присъствието ни в къщата.

— Проява на прагматичен здрав разум, също като Сейди! — възкликна той накрая. — Останете при всички случаи, мосю Поаро, и ви благодаря, че сте дошли, но... това, което е писано, е писано. Пътят на грешника е тежък. Ние от рода Лъмежърър си го знаем — никой от нас не ще избегне съдбата си.

Поаро спомена за прерязания бръшлян, но Хюго като че много малко се впечатли от думите му!

— Сигурно някой немарлив градинар... да, да, може да си е послужил с инструмент, но целта му не е била да стори зло на момчето; ще ви кажа нещо, мосю Поаро — не може дълго да се бави това.

Поаро го следеше внимателно.

— Кой ви го каза?

— Самият аз съм обречен. Миналата година ходих на лекар. Страдам от неизлечима болест — краят не може да се отлага дълго; но

преди да умра аз, ще си отиде Роналд. И Джералд ще бъде наследник.

— А ако нещо се случи и на втория ви син?

— Нищо няма да му се случи; той не е заплашен.

— Но ако е? — упорстваше Поаро.

— Братовчед ми Роджър е следващият наследник.

Разговорът ни бе прекъснат. Един висок мъж с хубава фигура и червеникавокестенява къдрава коса влезе със сноп книжа.

— Не се безпокой за тези неща сега, Гардинър — каза Хюго Лъмежърър и добави: — Моят секретар, мистър Гардинър.

Секретарят се поклони, изрече няколко приятни думи и си излезе. Въпреки добрия си вид имаше нещо отблъскващо в него. Малко по-късно казах това на Поаро, когато вървахме сред красивите околности на къщата и за моя голяма изненада той се съгласи с мен.

— Да, да, Хейстингс, имате право. Той не ми харесва. Твърде хубав е. Такъв винаги ще гледа да се нареди на лека и приятна работа. А, ето и децата.

Мисис Лъмежърър идваше към нас, а до нея бяха двете ѝ деца. Те бяха хубави момчета, по-малкото с тъмна коса като майка си, а по-голямото — с червеникавокестеняви къдрици. Те учтиво се ръкуваха с нас и скоро се привързаха много към Поаро. След това ни бе представена мис Сондърс, жена с най-обикновена външност, с която завърши запознаването ни с обитателите на имението.

Няколко дни живяхме приятно и безгрижно — бяхме нащрек, но не се случваше нищо. Момчетата си живееха щастливо, нормално и нищо като че ли не застрашаваше никого. На четвъртия ден от нашето пристигане в имението дойде и отседна майор Роджър Лъмежърър. Той почти не се беше изменил, беше си все така безгрижен и галантен както някога, със стария си навик да гледа на света откъм леката му страна. Той беше очевидно голям любимец на момчетата, които приветстваха появата му с радостни викове и веднага го дръпнаха да играе с тях на индианци в градината. Видях как Поаро незабелязано ги последва.

На следния ден всички бяхме поканени на чай, включително момчетата и лейди Клейгейт, съседка на семейство Лъмежърър. Мисис Лъмежърър предложи ние също да дойдем, но, изглежда, доста се успокои, когато Поаро ѝ отказа и заяви, че би предпочел да си остане вкъщи.

Щом всички отидоха на чая, Поаро се залови за работа. Той напомняше умен териер. Вярвам, че не остави нито едно кътче от къщата непрегледано; и въпреки това всичко бе извършено така тихо и методично, че с нищо не привлече вниманието към себе си. Накрая обаче той явно остана неудовлетворен. Пихме чай на терасата с мис Сондърс, която не бе поканена с компанията.

— На момчетата ще им хареса — измърмори тя с тихия си глас, — макар да се надявам, че те ще се държат прилично и няма да повредят лехите с цветя, нито ще ходят близо до пчелите...

Поаро замръзна с чашата до устните си. Приличаше на човек, който е видял призрак.

— Пчелите? — запита той с гръмотевичен лае.

— Да, мосю Поаро, пчелите. Три кошера. Лейди Клейгейт много се гордее със своите пчели...

— Пчелите? — повтори Поаро. После скочи от масата и закричи напред-назад по терасата, хванал главата си с ръце. Не можех да си представя защо дребният човек се развълнува толкова само при споменаването на пчелите.

В този миг чухме шум от мотор. Поаро беше вече на вратата, когато пътниците слизаха от колата.

— Роналд е ужилен — тревожно извика Джералд.

— Нищо — каза мисис Лъмежърър. — Мястото не е дори подуто. Ще му сложим амонячна вода.

— Дай да те видя, юнако — рече Поаро. — Къде си ужилен?

— Тук, отстрани на врата — отговори важно Роналд. — Но не ме боли. Татко каза: „Не мърдай — на теб е кацнала пчела.“ Аз заставах мирно и той махна пчелата, но преди това тя ме ужили, макар че не ме заболя, само като убождане с карфица, и аз не плаках, защото съм голям и догодина тръгвам на училище.

Поаро прегледа врата на момчето, после се отдалечи. Хвана ме под ръка и зашепна:

— Довечера, *top ami*, ще имаме малко работа! Не споменавайте нищо — на никого!

Той отказа да каже нещо повече и вечерта настъпи, а аз бях разяждан от любопитство. Поаро се оттегли рано и аз последвах примера му. Когато се прибирахме нагоре, той пак ме хвана за ръката и ми даде инструкциите си:

— Не се събличайте. Изчакайте достатъчно време, изгасете светлината и елате при мен тук.

Изпълних точно указанията му и го намерих да ме чака, когато настъпи уреченият час.

Поаро ми даде знак да пазя тишина и навлязохме тихо в детското крило. Роналд заемаше самичък малка стая. Влязохме в нея и застанахме в най-тъмния ъгъл. Детето дишаше дълбоко и спокойно.

— Сигурен ли сте, че той спи дълбоко? — прошепнах аз.

Поаро кимна.

— Упоен е — допълни тихо той.

— Защо?

— За да не вика при...

— При какво? — попитах аз, защото Поаро замълча.

— При убождането със спринцовката, *top ami*! Тихо, не бива да говорим повече — въпреки че не очаквам нещо да се случи за известно време.

Поаро обаче се излъга в последното. Едва бяха изминали десетина минути, когато вратата се отвори леко и някой влезе в стаята. Чух бързо, учестено дишане. Стъпки се насочиха към леглото и тогава прозвуча внезапно щракване. Светлината на малко електрическо фенерче падна върху спящото дете — поради мрака не се виждаше кой държи фенерчето, фигурата остави фенерчето. С дясната си ръка тя извади спринцовка, а с лявата допря врата на момчето...

Поаро и аз скочихме в същия миг. Фенерчето се търколи на пода, а ние се счепкахме в тъмното с неканения гост. Той беше неимоверно силен. Накрая го надвихме.

— Светлината, Хейстингс, аз трябва да видя лицето му... макар да се боя, че знаей твърде добре чие лице ще ми се разкрие.

Изпълних молбата му, като почнах да търся пипнешком фенерчето. За миг реших, че това е секретарят, подтикван от тайната си неприязън — към този човек, но после си дадох сметка, че човекът,

когото преследваме и който се стреми към смъртта на двамата си малки братовчеди, е техен роднина и е истинско чудовище.

Кракът ми се удари във фенерчето. Взех го и го запалих. То освети напълно лицето на... Хюго Лъмежърър, бащата на момчето!

Едва не изпуснах фенерчето от ръката си.

— Невъзможно — прошепнах прегракнало аз. — Невъзможно!

Лъмежърър беше безчувствен. Поаро и аз го отведохме в стаята му и го положихме на леглото. Поаро се наведе и леко измъкна нещо от дясната му ръка. Показа ми го. Това беше спринцовка. Аз потреперих.

— Какво има в нея? Отрова?

— Мисля, че е мравчена киселина.

— Мравчена киселина?

— Да. Вероятно получена чрез дестилация на мравки. Той, помните, е бил фармацевт. Смъртта трябваше да настъпи в добавка към отровата от ужилването на пчелата.

— Господи! — възкликнах аз. — Да убиеш собствения си син! Очаквахте ли това?

Поаро важно кимна.

— Да. Той е ненормален, разбира се. Предполагам, че фамилната история се е превърнала в мания за него. Силният му стремеж да наследи имението го е повело към дълга серия престъпления. Вероятно идеята е възникнала в него, когато е пътувал онази нощ на север с Винсът. За него е било немислимо проклятието да бъде забравено. Синът на Роналд бил вече мъртъв, а самият Роналд — на умиране... те били болнави хора. Той нагласил случката с оръжието и — което не подозирах досега — измислил смъртта на брат си Джон чрез същия метод на инжектиране мравчена киселина във вратната вена. Осъществявайки амбицията си, Хюго станал господар на фамилната земя. Но триумфът му бил краткотраен — той разбрал, че страда от неизлечима болест. А имал и налудничавата фикс идея най-големият син на рода Лъмежърър да не наследи имота. Подозирам, че случката с къпането също е негово дело — той поощрил детето да навлезе доста далеч в морето. Опитът пропаднал и по-късно той прерязал бръшляновото дърво, а след това отровил храната на детето.

— Сатана! — прошепнах разтреперан. — Толкова хитри планове!

— Да, *mon ami*, няма нищо по-учудващо от изключителния разум на неразумния! Мисля, че той едва напоследък е преминал напълно границата; макар и луд, все пак в лудостта му е имало методичност.

— Като си помисля, че аз подозирах Роджър — този великолепен човек!

— Това беше съвсем естествено предположение, *mon ami*. Ние знаехме, че той е пътувал на север с Винсънт онази нощ. Знаехме също, че той е следващият наследник след Хюго и децата на Хюго. Но нашето предположение не беше породено от факти. Бръшлянтът е бил прерязан, когато само малкият Роналд е бил вкъщи... но интересите на Роджър са диктували и двете деца да загинат. По същия начин единствено храната на Роналд е била отровена. И днес, когато те си дойдоха вкъщи и аз установих от думите на бащата, че Роналд е бил ужилен, веднага си спомних за другата смърт — ужилването от пчела... и разбрах какво се готви на детето.

Хюго Лъмежърър умря няколко месеца по-късно в частна клиника за душевноболни, където беше въдворен. Вдовицата му се омъжи повторно след година за мистър Джон Гардинър, секретаря с червеникавокестенявата коса. Роналд наследи обширните имоти на баща си и продължи да преуспява.

— Ето, виждате ли — отбелязах аз пред Поаро, — още една илюзия си отиде. Вие ликвидирахте много успешно проклятието на фамилията Лъмежърър.

— Питам се дали наистина е така — изрече Поаро замислено. — Упорито се питам.

— Какво искате да кажете с това?

— *Mon ami*, ще ви отговоря с една съществена дума — *червено!*

— Имате предвид кръв? — запитах аз и гласът ми прозвуча като пропит със страх шепот.

— Винаги сте имали мелодраматично въображение, Хейстингс! Аз имам предвид нещо много по-прозаично — цвета на косите на малкия Роналд Лъмежърър.

[1] Органично азотисто съединение, което се образува при гниенето на животински белтъчини; трупна отрова — Бел.прев. ↑

- [2] Добрият господ (фр.) — Бел.прев. ↑
- [3] Случайност (фр.) — Бел.прев. ↑
- [4] Отличителен белег (фр.) — Бел.прев. ↑

ИЗГУБЕНАТА МИНА

Оставих банковата си книжка настрана с въздишка.

— Интересно нещо — отбелязах аз, — превишаването на моя кредит никога не намалява.

— И това не ви смущава? Ако аз превиша кредита си, съм няма да ме лови — заяви Поаро.

— Вашият положителен баланс е доста приличен, предполагам! — отвърнах аз.

— Четиристотин четирийсет и четири лири, четири шилинга и четири пенса — продължи Поаро с известно самодоволство. — Хубава сума, нали?

— Може да е проява на такт от страна на банковия ви мениджър. Той очевидно е запознат със слабостта ви към симетрични детайли. Защо не инвестираме, да речем, триста лири от тях в „Поркюпайн Ойл Фийлдс“? Според статията за тяхното акционерно дружество, отпечатана в днешните вестници, става ясно, че те ще платят идната година сто на сто дивиденди.

— Не е за мен — каза Поаро и поклати глава. — Не съм по сензационните неща. На мен ми дай сигурно, благоразумно инвестиране — *les rentes*^[1], консоли... — как го казвате — конверсия, нали?

— Никога ли не сте правили спекулативна инвестиция?

— Не, *mon ami* — отговори Поаро строго. — Не съм. И единствените акции, които притежавам, а те не са това, което вие наричате „сът златна нишка“, са четиринайсет хиляди дяла в „Бирма Майнс Лимитид“.

Поаро млъкна и показа, че очаква да бъде поощрен да продължи.

— Да? — подсказах му аз.

— И за тях не съм платил нищо — те ми бяха подарени като награда за проявата на моите малки сиви клетки. Желаете ли да чуете историята?

Да?

— Разбира се.

— Тези мини са разположени във вътрешността на Бирма на около двеста мили от Рангун. Те са били открити от китайците през петнайсети век, работили са до времето на Мохамеданското въстание и били окончателно изоставени през 1868 година. Китайците извличали богатата оловно-сребърна руда от горните пластове на рудното находище и я стопявали заради среброто, като оставяли големи количества богата на олово шлака. Когато в Бирма започнали да проучват рудните богатства, те, разбира се, открили това находище, но поради факта, че старият обект бил пълен с рохкава почва и вода, всички опити да се намери източникът на рудата се оказали безполезни. Много работни групи били изпратени от синдикатите и те разкопали голям район, но богатата жила продължила да им се изплъзва. Някакъв представител на един от синдикатите попаднал в следите на една китайска фамилия, за която се предполагало, че е запазила данни за мината. Сегашният глава на фамилията се казвал Ву Линг.

— Каква обаятелна страница търговска романтика! — възкликнах аз.

— Нали? О, *mon ami*, човек може да се радва на романтика и без златисторуси момичета с несравнима красота... не, аз греша; червеникавокестенявите коси ви вълнуват винаги най-много. Помните...

— Продължавайте с историята — изрекох бързо аз.

— *Eh bien*, приятелю, този Ву Линг бил открит. Той бил достоен за уважение търговец, много ценен в провинцията, в която живеел. Признал веднага, че притежава въпросните документи и бил готов да преговаря за продажбата им, но отказал да сключва сделката с други, освен с най-главните ръководители. Накрая се споразумели той да отпътува за Англия и да се срещне там с директорите на една голяма компания. Ву Линг пристигнал с парахода „Асунта“ в Саутхамптън през една студена, мъглива ноемврийска сутрин. Един от директорите, мистър Пиърсън, отишъл в Саутхамптън да посрещне кораба, но поради мъглата влакът му много закъснял и когато пристигнал в града, Ву Линг вече бил слязъл от кораба и заминал със специален влак за Лондон. Мистър Пиърсън се върнал обратно малко недоволен, защото нямал представа къде е отседнал китаецът. По-късно същия ден обаче

телефоните зазвънели в офисите на компанията. Ву Линг се намирал в хотел „Ръсел Скуеър“. Той се чувствал неразположен след пътуването, ала заявил, че ще бъде в състояние да присъства на заседанието на борда следващия ден. Заседанието било насрочено за единайсет часа. Когато станало единайсет и половина, а Ву Линг още не се появявал, секретарят позвънил в хотел „Ръсел“. В отговор на запитванията си той узнал, че китаецът излязъл с един приятел около десет и половина. Изглеждало ясно, че той е тръгнал от хотела с намерението да отиде на заседанието, но времето минавало, а той не идвал. Възможно било, разбира се, той да се е заблудил по пътя, понеже не познавал добре Лондон, но до късно през нощта не се завърнал в хотела. Разтревожен сериозно, мистър Пиърсън съобщил на полицията за изчезването на китаеца. На следващия ден пак нямало никаква следа от изчезналия, ала привечер на другия ден в Темза бил намерен един труп, който се оказал на злополучния китаец. Нито в дрехите, нито в багажа, оставен в хотела, били открити документите, свързани с мината. В този момент, *mon ami*, аз поех случая. Обади ми се мистър Пиърсън. Макар дълбоко потресен от смъртта на Ву Линг, главното му безпокойство беше да открие документите, чието предаване беше целта на посещението на китаеца в Англия. Главната грижа на полицията, разбира се, беше да установи кой е убиецът — възвръщането на документите щеше да бъде второстепенно съображение. Пиърсън искаше от мен да оказвам съдействие на полицията, като същевременно се грижа за интересите на компанията. Съгласих се на драго сърце. Беше ясно, че пред мен има два пътя на действие. Единият сочеше, че трябва да разбере кой измежду служителите на компанията е знаел за пристигането на китаеца, а другият — да разпитам пътници от парахода, които биха могли да са запознати с мисията на китаеца. Тръгнах по втория път, защото той имаше по-ясно поле на проучване. Обединих усилията си с инспектор Милър, натоварен с разследването на случая — човек напълно различен от нашия приятел Джап, защото бе самомнителен, невъзпитан и изобщо нетърпим. Разпитахме заедно служителите от кораба. От тях научихме малко — повече не знаеха. Ву Линг бил затворен човек и не общувал почти с никого. Сближил се повече с двама от пътниците — един изпаднал европейец на име Дайър, който навярно имал лоша репутация, а другия — млад банков чиновник на име Чарлс Лестър, който се

връщал от Хонконг. Имахме щастието да получим моментални снимки и на двамата. В момента нещата изглеждаха така, че ако някой от двамата беше замесен, то това несъмнено би бил Дайър. За него се знаеше, че има връзки с банда китайски мошеници и, общо взето, беше много вероятен извършител на деянието. Следващата ни стъпка беше да посетим хотел „Ръсел Скуеър“. Показахме моменталната снимка на Ву Линг и те го познаха веднага. После им показахме снимката и на Дайър, но за наше разочарование носачът от фоайето заяви категорично, че това не е мъжът, дошъл в хотела през фаталната сутрин. Почти като допълнение аз извадих снимката на Лестър и за моя изненада човекът веднага го позна. „Да, сър — потвърди той, — това е господинът, който дойде в десет и половина и попита за мистър Ву Линг, а после излезе с него.“ Работата напредваше. Предстоеше да разпитаме мистър Чарлс Лестър. Той се отнесе към нас с изключителна откровеност и с голямо прискърбие научи новината за преждевременната смърт на китаеца, след което се постави напълно на наше разположение. Той ни разказа следното — уговорил се с Ву Линг да му се обади в хотела в десет и половина. Ву Линг обаче не се появил. Вместо него на срещата дошъл неговият слуга и обяснил, че на господаря му се наложило да излезе. Слугата предложил на младия човек да го заведе на мястото, където бил отишъл господарят му. Без да подозира нищо, Лестър се съгласил и китаецът наел такси. Пътували известно време към доковете. Лестър изведнъж се усъмнил, спрял таксито и слязъл от него въпреки протестите на слугата. Това, увери ни той, било всичко, което знаел. Очевидно доволни, ние му благодарихме и се сбогувахме с него. Но разказът му скоро се оказа малко неточен. Първо, Ву Линг нямал слуга със себе си — нито на парахода, нито в хотела. Второ, шофьорът на таксито, който возил двамата мъже онази сутрин, беше издирен. Той каза, че Лестър не е слязъл от таксито по пътя, а че той и китайският господин били откарани до едно съмнително жилище в Лаймхаус, в самото сърце на китайския квартал. Въпросното място било известно като пушалня за опиум от най-долна категория. Двамата господа влезли вътре, а след около час англичанинът, когото той позна от снимката, излязъл сам. Той изглеждаше много блед и като че ли му било лошо; казал му да го откара до най-близката станция на метрото. Поинтересувахме се по-подробно за Чарлс Лестър и установихме, че макар да е човек с

чудесен характер, той е затънал в дългове и таи скрита страст към комара. Дайър, разбира се, също не бе изпуснат от погледа ни. Имаше малка възможност той да е другият човек, но тази идея се оказа напълно безпочвена. За целия ден, който ни интересуваше, той имаше абсолютно непохватно алиби. Разбира се, собственикът на пушалнята за опиум отрече всичко с азиатска упоритост. Той не бил виждал никога Чарлс Лестър. Онази сутрин не били идвали при него никакви двама господа. А и полицията грешала — там изобщо не се пушел никакъв опиум. Отричанията на собственика, макар добре обмислени, не помогнаха много на Чарлс Лестър. Той беше арестуван за убийството на Ву Линг. Направен бе обиск на вещите му, но не се откриха никакви документи, свързани с мината. Собственикът на пушалнята също бе задържан, но спешното претърсване на помещенията му не даде резултат. Въпреки старанието на полицията не бе открито нито стръкче опиум. В същото време приятелят ми, мистър Пиърсън, беше много развълнуван. Той се разхождаше напред-назад из стаята ми и не преставаше да се вайка горчиво. „Но вие трябва да имате някакви идеи, мосю Поаро! — постоянно ми повтаряше той. — Вие сигурно имате някакви идеи!“ „Положително имам — отговарях аз предпазливо. — Но бедата е в това, че имам твърде много, а всички те водят в различни посоки.“ „Например?“ — поиска да узнае той. „Например шофьорът на таксито. Разполагаме само с твърдението му, че е закарал двамата пътници до онази къща. Ето ви една идея. После — каква е била всъщност къщата, в която са отишли? Да предположим, че те са оставили таксито пред къщата, минали са през нея и са излезли през другия вход, а след това са отишли другаде.“ При тази моя мисъл мистър Пиърсън много се впечатли. „Но вие само седите и мислите — обвини ме той. — Не можем ли да направим нещо?“ Ясно ви е, че той имаше крайно нетърпелив нрав. „Мосю — изрекох аз с достойнство, — не подхожда на Еркюл Поаро да тича нагоре-надолу по вонящите улици на Лаймхаус като малко бездомно пале. Успокойте се. Агентите ми действат.“ На следния ден имах за него новина. Двамата мъже от таксито наистина бяха преминали през въпросната къща, но истинската им цел била малка гостилница до реката. Те били видени да влизат там, а Лестър да излиза оттам сам.

— Отгоре на всичко, представете си, Хейстингс, някаква абсолютно неразумна идея бе обзела този мистър Пиърсън! Единственото, което би го задоволило, беше да отидем двамата в гостилничката и да разпитваме. Аз спорех с него и го умолявах, но той остана непреклонен. Говореше, че ще се дегизира... дори намекна, че аз... аз също трябва... срам ме е да го изрека... трябва да си обръсна мустаците! Да, *rien que ça*^[2]! Изтъкнах му, че това е странна, абсурдна идея. Човек не унищожава от чист каприз красиво нещо като моите мустаци. Освен това има ли значение дали един белгиец е с мустаци или без мустаци, когато реши да се наслади на живота, като опита какво е да се пуши опиум? *Eh bien*, накрая той отстъпи за мустаците, но продължи да настоява да изпълним замисъла му. И дойде една вечер вкъщи — *mon Dieu*, какъв вид имаше само! Носеше късо двуредно сако от дебел плат, а брадата му беше мръсна и необръсната. На врата си имаше още по-мръсен шал, вонящ до непоносимост. А на всичко отгоре явно изпитваше удоволствие от цялата тази работа! Англичаните са луди хора, наистина! Направи някои поправки и в моя външен вид. Аз ги приех. Може ли да спориш с маниак? Накрая тръгнахме заедно — та можех ли да го пусна да отиде сам, като дете, облечено за участие в маскарад?

— Разбира се, че не сте могли — отговорих аз.

— Нека продължа. Пристигнахме там. Мистър Пиърсън говореше най-странен английски. Представи се за моряк. Говореше за „морски вълци“, за „щормове“ и за още какво ли не. Гостилницата беше малка и ниска, пълна беше с китайци. Ядохме странни ястия. *Ah, Dieu, mon estomac*^[3]! — Поаро се хвана за този анатомичен орган, преди да продължи. — После при нас дойде съдържателят на заведението, китаец със злокобна усмивка на лицето.

— Вий, господо, не харесва моя храна — каза той. — Вий дошли за друго кое харесва повече. По едно луличка, а?

Мистър Пиърсън ме ритна здравата под масата. (Беше си обул и моряшки обувки!) И каза:

— Нямам нищо против, Джон. Води ни.

Китаецът се усмихна и ни поведе към едно мазе, после слязохме още надолу по няколко стъпала, а оттам пак нагоре и се озовахме в помещение, отрупано с дивани и удобни възглавници. Легнахме и едно китайтече ни свали обувките. Това беше най-хубавият момент от вечерта.

После ни донесоха лулите за опиум, приготвиха сместа; ние се престорихме, че пушим, а после — че спим и сънуваме. Но като останахме сами, мистър Пиърсън ми извика тихичко и веднага запълзя по пода. Отидохме в друго помещение, където посетителите спяха и така нататък, докато чухме двама мъже да разговарят. Застанахме зад една завеса и заслушахме. Те говореха за Ву Линг. „Какво ще правим с документите?“ — каза единият. „Мистър Лестър, той ги вземе — отговори другият, който беше китаец. — Той казва скрие тях на тайно място — къде полиция не може погледне.“ „Но него са го спипали“ — каза първият. „Той лесно се отскубне. Полиция не знае той го направил.“

Те говориха още по същия начин, после очевидно двамата тръгнаха към нас и ние бърже се върнахме на нашите легла. „По-добре е да се махаме оттук — рече ми Пиърсън след няколко минути. — Мястото не е безопасно.“ „Прав сте, мосю — съгласих се аз. — Играем този фарс доста дълго време.“ Успяхме да се измъкнем навън благополучно, като платихме солидно за нашите лули с опиум. Като напуснахме Лаймхаус, Пиърсън въздъхна с дълбоко облекчение. „Щастлив съм, че се отървахме от това — каза той. — Но трябваше да се убедим в нещо важно.“ „Наистина — съгласих се аз. — И предполагам, че няма да ни бъде много трудно да се доберем до това, което ни е нужно... след тазвечерния маскарад.“

— И нямаше никакви затруднения — завърши внезапно Поаро.

Резкият завършек изглеждаше тъй неочакван, че аз се ококорих в недоумение.

— Но — промълвих аз — къде бяха те?

— В неговия джоб — *tout simplement*^[4].

— В чий джоб?

— На мистър Пиърсън, иска ли питане! — После, като забеляза смаяния ми израз, той продължи по-кратко: — Не разбирате ли? Мистър Пиърсън като Чарлс Лестър беше задлъжнял. И също като него обичаше да играе комар. Замислил да открадне документите от китаеца. Срещнал го в Саутхамптън, дошъл в Лондон заедно с него и го откарал направо в Лаймхаус. Този ден бил мъглив; китаецът не могъл да разбере къде отиват. Предполагам, че мистър Пиърсън е пушил често опиум и поради това имал странни приятели. Не мисля, че е имал намерение да извърши убийство. Идеята му била някой от

китайците да се представи за Ву Линг и да получи парите за продажбата на документите. Дотук добре! Но за азиатския ум било безкрайно по-просто да убият Ву Линг и да хвърлят трупа в реката. Китайците съучастници на Пиърсън решили да следват собствените си методи, без да го уведомят. Представете си сега „паниката“, както вие я наричате, обзела мистър Пиърсън. Някой може да го е видял във влака с Ву Линг — а убийството е много различно нещо от простото отвлечане. Спасението му зависело от китаеца, който ще представлява Ву Линг в хотел „Ръсел Скуеър“. При условие, че не открият трупа много рано! Вероятно Ву Линг му е казал за споразумението между него и Чарлс Лестър, според което последният трябва да потърси Ву Линг в хотела. Пиърсън видял в това отличен начин да отклони подозренията от себе си. Чарлс Лестър ще е последният, видян в компанията на Ву Линг. Мнимият Ву Линг получил нареждания да се представи на Лестър като прислужник на Ву Линг и да го отведе колкото може по-бързо в Лаймхаус. Там много е възможно да са му предложили да пие нещо. Напитката е била подправена подходящо с опиат и когато Лестър идва на себе си след един час, той има много мъглява представа какво се е случило с него. Така стояха работите до момента, в който Лестър научава за смъртта на Ву Линг. Тогава той изпуска нервите си и отрича да е бил някога в Лаймхаус. С това, разбира се, той потвърждава напълно версията на Пиърсън. Но доволен ли е Пиърсън? Не — поведението ми го тревожи и той решава да завърши работата с окончателното оклеветяване на Лестър. Затова устройва сложен маскарад. Що се отнася до мен, аз трябва да бъда напълно заблуден. Казвал ли съм ви, че като дете той е играл в маскаради? *Eh bien*, аз пък изпълних моята роля. Той се прибира вкъщи тържествуващ. Но на сутринта инспектор Милър пристига на вратата му. Намират документите у него и играта приключва. Той горчиво съжалява, задето си е позволил да изиграе този фарс на Еркюл Поаро! В цялата история има само една истинска трудност.

— Коя е тя? — попитах любопитно аз.

— Да убедя инспектор Милър! Какво магаре е този Милър! Едновременно упорит и идиот. Но накрая той повярва всичко!

— Много лошо — извиках аз.

— Е, аз получих своите компенсации. Другите директори на „Бирма Майнс Лимитид“ ме наградиха с четиринайсет хиляди дяла от

акциите си като малка компенсация за моите услуги. Не е толкова лошо, а? Но що се отнася до инвестиране на пари, моля ви, Хейстингс, да се придържаме строго към консервативния принцип. Нещата, които четете във вестника, може да не са верни. Директорите на „Поркюпайн“ — до един могат да се окажат като мистър Пиърсън!

[1] Ренти; лихви (фр.) — Бел.прев. ↑

[2] Нищо друго, а това! (фр.). — Бел.прев. ↑

[3] О, господи, стомахът ми (фр.) — Бел.прев. ↑

[4] Много просто (фр.). — Бел.прев. ↑

ПЛИМЪТСКИЯТ ЕКСПРЕС

Алек Симпсън, офицер от Кралските военноморски сили на Англия, пристъпи от перона на гарата Нютън Абът в първокласно купе на Плимътския експрес. Носачът го последва с тежък куфар. Той се готвеше да постави куфара на полицата за багаж, но младият офицер го спря.

— Не, оставете го на седалката. Аз ще го сложа на мястото му по-късно. Ето.

— Благодаря ви, сър. — Носачът, възнаграден щедро за работата си, се оттегли.

Започна шумно затваряне на външни врати, един гръмлив глас извика: „Само за Плимут. Връзка за Торкий. Следваща гара Плимут.“ После прозвуча свирка и влакът бавно потегли от гарата.

Лейтенант Симпсън беше сам в купето. Декемврийският въздух беше леден и той затвори прозореца. Подуши леко въздуха в купето и се намръщи. Каква противна миризма! Напомняше му за дните, прекарани в болницата, за операцията на крака му. Да, миризма на хлороформ, на това миришеше тук!

Той отвори пак прозореца и седна с гръб към движението. Извади от джоба си лула и я запали.

Прекара известно време, без да върши нищо, като се взираше в нощта и пушеше.

Накрая той се раздвижи, отвори куфара си, извади от него някакви вестници и списания, отново го затвори и се опита да го пхне под отсрещната седалка — но без успех. Нещо пречеше на куфара. Той го заблъска с все по-голямо нетърпение, но куфарът си остана само наполовина пхнат под седалката.

— Защо, по дяволите, не ще да влезе? — измърмори Алек, измъкна го напълно навън, наведе се и надникна под седалката...

Миг по-късно един вик процепи нощта и големият влак се закова на място под властното въздействие на внезапната спирачка.

— *Mon ami* — каза Поаро, — вие, доколкото зная, бяхте дълбоко заинтригуван от тази загадка в Плимътския експрес. Прочетете това.

Аз взех бележката, която той ми подхвърли през масата. Тя беше кратка и делова. В нея се казваше:

Драги господине,
Ще ви бъда признателен, ако ми се обадите колкото
може по-скоро.
Искрено Ваш:

Ебънезър Халидей

Връзката не ми беше ясна и аз погледнах въпросително Поаро.

Вместо отговор той взе вестника и прочете гласно:

— „Миналата нощ беше направено сензационно откритие. Млад морски офицер, който се връщал в Плимът, намерил под седалката в купето си тялото на жена, прободена с нож в сърцето. Офицерът дръпнал внезапната спирачка и влакът веднага спрял. Покойната жена, която е на около тридесетгодишна възраст, била богато облечена. Тя още не е идентифицирана.“ А ето и новото съобщение — продължи Поаро: — „Намерената мъртва жена в Плимътския експрес е идентифицирана като съпругата на Рупърт Карингтън.“ Разбирате ли сега, приятелю? А ако не разбирате, ще добавя това — съпругата на Рупърт Карингтън се казваше преди брака си Флоси Халидей, дъщеря на стария Халидей, стоманения крал на Америка.

— И той ви е изпратил тази бележка? Прекрасно!

— Преди години аз му направих малка услуга — нещо свързано с ценни книжа. А веднъж, когато бях в Париж на един великолепен прием, ми посочиха мадмоазел Флоси. *La jolie petite pension-naire*^[1]! Тя имаше и *joli dot*^[2]! Това вещаеше опасност. Тя без малко не направи груба грешка.

— Как така?

— С някой си граф дьо ла Рошфур. *Un bien mauvais sujet*^[3]! Или, както му казвате вие, тъмна личност. Чиста проба авантюрист, който знае как да се хареса на едно романтично младо момиче. За щастие

баща ѝ навреме надушил работата. Бързо я прибрал при себе си в Америка. Чух за брака ѝ преди няколко години, но не знаех нищо за мъжа ѝ.

— Хм — измънках аз. — Многоуважаваният Рупърт Карингтън далеч не е цвете, в никакъв случай. Той харчи всичките си пари на конни състезания и мога да си представя как в критичния момент доларите на стария Халидей ще му дойдат много добре. Бих казал, че един симпатичен на вид, с добри обноски и напълно безскрупулен млад негодник трудно ще си намери майстора!

— О, горката млада дама! *Elle n'est pas bien tombee*^[4]!

— Аз мисля, че той е дал още отначало да се разбере — не тя, а парите ѝ го интересуват. Вярвам, че са се разделили почти веднага. Напоследък чух слухове, че предстои официално разтрогване на брака им.

— Старият Халидей не е глупак. Той сигурно е обезпечил парите ѝ както трябва.

— И аз вярвам в това. Знаех и нещо друго — негова милост Рупърт бил крайно затруднен парично.

— Аха! Питам се...

— Какво се питате?

— Добри ми приятелю, не ме прекъсвайте. Разбирам, че проявявате интерес към този случай. И може би ще ме придружите за срещата с мистър Халидей. На ъгъла има пиаца за таксите.

Няколко минути бяха достатъчни, за да се озовем пред разкошната къща на „Парк Лейн“, наета от американския магнат. Въведоха ни в библиотеката и почти веднага при нас дойде един едър и внушителен мъж с проницателни очи и агресивна брадичка.

— Мосю Поаро? — запита мистър Халидей. — Мисля, че не е нужно да ви казвам за какво ви викам. Вие сте чели вестниците, а аз не съм от хората, които отлагат нещата и не действат бързо и решително. Случи се да науча, че сте в Лондон и си спомних за хубавата работа, която извършихте около онези бомби. Никога не забравям имена. Поверих случая на Скотланд Ярд, но ще имам и мой човек. Парите не са проблем. Всичките си долари съм припечелил за моето малко момиче — а сега него го няма и аз ще похарча и последния си цент, за

да хвана проклетия негодник, който го е извършил! Разбирате ли? От вас зависи да оправдаете надеждите ми.

Поаро се поклони.

— Аз приемам, мосю, с още по-голямо желание, защото няколко пъти съм виждал дъщеря ви в Париж. А сега ще ви помоля да ми разкажете за обстоятелствата, при които тя е предприела пътуването до Плимът, както и за всички онези подробности, които смятате, че имат отношение към случая.

— Първо трябва да ви кажа — отговори Халидей, — че тя не е отивала в Плимът. Отивала е на гости за няколко дни във вилата на дукеса Суонзи, в Ейвънмийд Корт. Дъщеря ми тръгнала от Лондон с влака в дванайсет и четиринайсет от гара Падингтън и пристигнала в Бристол (където трябвало да смени влака) в два часа и петдесет минути. Плимътските експреси естествено минават през Уестбъри и не доближават изобщо Бристол. Влакът от дванайсет и четиринайсет спира направо в Бристол, след това спира в Уестън, Тонтън, Ексетър и Нютън Абът. Дъщеря ми пътувала сама в купето, което било запазено до Бристол, а прислужницата ѝ пътувала трета класа в следващия вагон.

Поаро кимна и мистър Халидей продължи:

— Гостуването в Ейвънмийд Корт щяло да бъде много весело, с няколко бала, и затова дъщеря ми носела със себе си почти всичките си скъпоценности... Те надвишават по стойност може би сто хиляди долара.

— *Un moment* — прекъсна го Поаро. — Кой е трябвало да се грижи за опазването на скъпоценностите? Дъщеря ви или прислужницата?

— Дъщеря ми винаги сама поема тази грижа, носи ги в малка синя кутия от марокен.

— Продължете, мосю.

— В Бристол прислужницата, Джейн Мейсън, взела багажа на дъщеря ми, който бил с нея и дошла до вратата на купето на Флоси. За своя голяма изненада тя чула дъщеря ми да ѝ казва, че няма да слезе в Бристол, а ще продължи по-нататък. Наредила на Мейсън да вземе багажа и да го предаде на гардероба. Прислужницата можела да изпие един чай в бюфета на гарата, но трябвало да остане да чака на гарата господарката си, която щяла да се върне следобеда с обратния влак.

Прислужницата много се учудила, но изпълнила това, което ѝ казала господарката. Оставила багажа на гардероба и пила един чай. Следобед на гарата запристигали един след друг обратни влакове, но дъщеря ми не се появила. След като пристигнал и последният влак, прислужницата оставила багажа в гардероба и отишла в един хотел близо до гарата, за да пренощува. На сутринта прочела за трагедията и се върнала в Лондон с първия възможен влак.

— Нищо ли не можете да кажете за внезапната промяна в плана на дъщеря ви?

— Мога да кажа следното — според Джейн Мейсън в Бристол Флоси вече не е била сама в купето си. В него е имало мъж, който е стоял, гледайки към отсрещния прозорец, така че тя не е могла да види лицето му.

— Вагонът е бил с коридор, нали?

— Да.

— От коя страна е бил коридорът?

— Откъм перона на гарата. Дъщеря ми стояла в коридора, докато говорела с Мейсън.

— И вие не изпитвате никакви съмнения... извинете ме! — Поаро стана и грижливо оправи масилницата, която беше поставена малко накриво. — *Je vous demande pardon*^[5] — продължи той, като отново седна. — Влияе ми на нервите, щом видя нещо сложено накриво. Странно, нали? Та, казах, мосю, че несъмнено във вашето съзнание тази вероятно неочаквана среща е била причината дъщеря ви изведнъж да промени плана си?

— Това изглежда единственото разумно предположение.

— И нямате представа кой може да е бил въпросният джентълмен?

Милионерът се поколеба за миг, а после отговори:

— Не... изобщо не зная.

— А сега... след откриването на тялото ѝ?

— То било открито от един млад флотски офицер, който веднага бил тревога. Във влака е имало лекар, той прегледал тялото. Тя е била първо упоена с хлороформ, а после намушкана. Според лекаря тя била мъртва от около четири часа, следователно убийството е било извършено наскоро след напускането на Бристол — вероятно между

Бристол и Уестън и най-възможно е това да е станало между Уестън и Тонтън.

— А кутията със скъпоценностите?

— Кутията със скъпоценностите, мосю Поаро, липсвала.

— Още едно нещо, мосю. Богатството на дъщеря ви — в чии ръце преминава то след смъртта ѝ?

— Флоси направи завещание наскоро след женитбата си, оставяйки всичко на съпруга си. — След минутно колебание той продължи: — Мога да ви кажа, мосю Поаро, че аз гледам на зет си като на безпринципен нехранимайко и че според съвета ми моята дъщеря беше на прага да се избави от него по законен път — което не е трудно. Аз обезпечих парите ѝ по такъв начин, че той да не може да ги докосне през целия си живот, но въпреки че те живееха от няколко години напълно разделени, тя често отстъпваше пред молбите му за пари, за да избегне открит скандал. Аз обаче бях решил да сложа край на това. Най-после Флоси се съгласи и моите адвокати бяха уведомени да се заемат с необходимото.

— Къде е сега мосю Карингтън?

— В Лондон. Чух, че е бил вчера в провинцията, но се е върнал снощи.

Поаро се замисли. После каза:

— Мисля, че това е всичко, мосю.

— Искате ли да видите прислужницата Джейн Мейсън?

— Ако обичате.

Халидей позвъни с един звънец и даде кратки нареждания на отзовалия се на повикването лакей.

След няколко минути Джейн Мейсън влезе при нас. Тя беше приятна жена с волеви черти, а лицето ѝ не издаваше преживяната трагедия, както би трябвало да бъде с всяка добра прислужница.

— Ще ми позволите да ви задам няколко въпроса. Имаше ли нещо необичайно в поведението на господарката ви, преди да тръгнете вчера сутринта? Не беше ли развълнувана, смутена?

— О, не, сър!

— Но в Бристол тя беше съвсем различна?

— Да, сър, напълно разстроена... толкова нервна, че сякаш не знаеше какво приказва.

— Какво ви каза по-точно тя?

— Доколкото си спомням, сър, тя каза: „Мейсън, аз трябва да променя плановете си. Нещо се случи — искам да кажа, че няма да отида там, закъдето съм тръгнала. Трябва да продължа с този влак. Вземи багажа и го остави на гардероба, после си поръчай един чай и ме чакай на гарата.“ „Да ви чакам тук, мадам?!“ — попитах аз. „Да, да. Не напускай гарата. Ще се върна с по-късен влак. Не зная точно кога. Може би няма да е много късно.“ „Добре, мадам“ — отговорих аз. Положението ми не позволява да задавам въпроси, но си помислих, че господарката ми постъпва много необичайно.

— Това беше неестествено за господарката ви, нали?

— Много неестествено, сър.

— Какво мислите за това?

— Ами, сър, аз си помислих, че то се дължи на господина във вагона. Тя не говореше с него, но се обърна един-два пъти, сякаш да го попита дали постъпва правилно.

— Но вие не видяхте лицето на господина?

— Не, сър, той стоеше с гръб към мен през цялото време.

— Можете ли да го опишете?

— Носеше бежово пардесю и пътна шапка. Беше висок и строен, а тилът му като че ли беше с черна коса.

— Не го ли познахте?

— О, не, не мисля, сър.

— Да ви е заприличал случайно на вашия господар, мистър Карингтън?

Мейсън погледна доста стреснато.

— О, не мисля, сър!

— Но не сте сигурна, нали?

— Приличаше по фигурата на господаря — ала никога не бих помислила, че е той. Ние толкова рядко се виждаме... Не мога да кажа и че не беше той!

Поаро взе една карфица от килима и се намръщи строго, загледан в карфицата; после продължи:

— Възможно ли е този мъж да е влязъл във вагона на Бристол, преди вие да сте стигнали до вагона на господарката ви?

Мейсън се замисли.

— Да, сър, мисля, че би могло. Моето купе беше много натъпкано и ми трябваша няколко минути, за да се измъкна от него — а

пък имаше и голяма тълпа на перона и това също ме забави. Но въпреки всичко той би могъл да има на разположение само минута-две, за да каже нещо на господарката. Мисля, че той е дошъл по коридора.

— Така изглежда по-вероятно.

Поаро млъкна, все още намръщен.

— Знаете ли как беше облечена господарката, сър?

— Във вестниците имаше някои подробности, но аз бих желал да ги потвърдите.

— Тя носеше малка шапка от бяла лисича кожа, сър, с бял воал на точици, синьо палто от мъхнат вълнен плат и пола в електриково синьо.

— Хм, доста впечатляващо.

— Да — отбеляза и мистър Халидей. — Инспектор Джап се надява, че това може да ни помогне да определим мястото, където е извършено престъплението. Всеки, който я е видял, не може да не я запомни.

— *Precisement*^[6]!... Благодаря ви, госпожице.

Прислужницата напусна стаята.

— Е! — Поаро стана чевръсто от стола. — Това е всичко, което мога да направя тук — с изключение, мосю, на това, че ви помолих да ми кажете всичко, съвсем всичко!

— Точно така направих.

— Сигурен ли сте?

— Абсолютно.

— Тогава няма какво повече да си кажем. Трябва да откажа случая.

— Защо?

— Защото не сте откровен с мен.

— Уверявам ви...

— Не, вие скрихте нещо от мен.

Настъпи моментна пауза, а после Халидей извади един лист от джоба си и го подаде на моя приятел.

— Подозирам, че това имате предвид, мосю Поаро — макар че направо съм изумен как научихте за него!

Поаро се усмихна и разгъна листа. Това бе писмо, написано с тънък, наклонен почерк. Поаро го прочете на глас:

Уважаема госпожо,

Очаквам с безкрайно удоволствие блаженството да ви срещна отново. След Вашия толкова любезен отговор на моето писмо, аз едва сдържам нетърпението си. Никога не мога да забравя онези дни в Париж. Много жестоко е, че напускате Лондон утре. Но въпреки това съвсем скоро, може би в по-кратък срок, отколкото очаквате, аз ще имам щастието да съзерцавам отново дамата, чийто образ винаги е властвал над моето сърце.

Приемете, скъпа госпожо, всички уверения в моите най-предани и неизменни чувства...

Арманд дьо ла Рошфур.

Поаро върна писмото на Халидей с поклон.

— Предполагам, мосю, че вие не сте знаели за намеренията на дъщеря ви да поднови отношенията си с граф дьо ла Рошфур?

— Това ми дойде като гръм от ясно небе! Намерих писмото в чантата на дъщеря ми. Както навярно знаете, мосю Поаро, този така наречен граф е най-долен авантюрист.

Поаро кимна.

— Но аз искам да зная как разбрахте за съществуването на това писмо.

Моят приятел се усмихна:

— Мосю, не съм разбрал. Но проследяването на отпечатъци от стъпки и изследването на пепелта от цигарите не е достатъчно за един детектив. Той трябва да бъде и добър психолог! Знаех, че вие не харесвате и нямате доверие във вашия зет. Той печели от смъртта на дъщеря ви; описанието на тайнствения мъж, дадено ни от прислужницата, до голяма степен напомня неговия вид. И все пак не сте сигурен, че е бил той! Защо? Вероятно защото вашите подозрения са насочени в друга посока. Следователно вие таите нещо, не го споделяте с мен.

— Прав сте, мосю Поаро. Бях сигурен, че Рупърт е виновникът, докато не получих това писмо. То ме разстрои ужасно.

— Да. Графът пише: „Съвсем скоро, а може би в по-кратък срок, отколкото очаквате...“ Очевидно той не иска да чака, докато вие

надушите неговата повторна поява. Не е ли той, който броди из влака от Лондон от дванайсет часа и четиринайсет минути и идва по коридора в купето на вашата дъщеря? Граф дьо ла Рошфур е също, ако си спомням точно, висок и мургав!

Милионерът кимна.

Поаро продължи:

— Е, мосю, сега ще ви пожелаая приятен ден. Скотланд Ярд притежава, предполагам, списък на скъпоценностите, нали?

— Да, вярвам, че инспектор Джап е вече тук, ако желаете да го видите.

Джап беше наш стар приятел и приветства Поаро с леко пренебрежение:

— Как сте, мосю? Няма лоши чувства помежду ни, макар че използваме различни начини в обследването на нещата. Как са „малките сиви клетки“, а? Все така добре?

Поаро му се усмихна широко.

— Функционират, добри ми Джап, съвсем сигурно функционират!

— Тогава всичко е наред. Мислите, че извършителят е негова милост Рупърт или някой мошеник? Ние следим всички техни места, където могат да се появят, разбира се. Ще разберем, ако бижутата са пласирани, и този, който ги притежава, няма да може да им се радва дълго. В никакъв случай! Опитвам се да установя къде е бил вчера Рупърт Карингтън. Това изглежда много загадъчно. Натоварих едного да го следи.

— Голяма предпазливост, но може би закъсняла с един ден — намекна фино Поаро.

— Вие винаги ще пуснете някоя шега, мосю Поаро. Е, тръгвам за Падингтън. Ще проверя в Бристол, Уестън, Тонтън — това ми е задачата. Сбогом.

— Ще се обадите ли тази вечер да ми кажете резултата?

— Непременно, ако се върна дотогава.

— Добрият инспектор вярва в работата, която се върши в движение — промърмори Поаро, когато приятелят ни си тръгна. — Той пътува; измерва отпечатъци от стъпки; събира пръст и пепел от

цигари! Той е изключително зает! Той е ревностен до краен предел! И ако му споменете за психологията, знаете ли какво ще направи той, приятелю? Ще се усмихне снизходително! И ще си каже: „Клетият стар Поаро! Той остарява! Обзема го старческо слабоумие!“ Джап е от „по-младата генерация, която хлопа на вратата“. Повярвайте ми — те толкова се увличат по това, та чак не забелязват, че вратата е отворена!

— Какво смятате да предприемете?

— Тъй като имаме *carte blanche*, ще похарча три пенса, за да позвъня в „Риц“ — където, може би сте забелязали, е отседнал нашият граф. След това, тъй като краката ми са малко влажни и кихнах два пъти, ще се върна в апартамента си и ще си сваря билков чай на спиртната лампа.

Видях отново Поаро чак на следващата сутрин. Заварих го спокойно да довършва закуската си.

— Е? — попитах го нетърпеливо. — Какво се случи?

— Нищо.

— А Джап?

— Не съм го виждал.

— Графът?

— Напуснал е „Риц“ онзи ден.

— В деня на убийството?

— Да.

— Тогава това разрешава случая! Рупърт Карингтън е чист от подозрения.

— Защото граф дьо Рошфур е напуснал „Риц“? Много бързате, приятелю.

— Във всеки случай той трябва да бъде проследен, да се арестува! И какъв мотив може да е имал?

— Скъпоценностите за сто хиляди долара са достатъчно добър мотив за всекиго. Но въпросът, който си задавам аз е — защо ще я убива? Защо просто не ѝ открадне скъпоценностите? Тя нямаше да го преследва.

— Защо не?

— Защото е жена, *mon ami*. Тя някога е обичала този мъж. Следователно ще преживее загубата на скъпоценностите си в мълчание. А графът, който е изключително добър психолог, когато се отнася до жени — оттук и неговите успехи, — ще знае това без

никакво съмнение! От друга страна, ако Рупърт Карингтън я убие, защо ще вземе скъпоценностите, които ще са фатално доказателство срещу него?

— Като заблуждаващ ход.

— Може би сте прав, приятелю. А, ето го и Джап! Познавам го по чукането.

Инспекторът сияеше от добродушие.

— Добро утро, Поаро. Току-що се върнах. Свърших добра работа! А вие?

— Аз... подреждах идеите си — отвърна спокойно Поаро.

Джап се разсмя от сърце.

— Годишките на нашия приятел си казват думата — подхвърли той полугласно към мен. — Ние, младите, не можем да си позволим такова бездействие — каза високо той.

— Какво става? — попита Поаро.

— Искате ли да чуете, Поаро, какво извърших аз?

— Позволете ми да се помъча да отгатна. Намерили сте ножа, с който е било извършено престъплението край линията между Уестън и Тонтън, и сте разпитали вестникарчето, което е говорило със съпругата на мистър Карингтън в Уестън!

Джап зяпна от почуда.

— Как, по дяволите, узнахте това? Не ми казвайте, че за това са помогнали вашите всемогъщи „малки сиви клетки“!

— Радвам се, че за пръв път признавате тяхното всемогъщество! Кажете ми, тя не е ли дала един шилинг бакшиш на вестникарчето?

— Не, дала му е половин крона^[7]! — Джап беше се успокоил и се усмихваше. — Тези богати американци са много разточителни!

— И затова момчето не я е забравило?

— Никак. Не му дават всеки ден половин крона бакшиш. Тя го повикала и купила две списания. На едното имало снимка на момиче в синьо на корицата. „Това ще ми подхожда“ — каза тя. О, момчето я запомнило много добре. А то бе достатъчно за мен. Лекарят, дал медицинското заключение, твърди, че престъплението *трябва* да е било извършено преди Тонтън. Аз предположих, че ножът е бил хвърлен навън веднага, и тръгнах по линията да го намеря; и наистина го намерих там, където очаквах. Разпитах в Тонтън за нашия човек, но

гарата е голяма и той трудно е могъл да бъде забелязан. Вероятно се е върнал в Лондон с по-късен влак.

Поаро кимна.

— Много вероятно — каза той.

— Но когато се върнах, натъкнах се на друга новина. Те се отървали благополучно от бижутата! Големият смарагд бил заложен снощи — от един от редовната „компания“. И кой мислите, че се оказа той?

— Не зная — отвърна Поаро. — Освен може би това, че е бил нисък на ръст.

Джап се облещи.

— Е, тук сте прав — каза той. — Наистина е нисък. Бил е Ред Нарки.

— Кой е Ред Нарки? — попитах аз.

— Един много хитър крадец на бижута, сър. Няма да се спре и пред убийство. Обикновено работи с една жена — Грейси Кид, но тя, изглежда, не е замесена този път — освен ако не е офейкала за Холандия с остатъка от плячката.

— Арестувахте ли Нарки? — попита приятелят ми.

— Спипахме го. Но имайте предвид, че търсим другия човек — мъжа, който бил заедно с мисис Карингтън във влака. Той е планирал работата, сто на сто е той. Нарки обаче няма да издаде никога съучастник.

Забелязах, че очите на Поаро са станали яркозелени.

— Мисля — изрече спокойно той, — че мога да ви намеря с пълна сигурност другаря на Нарки.

— Пак някаква ваша идеяка, а? — изгледа остро Поаро инспекторът. — Чудя се как успявате да постигнете успех понякога на вашата възраст и прочие. Дяволски ви върви.

— Може би, може би — измърмори Поаро. — Хейстингс, подайте ми шапката. И четката. Така! Подайте ми и галошите, ако още вали! Няма да унищожаваме полезното въздействие на този билков чай. *Au revoir*, Джап!

— Желая ви късмет, Поаро.

Поаро извика първото такси, което срещнахме, и каза на шофьора да кара за „Парк Лейн“.

Когато спряхме пред къщата на Халидей, той скочи пъргаво от колата, плати на шофьора и натисна звънеца. Помоли с тих глас лакея, който ни отвори, и незабавно ни отведеха на горния етаж. Там се озовахме в малка, спретната спалня.

Очите на Поаро зашариха из стаята и се спряха на малък чер сандък. Той коленичи пред него, разгледа етикетите му и извади от джоба си малко снопче тел.

— Попитайте мистър Халидей дали ще бъде така любезен да се качи при мен тук — каза той през рамо на лакея.

Мъжът тръгна да изпълни поръчката, а Поаро леко и търпеливо започна да човърка ключалката с опитна ръка. След няколко минути ключалката поддаде и той повдигна капака на сандъка. Започна бързо да рови из дрехите в сандъка, като ги хвърляше на пода.

По стълбите се чува тежки стъпки и Халидей влезе в стаята.

— Какво, по дяволите, правите тук? — попита той с ококорени очи.

— Аз търся, мосю, това. — И Поаро извади от сандъка палто и пола от яркосин вълнен плат и малка шапка от бяла лисича кожа.

— Какво правите с моя сандък?

Обърнах се и видях, че прислужницата, Джейн Мейсън, е влязла в стаята.

— Ако обичате само да затворите вратата, Хейстингс — обади се Поаро. — Благодаря ви. Да, опрете сега гръб на нея. Е, мистър Халидей, нека ви запозная с Грейси Кид, или Джейн Мейсън, която скоро ще отиде при своя съучастник Ред Нарки, любезно ескортирана от инспектор Джап.

Поаро махна неодобрително с ръка.

— Беше най-простият случай! — каза той и си взе още хайвер.

— Обстоятелственото описание на дрехите, които е носила господарката й, ми направи силно впечатление. Защо тя искаше толкова настойчиво да привлече вниманието ни към тях? Съобразих, че само тя ни е казала за тайнствения мъж във вагона на Бристолската гара. Според заключението на лекаря може лесно да е била убита преди влакът да достигне Бристол. Но ако е така, значи прислужницата е съучастница в престъплението. А щом тя е съучастница, няма да

желае този пункт да остане като доказателство против нея. Дрехите, които мисис Карингтън е носила, са били много впечатляващи. Една прислужница обикновено има голям избор върху това, което господарката ѝ ще носи. Така че ако след Бристол някой види дама в яркосиньо палто и пола, на главата с кожена шапка, той ще бъде готов да се закълне, че е видял мисис Карингтън.

Започнах да възстановявам мислено случилото се. Прислужницата е трябвало да си осигури дубликат на дрехите на господарката си. Тя и съучастникът ѝ упоили с хлороформ и убили с нож мисис Карингтън между Лондон и Бристол, вероятно възползвайки се от някой тунел. Изтърколили тялото под седалката и прислужницата заела мястото на господарката си. В Уестън тя трябвало да се натрапи в очите на някого. Как? Най-вероятно е избрала някое вестникарче. И ще се постарее то да я запомни, като му даде щедър бакшиш. Привлякла неговото внимание и с това, като намекнала за цвета на облеклото си със забележка за снимката на корицата на едно от списанията, които купила. Когато влакът напуснал Уестън, тя хвърля ножа през прозореца, за да падне на място, където уж е извършено убийството, и сменя облеклото си или пък нахлузва дълга мушама върху дрехите си. В Тонтън слиза от влака и се връща колкото може по-бързо в Бристол, където нейният съучастник акуратно е оставил багажа на гардероба. Той ѝ дава разписката за багажа и сам се връща в Лондон. Тя чака на гарата, изпълнявайки по-нататък ролята си, после отива в хотел, за да пренощува, и се връща в града на сутринта, точно както ни каза. Сетне Джап се връща от експедицията си и потвърждава всичките ми изводи. Съобщава ми и това, че един добре известен крадец е пласирал скъпоценностите. А аз знаех, че който и да е той, ще бъде представен тъкмо обратно на човека, когото Джейн Мейсън ни описа. Когато чух, че това е Ред Нарки, който винаги работи с Грейси Кид — вече знаех и къде да я търся.

— А графът?

— Колкото повече мислех за него, толкова повече се убеждавах, че той няма нищо общо с убийството. Този господин твърде много внимава за собствената си кожа, за да рискува да извърши убийство. Това би било в пълно несъответствие с неговия характер.

— Е, мосю Поаро — каза Халидей, — много съм ви задължен. Чекът, който ще ви напиша след закуска, няма да може дори

приблизително да изрази моята благодарност за успешното приключване на случая.

Поаро се усмихна скромно и ми прошепна:

— Добрият Джап несъмнено ще се покрие с официалната слава, но въпреки че той ще прати в затвора клиентката си Грейси Кид, аз здравата го ядосах. Както казват американците, скроих му голям номер!

[1] Хубавата малка пансионерка! (фр.) — Бел.прев. ↑

[2] Хубава зестра (фр.) — Бел.прев. ↑

[3] Доста голям негодник (фр.) — Бел.прев. ↑

[4] Не е сполучила с брака си (фр.) — Бел.прев. ↑

[5] Моля да ме извините (фр.). — Бел.прев. ↑

[6] Точно така (фр.) — Бел.прев. ↑

[7] Стара английска монета, равна на два и половина шилинга, тоест една осма част от лирата — Бел.прев. ↑

Издание:

Агата Кристи. Трагедия дел Арте. Ранните случаи на Поаро. Част
първа

Английска. Първо издание

ИК „Селекта“, София, 1996

ISBN: 954-8371-23-5

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.